

II. PLANTÆ FLORE DIFFORMI.
DUOBUS STAMINIBUS LONGIORIBUS.
DUOBUS BREVIORIBUS.

DIDYNAMIÆ LINN. gener. p. 284.

I. SEMINIBUS QUATUOR NUDIS.

VERTICILLATÆ BOERHAAVE p. 151.

OEDER. Elem. p. 295.

LABIATÆ TOURNEFORT. p. 177.

ADANSON II. p. 180.

CONF. CÆSALPIN. L. XI. c. 14. BLAIR Dec. IV.

Classis naturalis est, ex qua non oportet Rorem marinum, Verbenam, Lycopum & Salviam, ob staminum minorem numerum separare a). Nam Verbenæ b) bene multæ quatuor stamina habent, Salvia, aut plenas quatuor antheras c), aut tamen duas perfectas, cum duarum, quæ desiderantur, luculentis vestigiis d). Reliquæ, quibus duo dicuntur stamina esse, duo alia habent imperfecta e).

Toti classi calyx unifolius. Semina in ejus fundo quatuor. Flos monopetalos, ex cylindrico tubo difformiter terminatus, in partem superiorem, quam *galeam* vocare solemus, & inferiorem, quæ *barba* est. Tuba unica, sine fere bifurcato, hamo altero posteriori recto, altero anteriori curvo. Stamina duo longiora, duo breviora, ex floris tubo erecta; in labii superioris concava parte posita. Folia conjugata, & in decussim sibi imposita. Caulis sæpe quadrangularis. A florum situ, qui circa caulem coacervari solent, nomen verticillatarum est.

Plurimæ inter eas aromaticæ, oleosæ; aliquæ fætidæ, inertes paucae.

ORDO I.

FLORE PARUM DIFFORMI.

Ordinum non eadem est severitas, quæ generum & specierum. Neque enim naturæ sunt opus, sed hominum, solusque finis est, propinquius eas plantas ponere, quæ caractere sibi vicinæ sint, distinguere, quas fabrica separet.

VERBENA f) TOURNEF. t. 94. LINN. n. 32.

& omnium Auctorum.

Calyx tubulosus, striatus, quinquentatus, denticulis tribus supernis medio brevissimo, & duobus inferioribus. Flos tubulum habet & segmenta quinque, ovata omnia, duo paulum superiora, tria inferiora, sed maximo angulo, & pene nullo, qui superioribus & inferioribus intercipitur. In nostra, & in plerisque aliis, stamina duo longiora, duo breviora, tubo floris continentur.

219. VERBENA foliis tripartitis, rugosis, spicis nudis gracilissimis.

Verbenaca MATTHIOL. p. 1052. recta DODON. p. 150.

Verbena RIVIN. t. 56. summa, ut fere solet, planta, BLAKWELL. t. 41.

Verbena tetrandra spicis filiformibus paniculatis, foliis multifido laciniatis, caule solitario LINN. I. p. 29.

3 Foliis vix dissectis Hort. Florent. p. 98.

Ad vias orasque fossarum ubique.

Caulis rectus, brachiatus, cubitalis, quadrangularis, lineatus. Folia patentia, rugosa, pleraque tripartita, lateralibus lobis minoribus, medio longiori, nonnunquam tripartito: ora profunde dentata, pene semipinnata. Suprema folia simplicia sunt & ovata. Flores in nudas, longas strictasque spicas disponuntur, solitarii, cum ovato lanceo-

a) Consentit ILL. FABRICIUS hist. bac. p. 55.

b) Enumerat. Hort. Gotting. p. 346. 347.

c) ibid. p. 321.

d) ibid. p. 319, 320, 321, 322, 323.

e) ADANSON p. 182.

f) Verbenæ herbas in universum significant CELSUS L. IV. n. 18. & ipsum gramen cum radice avul-

sum PLIN. L. XXII. n. 2. & etiam hodie Etrusci omnes stolones verbenas nominant NARDI Noß. genal. p. 563. Posteritas Verbenæ nomine peculiarem plantam designavit, quæ etiam polygonus MARCELL. c. 10. DIOSCORIDIS Verbenæ in aquosis nascitur, caule dodrantali, foliis incis, albidis, radice simplici L. IV. c. 55.

VERTICILLIFLORE PARUM DIFFORMI. 97

lanceolata stipula. Flos ex rubro caruleus, tubo brevi, sub divisione intumescente g), faucibus pilosis: calyx longus tetragonus, claudit maturus fauce[m] suam, & femina b) coerces femiovata, fulcata & rugosa, quasi erecta, & sibi adaptata i). Stamina rubra intus latent.

Inodora planta, & fere insipida: destillantem k) dat ad ignem spiritum acidum, oleum empyreumaticum, & salem aliquem volatilem: in cinere fixus & falsus sal est, non alcalinus. Febres intermittentes succi spissati drachmam bis de die sumtam sanare l), aut certe peruviani corticis potestatem eo remedio adjuvari lego. Balsamum, cum oleo paratum, arcanum est *antiarthriticum* FULVII TESTI m). D coctum cum spiritu vini mistum gluten oculos connectens n) dissipare dicitur. Ad narium hæmorrhagiam veteres o) adhibebant. In cataplasmate, cum rhodia radice tritam p), dolores capitis sanare, & solam, amuleti modo q), eos dolores sedare, inque pleuritide fotum prodelle r). Mihi non videtur serio in medicinam recipi s).

LYCOPUS TOURNEFORT. t. 89. LINN. n. 33.

Calycis segmenta quinque supremum minimum, longa omnia & aristata t). Galea paulo latior, modice emarginata v), tubus floris perbrevis x), stamina tantum duo.

220. LYCOPUS foliis acute serratis & appendiculatis.

1) *Marrubium aquatile* DODON. p. 595.

2) *Pseudo-Marrubium palustre* RIVIN. t. 21.

3) *Lycopus foliis sinuate serratis* LINN. I. p. 3.

β Hirsutus MAGNOL. IR. II.

γ Tenuius laciniatus C. B. *Prodr.* p. 110. BOCCONI *recherch.* p. 204. PLUKNET t. 45. f. 1.

Omnes istæ varietates abunde in aquosis nascuntur.

Caulis quadratus, rectus, bipedalis. Folia trium generum reperiuntur. Prima ex ovatis lanceolata, acute & magnis dentibus incisa. Altera varietas est ejusmodi folii, cui petiolas tribus paribus pinnarum augetur, multo minorum. Tertie varietati folia integre pinnata sunt; pinnis parallelis, obiter dentatis, lanceolatis. Sed etiam glabra alias folia, alias villosa sunt. Verticilli florum densissimi, tomentosi, alii foliorum insident, foliis breviores. Flori galea pura, barba roseis punctis distincta, fauces hirsutæ, stamina in floris tubo latentia.

Ob lycopi usum Gallos in nigris pannis tingendis excellere HILLIUS γ).

MENTHA TOURNEF. t. 89. LINN. n. 713.

Flos parum bilabiatus, galea paulum erecta, latiori, emarginata z), barba trifida, segmentis rotundis, pene æqualibus, medio minori: Calyx campaniformis, quinquefidus a), inferioribus segmentis sibi proximis. Flores parvi, in densos verticillos congesti b).

221. MENTHA caule prostrato, foliis subrotundis, obiter dentatis, staminibus exsertis.

1) *Pulegium c3* FUCHS p. 228. RIVIN. t. 23. BLAKWELL. t. 302.

2) *Pulegium serpens* LINDER *hort.* t. 10. EHRMANN

II. Flore albo.

β *Pulegium mas Plinii* LOBEL. ic. p. 505. nimis serratum, *regium AICHSTETT. est.*

III. Calyce octofido, staminibus octo.

α. β. *Mentha Pulegium* LINN. II. p. 807.

g) TOURNEF. ad A.

b) GERW. t. 73.

i) TOURNEF. G.

k) WEDDEL de verbena.

l) CHOMEL.

m) *Giorn. de letter.* vol. XXII. p. 166.

n) *Fabrik of the eyes* p. 31.

o) MARCELLUS c. 10.

p) FORESTUS. ETTMULLER.

q) HAEN *rat. med.* VI. p. 292. sq.

r) CHOMEL.

s) Nec Cl. ALLEYNE *dispensat.*

t) TOURNEF. D.

e) TOURNEF. A.

x) IDEM B. C.

γ) *Knowledge of plants* p. 13.

z) TOURNEF. B.

a) IDEM D. E.

b) FABRIC. *stor. Botanicæ* p. 48.

c) *Pulegium mas* flore candido, femina rubro, efficacior PLIN. L. XX. n. 54. sylvestre origano simile, minoribus foliis melius IDEM n. 55. Inter odorata γλῶσσαν ARÆTUS *cur. diut.* l. c. 2. In hepaticide utilis ID. *cur. acut.* II. c. 6. Cum origano confundit SUIDAS p. 484.

Michel

B b

Michelfeldæ C. B. *Mulbusiæ* Cl. HOFFER. Abunde circa *Morges*, ubique in gramineis udis.

Caulis procumbentes, per intervalla radicati, obtuse tetragonii, subhirsuti. Folia petiolata, subrotunda, nervosa, integra, vel obiter dentata. Verticilli florum sphaerici: foliis breviores, fiunt numerosis pedicillis simplicibus & bifloris. Calyx striatus, ventricosus, quinque-dentatus, dentibus aristatis, imo segmento minimo, duobus supremis majoribus. Flos dilute ex caeruleo purpureus, galea paulum ascendente, lenissime emarginata: stamina quatuor de flore eminent.

Planta amara, acris, odore penetrabili, cum aromate, menthas superat odore & vi. Emmenagogum fidele *d*) præstat: non aqua *e*) quidem, etsi ea odorem accipit, & oleum penetrantissimum admistum habet; sed infusum vinosum cum vino albo, & chalybe, quod me nunquam fefellit.

In pectoris morbis *f*) neque aquam, neque succum, neque infusum, neque plantam cum melle tritam expertus sum, laudant alii. Inter vulneraria *g*) veteres & reprimentia *h*). Oleum MÆSUE laudabat *i*). Impositum tenesimum tollere *k*).

Linguae subdita folia aphoniam superarunt *l*), acre enim, cutem admotum exulcerat.

*222. MENTHA foliis lanceolatis, punctatis, sub verticillis palmatis *m*).

Pulegium cervinum LUGDUN. p. 892. BLAKWELL t. 394.

Pulegium angustifolium RIVIN. t. 23.

Nonne huc icon æn. 89. GESNERI.

Certissime inter nostras est, *Lausanna* lecta a D. CONSTANT præ de la Maladerie, au-près du lac, etsi nemo potuit eam eo loco reperire.

Caulis firmus, erectus, ramosus. Folia linearia, sed in medio latiora, obtuse lanceolata, tota punctata, ut hypericum. Verticillis folia palmata subjiciuntur, rarissimo exemplo. Cæterum eadem florum natura est: & stamina eminent.

Odor idem, aut penetrabilior.

Pulegia ad menthas revocavi, cum optimis auctoribus, postquam adgnovi & difformem florem esse, & galeam leniter emarginatam *n*), & calycem quinquefidum *o*).

223. MENTHA floribus verticillatis, foliis hirsutis, ovato lanceolatis, verticillis tomentosis.

Mentha arvensis verticillata hirsuta MORISON. III. t. 7. f. 5.

Mentha verticillata RIVIN. t. 48.

Mentha floribus verticillatis, foliis ovatis, acutis, serratis, staminibus corollam æquantibus LINN. Spec. II. p. 821.

Inter stipulas odore mihi detestabili, subdulci.

Caulis procumbit, pedalis & paulo ultra, ramosissimus, cum tota planta hirsutus. Folia ex ovatis lanceolata, tota hirsuta, nervis magis, ora dentata. Verticilli breves, densi, tomentosi, multo quam folia breviores. Calyx hirsutus, segmentis inferioribus brevioribus. Flos subcaeruleus, galea profunde incisa, medio barbæ segmento angustiori. Tuba longe eminent. Stamina in tubo floris latent, ut introspectanti adpareant.

Ad dysuriam a LOBELIO *p*) laudatur.

224. MENTHA floribus verticillatis, foliis glabris, ovato lanceolatis, verticillis subhirsutis.

Calamintha aquatica Belgarum & Mathioli LOBEL. ic. p. 815.

Mentha angustiore folio RIVIN. t. 48.

Mentha palustris verticillata DILLEN. plant. Gieß.

Water whirl mint. PETIVER t. 31.

Calamintha aquatica BLAKWELL. t. 131.

Mentha floribus verticillatis, foliis lanceolatis, ovatis, glabris, acutis, integerrimis LINN. II. p. 826.

In fossis aquosis, circa *Cudresin*, *Anet*, &c.

Similitudo ei cum priori non modica: altior tamen est, foliis multo majoribus, pene cordato

d) LUDOVIC. p. 219. BUCHWALD p. 217.

e) CLOSIUS apud CRATONEM *epist.* L. III. p. 301.

f) Ad tussim convulsivam BOYLE LENTIL. *etæodr.* p. 635. ad asthma CHOMEL p. 372. ad pulmonis vitia DROSC. III. c. 30.

g) CÆSUS L. V. c. 4. LENTILIUS.

h) IDEM II. c. 33.

i) p. 188. b.

k) In NICOLAUM p. 163.

l) *Epist. Nat. Cur.* Vol. II. obs. 195.

m) Habet TRAW. ad BLAKWELL.

n) ad RIVIN. t. 9.

o) MAGNOL. *Cber.*

p) *Advers.* p. 217.

cordato lanceolatis, vix hirsutis, præter nervos, perinde tamen dentatis, verticillis laxioribus, dentibus calycis longioribus, ipso calyce leniter hirsuto, floribus etiam majoribus, ejusdem coloris aut roseis; staminibus multo magis eminentibus.

Odor huic speciei alius est & tolerabilis.

225. MENTHA *q*) foliis ovato lanceolatis, serratis, verticillis paucissimis, terminante maximo.
Mentha aquatica sive Sisymbrium L. B. III. p. 223, BLAKWELL t. 32.
Mentha rotundifolia palustris seu aquatica major MORIS III. p. 370. t. 7. f. 6.
Mentha palustris spicata RIVIN. t. 49.
Mentha spicis capitatis, foliis ovatis, serratis, petiolatis, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 805.

β Hirsutior, quam Morati legi.

- Mentha aquatica seu Sisymbrium hirsutius* L. B. III. p. 224.
Mentha rotundifolia palustris minor seu flore globofo C. B. Prodr. p. 109.
Mentha Sisymbrium dicta hirsuta, glomerulis ac foliis minoribus & rotundioribus RAI Synops. III. p. 233. t. 10. f. 1. ex fide exempli a DILLENIO ad me missi.

In aquosis & fossis ubique.

Caules pedales, cubitales, erecti, ramosi. Folia lata, ex ovatis acuminata, ferrata, subtus nervosa, lanuginosa, obscura; superne alias glabra, alias pariter lanuginosa. Verticilli in summo ramo pauci, unus alterve, densus, & capitulum denique globosum ramum terminat. Calycis dentes latiusculi. Vidi ad octo fuisse. Flos major, quam prioribus: barba æqualiter triida, segmentis ovatis, colore dilute purpureo. Galea acute bifida, etiam revoluta: stamina de tubo floris exeunt.

Odor paludosus: acris planta, aromatica, amara est.

226. MENTHA spicis cylindricis, foliis ovatis, rugosis.

- Menthastrum sylvestre* AICHSTETT. est. ord. 7. t. 3. f. 2.
Menthastrum folio rugoso rotundiore spontaneum flore spicato, odore gravi L. B. III. p. 219.
Mentha rotundifolia LINN. II. p. 805.

Basilea *worm Steinenthor, worm Spablenthor* CHERLER In tota via regia à la Vaux secundum muros legi. Chiavenna, Geneva &c.

Caulis similis, erectus, bipedalis, ramosus, folia brevissime petiolata, rugosa, crassa, tomentosa, præter infima, quæ potius hirsuta. Figura ovata est, absque acumine, dentes acuti brevesque. Verticilli nudi, absque foliis intermittis, in summis ramis in spicas graciles congesti. Flores albi, dilute carnei, concolores. Galea emarginata, non incisa, stamina ad faucem floris perveniunt, & rarius in hortensi eminent: in sylvestri planta tamen omnino eminuisse vidi.

Odor mihi pergratus, durabilis.

227. MENTHA foliis elliptico-lanceolatis, serratis, subtus tomentosis, spicis cylindricis, staminibus flore duplo longioribus.

- Menthastrum r*) FUCHS p. 292. RIVIN. t. 51. BLAKWELL t. 292.
Mentha sylvestris longiore folio C. B.
 & EJUSD. *Mentha sylvestris rotundiore folio* C. B. ex fide plantæ siccæ.
Mentha spicis oblongis, foliis oblongis, tomentosis, serratis, sessilibus, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 804.

β Flore niveo, ad rivum Sulgenbach.

Multa habet prioris 226. similia, verticillos in primis nudos, cylindricos, foliis sessilibus. Differt foliis longioribus, angustioribus, peracutis, ex elliptico lanceolatis, galea acute incisa; barbæ segmentis linea concentrica rubra inscriptis, staminibus perpetuo longe de flore erumpentibus, odore uliginoso ingrato. Calycis segmenta capillaria, quæ latiora priori. Flos subcæruleus, aut purus, aut segmentis intus violaceis.

- *228. MENTHA foliis elliptico lanceolatis, subtus tomentosis, spicis cylindricis, staminibus floris tubo æqualibus.

Sive vera planta est, sive nobilis varietas præcedentis, non potui præterire. Reperi cum Glauco in ruderibus ad lacum prope officinas laterum Grandisonenses.

B b 2

Multa

- q*) Sylvestris Mentha hirsutior odore graviore Diosc. III. c. 35. *r*) Menthastrum est Mentha sylvestris ocimi folio, pulegii odore PLIN. L. XX. n. 52.

Multa habet similia præcedentis, folia imprimis, ut tamen nervi profundiores sint, cum crispa facie. Spicæ cylindricæ, interruptæ, & flores satis similes. Calycis segmenta molliter pubescunt, & lanuginosæ fauces. Galea emarginata, intus saturata macula notata, sic segmenta tria inferiora, quæ mihi, quam præcedenti, angustiora videntur: ora pallet. Tuba de flore erumpit, non ita stamina, quæ vix floris tubum æquant. Odor gratissimus & durabilis ocimi.

Non est ocimi odore *Mentha* BAUHINORUM, quæ verticillata sit.

*229. MENTHA foliis elliptico lanceolatis, spicis cylindricis, glaberrimis.

Mentha CAMERAR. *Epit.* p. 477.

Mentha spicata folio longo, acuto, glabro, nigriori I. B. III. p. 220.

Mentha BLAKWELL. t. 250.

Mentha spicis oblongis, foliis lanceolatis, nudis, serratis, sessilibus, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 804.

Non credo veram civem esse, etsi in pago Vaudensi legi ad vias, inter *S. Saphorin* & *Vevai*, & Angli pro indigena habent, & Basileæ versus patibulum Cl. MISO, prope Dubim haud longe à *Ferriere* Cl. GAGNEBIN legerit, & circa *Goumoy*.

Cum priori 228. consentit foliorum potissimum figura, staminibus exsertis, spica cylindrica. Differt giabritie totius plantæ, odore grato aromatico, nervis foliorum subtus conspicuis. Flos rubellus.

Duas Menthas veteres cognitatas habuerunt, sifymbrium odoratum s), veram Menthæ speciem t), sed *Mentha* veterum nobilior, quod creditum sit in *Mentham* degenerare, cujus odorem induat nepetæque formam, quando cultu caret v).

Deinde *Mentham* *μνθῆς* vel *ῥόδον* nomine cognoverunt, etiam suavi odore x)

Mentha crispa, spicata & verticillata, nobis odore eximio & stomachico excellunt. Vomitus aqua compescit y), potissimum spirituosa z), in qua oleum sit & vis plantæ. Ad dysenterias avertendas, cum Balsamita PORTIUS a) laudat. Porro mentes pellit, debilius quam pulegium. Succus acris est, qui polypos b) variis superaverit. Cataplasma ad dolores intestinorum, morbos hystericos, dolores a partu superstites valet.

*230. MENTHA foliis rugosis, brevissime petiolatis, verticillis spicatis.

Mentha crispa, rotundifolia, spicata I. B. III. p. 217. C. B.

Mentha vulgaris fusca sacra, & Mentha sativa prior Diosc. LOBEL. p. 506. & minor ib.

Mentha crispa RIVIN. t. 50.

Mentha spicis capitatis, foliis cordatis, dentatis, undulatis, sessilibus, staminibus corollam æquantibus LINN. Spec. II. p. 805.

CHERLERUS Basileæ *vorm Spalenthor*, neque est *Menthastrum*, nam hoc eodem loco etiam IDEM vir Cl. reperit. Exotica omnino & casu jus civitatis adepta.

Caulis ramosissimus, erectus, cubitalis & ultra. Folia hirsuta, ex ovatis & rotundis lanceolata, brevi petiolo aut nullo, per oram acute denticulata, nervis eminentibus, quasi rugosa & crispa. Calyces hirsuti. In summo caule folia sub verticillis exigua sunt, ut in quamdam interruptam tamen brevemque spicam verticillis abeant, quales ramos omnes terminant. Odor egregius & vires quæ prioribus.

TRIXAGO.

MARRUBIASTRUM TOURNEFORT. t. 89. c)

STACHYS spec. RIVINI. LINN. in nov. ed. gener.

STACHYDIS genus valde alioquin arbitrarium his plantis liberamus, quæ a *Mentha* modice d) differant. Labium superius multo brevius, subrotundum, parum subrectum e), integrum, figura floris magis bilabiata f), barba recta protensa g), tripartita, medio segmento latiori h), non ut in *Stachyde* emarginato. Calyx campaniformis

1) THEOPHRAST. *caus.* L. V. c. 22. L. VI. c. 15, 23.

2) DIOSCORID. L. II. c. 121.

3) BRASEAVOL. *simpl. exant.* p. 294.

4) THEOPHRAST. *ibid.* II. c. 22. L. V. c. 3.

5) SUIDAS II. p. 564. ARST. *cur. dist.* I. c. 2. DIOSCOR. L. III. c. 35.

6) SYDENHAM p. 91. & olim *Mentha* utebatur DEMOCRITUS apud PLINIUM L. XX. n. 53.

7) LUDOVICI p. 258.

8) *Med. milit.* p. 156, 157.

9) *Mentha* nigra parum notæ CARRICHTER p. 20.

10) *Cunila buonia* CRATEVÆ PANAX PLIN. semen habet origani IDEM XX. c. 16. n. 61. C. Gallinacea est origanum heracleoticum IDEM *ibid.*

11) TOURNEF. A.

12) *ibid.*

13) IDEM.

14) *ibid.* B. C.

15) *ibid.*

paniformis *i*) in fauce villosus, profunde quinque-dentatus, obscurius bilabiatus, dentibus aristatis, tribus superioribus sursum reflexis, duobus inferioribus rectis. Exiguus est & tubus, calyce brevior.

*231. TRIXAGO foliis ovatis, cordatis, rotunde dentatis, hirsutis.

Ic. lign. GESN. 101.

Sideritis Alpinæ Trixaginis folio C. B. Prodr. p. 111.

Stachys arvensis minima RIVIN. t. 27.

Round Ironwort PETIVER t. 33.

Addit Cl. LINNÆUS *Lanium paludosum belgicum* Hort. Lugd. Batav. p. 351. 353.

Stachys verticillis sexfloris, caule debili, foliis obtusis nudiusculis, corollis calyce vix longioribus LINN. Spec. II. p. 814.

In fegetibus du *beviens* legi.

Caulis quadratus, debilis, procumbens, ramosus, brachiatus, pedalis & ultra. Folia petiolata, mollia, subhirsuta, pallida, ovata, tamen subcordata, obtuse crenata. Flores in verticillos paucifloros, quatuor, quinque florum, in summa planta in spicam continuantur. Flos parvus, carneus, barbæ initio maculato.

Odor singularis, validus.

II. FLORE BILABIATO.

I. GALEA EMARGINATA, AUT BIFIDA.

LAVANDULA TOURNEFORT. t. 93. LINN. n. 711.

& STOECHAS TOURNEFORT. t. 94.

Calyx cylindricus *k*), longus, quinque-dentatus *l*). Floris tubus longus *m*), limbus non maxime bilabiatus, galea bipartita, ampliori *n*), barba trifida, minus ampla *o*).

232. LAVANDULA foliis linearibus, spicis nudis.

Lavandula altera DODON. Coron. add. ic. p. 276.

Lavandula BLAKWELL. t. 294.

Lavandula angustifolia RIVIN.

β *Latifolia* C. B. hæc annua.

Pulchra planta passim sponte provenit, in montibus supra *Neocomum*, & in arenosis supra *Vuilly*, peculiariter supra *Nant*.

Perennat, multicaulis. Caules erecti, in spontaneis non ramosi, etsi rami ubique de alis erumpunt. Folia tota tomentosa, linearia, oris contractis. Verticilli pauciflori, tere octiflori, foliis latiusculis, aristatis excepti: ii verticilli in spicam nudam continuantur. Calyx tomentosus, lineatus, circa florem contractus, superius tres dentes habet, quorum medius maximus erectus est, inferius duo majores mediis: flos ceruleus, subhirsutus, multo calyce longior. Stamina intra tubum floris latent. Barba quam galea multo minor, ejus segmenta æqualia.

Odorata planta aquam dat sui odoris *p*) subacidam, analepticam *q*): spiritum etiam inde eiciunt *r*) ad odoramenta, & oleum æthereum. Macerata plus dat salis utinosi concreti *s*).

Florum pulvis ad drachmam semis datur ad dolores post partum superstites. Macerata folia salivam movent.

In cineribus nitrum ex detonatione percipitur *t*).

ORIGANUM TOURNEFORTII t. 94. LINN. n. 726.

& omnium Auctorum *v*).

Calyx non difformis, quinque dentibus æqualibus, faucibus pilosis. Flos de calyce exit, galea lata, bifida, cordiformi. Barbæ segmenta tria subrotunda, medium modice majus, a sepallo calycis figura differt.

233. ORI-

i) f.
k) TOURNEF. T.
l) ibid.
m) B.
n) A. C.
o) D. E.
p) GEORGE p. 685.

q) ibid.
r) IDEM.
s) RODDER apud ALBERTI *med. leg. obs.* 6. p. 762.
t) Du HAMEL *exploir.* I. p. 32.
v) Apud ARISTOPHANEM origanum feminino genere *SUT-DAS* II. p. 713. Inter condimenta *REAZES transfer.* III. c. 17.

233. ORIGANUM foliis ovatis, umbellis coloratis, staminibus exsertis.

Origanum RIVIN. t. 60. BLAKWELL t. 280.

Origanum sylvestre seu vulgare TABERNÆMONT. p. 346.

Origanum spicis subrotundis, paniculatis, conglomeratis, bracteis calyce longioribus, ovatis
LINN. II. p. 824.

β Flore albo TRAG. &c. neque raro reperi.

γ Foliis variis L. R. H. &c.

Ad margines dumetorum ubique.

Caulis teres, bipedalis & ultra, ramosus. Folia subhirsuta, ex ovatis acuminata, integra x). Ex alis foliorum exeunt rami floriferi, qui folia superant, & umbellam floridam convexam gestant, foliis coloratis, rotundis distinctam. Tubus floris brevis, sensim dilatatus, color carneus. Stamina de flore erumpunt.

Acris planta, aromatica, in cujus aqua oleum essenziale est y), habetur pro emmenagoga z), sive in pediluvio adhibeatur, sive cum aqua infusa. Ad asthma & icterum laudatur a). Cum melle tritum vires marrubii habere absque ingrato sapore BOERHAAVIUS. Parcius tamen in usu est, & recte monet PRÆCEPTOR, in phthisi adhiberi non debere, in qua movere non expediat b).

In Italia ajunt in cibum recipi.

Rubro fusco colore tingit c). Fila linea cum aqua aluminosa macerant, ficcant, tum in aqua cum mali sylvestris cortice decocta per biduum macerant, torquent, cum lixivio cinerum coquunt, & in eo decocto linum bullire sinunt.

Origanum heracleoticum d) a nostro differt staminibus in floris tubo latentibus.

*234. ORIGANUM spicis aggregatis, prismaticis, rectis, bracteis membranaceis, calyce duplo longioribus LINN. II. p. 823.

Icon GESN. lign. cv.

Origanum creticum C. B. &

Origanum folio subrotundo EJUSD.

Origanum Mospeliense pulchrum CAMER. Epit. p. 468.

Cl. vir D. ACHILLES MIEG Basilea inter S. Jacob & Patibulum.

Plantam siccam cum *origano* C. B. ex herbario vivo residuo contuli. Convenit spicis, in quibus character specificus est. Hæ longæ, cylindricæ, sunt bracteis, quales sunt in vulgari, ovato lanceolatis, sed congestis, imbricatis, ad 24. in una spica.

Folia nostrati paulo magis acuminata, cretico specimini paulo rotundiora. Possit esse varietas nostri, bracteis majoribus, uti flores subinde majores sunt.

THYMUS.

THYMUS TOURNEFORT. t. 93.

& SERPYLLUM TOURNEFORT.

THYMI LINN. spec. n. 727.

Calyx Thymo bilabiatus, dentibus acutis, tribus superioribus reflexis, duobus inferioribus e) rectoribus, sursum tendentibus, fauces calycis villis clausæ. Flos calyce longior, galea f) emarginata, barbæ segmenta subrotunda, pene æqualia, neque ullum emarginatum g).

235. THYMUS foliis ovatis, ad basin ciliatis.

Infinite fere hujus plantæ varietates sunt. Princeps diversitas est in flore, qui alias minor est, alias triplo major. Nolo porro separare, quas omnes scriptores jungunt.

a. Folio glabro ad basin ciliato.

Serpillum h) vulgare minus C. B.

b. Flore

x) Non bene ferrata BLAKWELL.

y) HILL. mat. med. p. 403. penetrantissimum LANGR.

z) TOURNEFORT.

a) BUCHWALD p. 187.

b) Remed. Brunsvic p. 249.

c) LINDER Färgkonst p. 40. LINN. *dianska resa* p. 97, 101.

d) Folio hyssopi, umbella multifida DIOSC. III. c. 28. Onites candidius ib. Sylvestre est planta umbellifera ib.

e) TOURNEF. A. G.

f) C. F. A.

g) ibid.

h) *Serpillum hortense* folio origani, & ramulis, tamen candidius. Sylvestre non serpit, sed in altitudinem erigitur, foliis longioribus quam ruta, angustis, floribus jucunde olentibus, sativo efficacius DIOSCORID. III. c. 39. *Ερπυλλον* planta odorata THEOPHRAST. *Caus.* L. VI. c. 15. VI. ad fin. Coronarium

- I. Flore albo.
 II. Albo flore inodorum.
 III. Folio vario I. R. H.
 b. Folio longiori, ciliato.
Serpyllum angusto glabroque folio CLUS. *Pann.* p. 628. VAILL. t. 32. f. 7. ic.
 c. Citri odore, in glareolis collibus. CLUS. *Pann.* p. 625.
 d. Moschatum PARKINSON.
 e. Capitulis tomentosis, quod insecti opus est H. OXON. III. p. 407.
 f. Altius & erectius RIVIN. t. 41. BLAKWELL t. 418.
 II. Flore albo TABERN. p. 361.
 g. Totum obiter & mediocriter hirsutum & latifolium VAILL. t. 32. f. 6. C.B. *Prodr. A Fontanai.*
 h. Tomentosum, ex Rhætiae alpebus.

β *Serpyllum* majori flore.

- a. Foliis magnis undique hirsutis.
Serpyllum latifolium hirsutum SCHEUCHZER *It. VI.* p. 562.
Serpyllum montanum hirsutum RIVIN. t. 42.
 In alpebus Prægalliensium: & in Valefia legi.
 b. Magnum, inodorum, ciliis crebrioribus.
Serpyllum alpinum latifolium hirsutum SCHEUCHZER *ibid.* in alpebus ad Italiam declivibus.

I. Varietas citri odore GAGNEBIN.

II. Etiam inodorum, sed foliis minoribus.

- Serpyllum angustifolium hirsutum, vel montanum repens, hirsutum* C. B. In glareis circa montes glaciales.
 c. Vulgare foliis ciliatis, cæterum glabris, grandiflorum, ad quatuor lineas.
Serpyllum I. TRAG. p. 39.
Serpyllum RIVIN. t. 42.
Serpyllum vulgare, flore majore purpureo I. R. H. VAILL. t. 32. f. 8.

II. Flore albo I. R. H. &c.

Finem facio varietatum, nam multo plures superfunt. Eas omnes Cl. SCOPOLI in quinque collegit p. 455, 456, 457.

1. Foliis glabris, flore magno, verticillis trifloris.
2. Foliis hirsutis, verticillis trifloris.
3. Foliis ovatis, basi ciliatis, verticillis trifloris.
4. Foliis ovatis glabris, verticillis multifloris.
5. Foliis basi ciliatis, verticillis multifloris.

Habet etiam plusculas Cel. SEGUIER. *Supplem.* p. 136.

α. β. *Thymus floribus capitatis, caulibus decumbentibus, foliis planis, obtusis, basi ciliatis* LINN. II. p. 825.

In universoni caulis fere totus decumbit, etsi pars superior nonnunquam erigitur. Ramofus idem est & foliosus. Folia petiolata, ovata, integra, ovata, ad basin suam naturaliter aliqua cilia habent. Verticilli fiunt floribus in pedunculis unifloris, inque summa planta in capitulum congeruntur. Flores subpurpurei, rosei, concoloris, minores, ad sesquilineam, majores ad quatuor lineas longi, staminibus eminentibus.

Planta aromatica, odorata, cum pungente acumine, vires acidas eminentes habet, ut possis CELSO i) credere, qui inter reprimentes posuit. Aqua odorata, subacida est, & oleo essentiali k) imprægnatur.

Vulgo externo in usu ad infellus fere adhibetur; tum infusum theiforme ad morbos nervinos l). Anodynâ vim in scorbuto m) ei tribuunt; hinc in spasmo canino aquam n) præscribunt. Meretur crebriori in usu esse. Cognatus *Thymus saleem* volatilium crystallinum camphoræ ad finem fundit o).

236. THYMUS foliis ellipticis hirsutis.

Serpyllum pannonicum III. CLUS. p. 627.

Serpyllum saxatile hirsutum, thymifolium, incanum, flore rubello BOCCON. p. 108. t. 89. SCHEUCHZER *It. II.* p. 142. si omnino huc pertinet.

C c 2

Ad

narium I. VI. c. 22. odore duto absque dulcedine
 ibid. c. 23. Sampsucho simile suavi odore SUIDAS
 p. 863. Sativum non serpens & sylvestre in petris
 PLIN. L. XX. n. 90.

i) L. II. c. 38.

k) HILL. *mat. med.* p. 368.

l) HILL. *on nerves* p. 26.

m) DETHARDING *method. med.* p. 129.

n) BUCHWALD p. 261.

o) *Phil. Transf.* n. 389. 390.

Ad vias arenosas Valesiæ, aut memorabilis varietas, aut propria planta.
 Caules prostrati, toti hirsuti, folia longiora, ut latitudo longitudinis tripla sit & quadrupla, non ciliata, sed tota hirsuta, subtus nervosa.
 Thymus p) verior trans alpes Penninæ in valle *Augusta* provenit, nobis nondum in Helvetia visus. Valde suspicor, in transalpina reperiri.

CLINOPODIUM q) TOURNEFORT. t. 92.

THYMI spec. LINN. &

CLINOPODIUM EJUDEM n. 725.

Calyx perinde bilabiatus r), superioribus tribus dentibus reflexis, duobus longioribus inferioribus, pariter sursum flexis: sed differt, quod floris tubus longior, & in origine sua ventricosus s) sit: deinde quod medium segmentum barbæ latum sit, & emarginatum t). Involucrum multifetum, seu stipulas, non habeo pro parte fructificationis.

237. CLINOPODIUM v) foliis ovatis, dentatis, flore foliis breviori.

Calamentum montanum TRAG. p. 37.*Ocimum sylvestre acinos* DODON. Coron. p. 298.*Acinos* RIVIN. t. 43.*Thymus verticillis sexfloris, caulibus erectis, subramosis, foliis ovatis, serratis* LINN. II. p. 428.

β Album.

γ Majus &c.

Abunde in arvis & saxosis.

Caules modo erecti, modo procumbentes, ramosi. Folia petiolata, subrotunda, rhomboidea, lateribus duobus ad petiolum integris, lateribus ad mucronem dentatis, raris tamen nonnunquam dentibus. Verticilli florum quinque, ad octo, in petiolis unifloris. Calyx hirsutus, lineatus. Flos violaceus, faucibus luteolis, maculosis.

Odor gratus, aromaticus. Pro verbena vendi lego, felice x) fraude, certo melius.

238. CLINOPODIUM foliis ovatis, acutis, ferratis, flore folio majori.

Clinopodium austriacum CLUS. Pann. p. 622. 623.*Acini pulchra species* I. B. III. p. 620.*Clinopodium montanum* C. B. BOCCON. *mus. di piant.* t. 45. SCHEUCHZER *It. II.* p. 132. *It. V.* p. 425.β Flore albo PLUKNET à la *Varaz*, in *M. Prapioz*.α. β. *Thymus verticillis sexfloris, foliis obtusiusculis, concavis, subserratis* LINN. II. p. 826.Frequens ad vias subalpinas & montanas. Circa *Weissenburg*, in *Goufin* &c.

Ramosissimus caulis est, & densos cespites procumbentes efficit. Folia familia prioris, potius rotundiora & acuta, sed rarius ferrata, magis herbacea & minus dura. Verticilli quatuor, quinque, sex florum, in petiolis unifloris longioribus. Flos similis, multo major, pene uncialis, violaceus, faucibus maculosis, calyce purpura tincto.

Simillima planta prioris, præter florem, odore grato, aromatico; Agricola ad pectoris morbos laudant, quos frequentes experiuntur.

239. CLINOPODIUM foliis ovatis, acuminatis, obiter dentatis, stipulis fetaceis.

Clinopodium vulgare MATTHIOL. p. 814.*Clinopodium* RIVIN. t. 43.*Clinopodium capitulis subrotundis, hispida, bracteis fetaceis* LINN. II. p. 821.

β Humilius CLUS. I. R. H.

γ Trifoliatum WEINMANN t. 395. d. quod inter meas stirpes reperio.

δ Flore albo CAMERAR.

p) θυμος & θυμων herba vilis SUIDAS II. p. 211. Inter purgantia recedit ARZÆUS *Cor. diut.* I. c. 5. ad duas drachmas sumtum, & RUFUS c. 17. comam nempe Thymi ille, iste Thymum ipsum. Inter diuretica CELSUS II. c. 31. Theam ad hydropem laudant *Fränk. anmerk.* II. p. 366.

q) Clinopodium, zopyron, ocymoides serpyllo simile, sur.

ε Cli-
 furculosum, palmæ altitudine, foliis reticulatis, ambitu specie lecti pedis PLIN. L. XXIV. n. 87.

r) TOURNEF. F. G.

s) Non satis, ad F.

t) C.

v) Frutex Serpyllo similis furculosus, duos dodrantes altus, flores ad marrubii modum intervallis distincti speciem habent lecti pedum Diosc. III. c. 93.

x) KORONZAY.

• *Clinopodium foliis ovatis, rugosis, verticillis omnibus distantibus* MILLER t. 95.

Frequens ad sepes & in dumetis.

Caulis rectus, una cum foliis molliter hirsutus, bipedalis. Folia diffusa, ex ovatis acuminata, rariter dentata. Verticilli inter folia densissimi, 40. florum, in summa planta in capitulum coalescunt. Sub flore spinula mollis. Petioli multiflori, ramosi. Flos purpureus, longe de calyce eminens: ad ortum barbæ duo tumores pilosi. Calyx hirsutissimus.

Odor leniter aromaticus, non ingratus y).

MELISSA LINN. n. 728.

CALAMINTHÆ species TOURNEFORT. t. 92.

& MELISSÆ species EJUSDEM t. 91.

Calyx semper idem, nempe bilabiatus, segmenti superioris dentibus tribus reflexis, inferioribus duobus rectis z). Sed ea segmenta aristata sunt. Flos fere priorum, tubus strictus, fauces angustæ, galea brevis, erecta, subrotunde bifida a), barba tritida, lateralibus segmentis subrotundis, medio latissimo, emarginato b).

240. MELISSA foliis hirsutis, ovatis, acuminatis, leniter ferratis, petioliis ramosis, folia superantibus.

Calamintha officinalis c) BLAKWELL. t. 167.

Melissa pedunculis axillaribus dichotomis folio longioribus, caule decumbente LINN. II. p. 828.

II. Flore albo TILL. &c.

Quatuor varietates habet Hort. Florent. p. 19.

β Paulo ramosior, petioliis valde ramosis, ultra folia sparsis.

Calamintha montana prealta, pulegii odore, dentatis foliis, floribus dilute caeruleis, ex longo ramoſo & brachiato pedunculo provenientiſibus BOCCONE *offerv.* p. 211. 212. *Mus. di plant.* p. 45. 58. 59. cum duabus iconibus t. 38. 40. SCHEUCHZER *It. II.* p. 131.

Calamintha Sabaudica RIVIN. t. 47.

I. B. passim ait inter stipulas provenire. Sed nobis circa rupium pedem, & in aridis secundum vias reperta est, abunde circa Roche, & alibi in Aquilejensi ditone, tum circa Hoffstetten prope Thun. SCHEUCHZER suam, quam minime separat, circa Wesen, in castris Rhatidis. Cl. LA CHENAL circa Mendris.

Caulis valde ramosus & brachiatus, debilior, non vere decumbens. Folia minora, quam sequenti, subincana. Petioli floriferi ex alis foliorum, ramosi, & multiflori, florumque racemi ultra folia extensi, subrecti. Calyx striatus, hirsutus. Flos dilute violaceus, multo quam sequenti minor, tuba longe eminente. Stipule perangustæ.

Varietas β insignis est; habet enim folia quidem multo magis brevi villo, quasi tonto obducta, suprema etiam incana, & calyces tamen glaberrimos.

Hæc species ab Anglis in medicinam recipitur, & aquam odoratam dat, atque oleum essentielle. Vires videtur pulegii promittere: & certe trita, atque imposita, pariter vesicas excitat.

241. MELISSA foliis subhirsutis, ovatis, acuminatis, acute ferratis, petioliis ramosis, folia superantibus.

Calamintha d. CAMER. *Epit.* p. 481.

Calamintha montana BLAKWELL. t. 166.

Calamintha vulgaris & officinarum Germaniæ C. B. VAILL. p. 26.

Calamintha RIVIN. t. 46.

Melissa pedunculis axillaribus, longitudine foliorum LINN. II. p. 827.

In Helvetia frequens. Ad lacum Thunenſem ad vias. Haud longe Berna in dumetis, circa hortos arcis Reichenbach. Circa Roche, Aigle, Bex; porro circa Biernam, la Motte, Baume, & ad pedem montis Juræ ubique.

Caulis

y) TOURNEF. A.

z) IDEM H.

a) IDEM t. 91. A.

b) IDEM E.

c) *Calamintha montana* folia habet ocimi incana, furculos angustos, florem purpureum. Tercia mendia-

stro cognata foliis oblongioribus. Omnibus folia scria, fervida, radix supervacua DROSC. III. c. 16. Ad flu- vios rapidos nasci NICAND. *ther.* p. 59. 60.

d) Καλαμινθή ARISTOPHAN. herba fugans serpentes SUIDAS II. p. 229.

Caulis erectus. Folia quam priori multo grandiora, petiolata, pariter quidem ex ovatis acuminata, sed manifestius & acutius ferrata. Flores in petiolis ramosis ex alis foliorum in majori parte plantæ, quam folia, brevioribus: in plerisque tamen ramis longioribus, ut in laxam paniculam abeant. Stipulæ fimiles. Calyx purpura tinctus, priori similis, & striatus. Flos duplo major, totus purpureus, faucibus maculatis & pilosis. Tuba recta, brevior.

Odor diversus, grate aromaticus, menthæ e) adfinis, cujus vires credas habere. Dat aquam odoratam, ad ventriculi debilitatem, ad pellendos menses f) utilem. Syrupum MESUE jam g) ad asthma & singultum laudat. Diacalamentum NICOLAI ad tussim ex causa frigida, ad menses ciendos h) dabatur.

*242. MELISSA i) petiolis unifloris, folio brevioribus, foliis cordatis, ferratis.

Mentha RIVIN. t. 45. BLAKWELL t. 27.

Apiastrum citrugo LOBEL. p. 514.

Melissa racemis axillaribus verticillatis pedicellis simplicibus LINN. II. p. 827.

Circa Farnsburg repererat Cl. STÆHELINUS, cui ægrius fidem adhibebam, etiam cum *Rupe*, circa aditum prati les Efferts reperissem, & circa Verpozas ad vias, passimque in Valesia, inter Rida & Martigni. Sed omne dubium removerunt plantæ in horrida sylva la Chenau repertæ.

Caules quadranguli, ramosissimi, cubitales. Folia pene cordiformia, hilo obscuriori, acuminata, circumferrata, superne hirsuta, inferne glabra. Flores in alis foliorum ex petiolis unifloris. Verticilli foliis breviores. Stipulæ ovato lanceolatae. Calycis segmenta latiora, aristata. Flos albus, habet characterem generis.

Gratissimi odoris planta, multum de citro habet. Grata vires in theiforme infusum k) transeunt, & etiam meliores in aquam l), & tincturam spirituofam m); sed etiam resinofum, extractum bonum est n). Ad melancholiam olim JANUS o) DAMASCENUS, nuper BOERHAAVIUS commendabat, & pro cardiaco dat AVICENNA p). Deinde *primam ens Melissa* totum hominem renovaturum PARACELsus promisit, & vinofo Melissæ infuso demorsum a serpente hominem sanatum fuisse legimus q). Et si facile credam, Melissam nostram apibus non placere, a quibus nomen habet, non continuo inde sequeretur r), non genuinam esse veterum plantam: & si omnino aliam veteres Melissæ nomine intellexerunt, nostra tamen vires ostendit, quam suæ tribuerunt.

HORMINUM LINN. n. 730. MELISSÆ spec. T.

Calyx Melissæ, bilabiatus, labii superioris tribus dentibus reflexis, inferioris duobus rectis. Galea semibifida, brevior. Barba trilida, segmento medio latiori, emarginato.

*243. HORMINUM foliis cordatis (potius ovatis) obtusis, caule nudo LINN. II. p. 831.

Gallitrichum folio subrotundo, flore magno violaceo L. B. III. p. 313. MORISON. RAI.

Melissa Pyrenaica caule brevi plantaginis folio L. R. H. MAGNOL. Hort. Reg. p. 133. cum ic.

In alpe Teuri & Alveney novam civem detexit Cl. SCHINZIUS.

Planta humilis, pedalis, foliosa; caulis quadratus, superne nudus, verticillis distinctis, nudis, in spicam continuatis. Folia non plantaginea, ovata, petiolata, circumferrata, nervosa. Bractææ sub verticillis ex ovatis lanceolatae exiguae. Verticilli octiflori, ex petiolis simplicibus, in meis ad unum latus conversi, calycibus pendulis. Flores grandes, latitudine insigni, fere ut in digitali.

MELISSOPHYLLUM PLINII, RIVINI, SEQUIERI.

MELISSÆ species TOURNEF. t. 91.

MELITTIS LINN. n. 731.

Calyx late campanulatus, bilabiatus, superiori s) segmento ovato, lanceolato, brevissime trident-

a) BOERHAAVE.

f) LOBEL. p. 219. g) p. 140. b.

h) in NICOL. p. 172. b.

i) *Melittawa* circa quam spes frident NICANDER p. 81

Apiastrum HYGINUS melissophyllum vocat PLIN. L. XX n. 45. In Colchide plurimum nascitur, ubi mel est optimum LAMBERTI p. 84. 85. Folia ballotes majora, tenuiora, minus hirsuta DIOSC. III. c. 101.

k) Commendat AGRIAN. *le Pître medecin.*

l) LUDOVICI p. 262.

m) CARTHUSSE *mat. med.* p. 74.

n) IDEM *ibid.*

o) L. III. c. 22.

p) p. 564.

q) *Giorn. de Parma* ann. 1686. p. 32.

r) Uti CORDUS in *botanolog.* p. 61.

s) TOURNEF. ad G. sed medius dens abruptus, RIVIN. bene, sed absque dentibus lateralibus.

tridentato, inferioribus duobus ovato lanceolatis *t*), etiam incis. Flos ex maximis *v*), peramplo tubo & cylindrico, galea rotunde emarginata *x*), labio inferiori pariter præmagno, & alis, & media lacinia *y*), quæ cordata est & ferrata *z*). Omnes floris lacinia plicatæ & undulatæ.

244. MELISSOPHYLLUM (*Melittis*) LINN. II. p. 832.

Melissophyllum verum FUCHS p. 498. VAILL. p. 125. cum descript.

Lamium melissæ folio CLUS. Pann. p. 592. 593.

Melissa FUCHSII, CAMERARII Hort. n. XXX. p. 99.

Lamium PLINII, KOENIG in disp.

Melissophyllum RIVIN. t. 21.

Non est *Lamium montanum melissæ folio* MILLERI t. 158.

β Flore albo CLUS. hist. p. xxxvii.

γ Humilior CLUS.

Nihil frequentius in dumetis pene ubique circa *Burgdorf, Roche, Biel, prope Liechthal*, in monte supra *Muttens*.

Caulis cubitalis & ultra, plerumque simplex, erectus. Folia petiolata, ex ovatis acuminata, ferrata, lamii ad modum hirsuta, subobscuri coloris. Verticilli sexflori, petioli uniflori, foliis breviores. Flos vel totus albus cum macula carnea in labio inferiori, vel totus carneus cum macula purpurea. Galea subhirsuta.

Odor Lamii, sed gratior *a*): aqua perquam spirituosa, succus spillatus seu *extractum* bonarum virium *b*). Ad mala calculosa *c*) laudatur, etiam nomen germanicum inde nata, & ad urinæ *d*) suppressionem, tum ad morbos pectoris chronicos. Parco in usû est, infusum magis *e*).

CHAMÆCLEMA *f*) BOERHAAVII, VAILLANT.

GLECHOMA LINN. II. 714.

CALAMINTHÆ spec. TOURNEF.

Flos Calamint hæ, tubo cylindrico, galea rotunde bifida, revoluta, labio inferiori tripartito, segmento medio lato & emarginato. Calyx non potest minimus dici, etsi flos longe eminent. Idem a prioribus aliquantum recedit: Segmenta ejus quinque aristata, quorum duo inferiora paulo breviora, & sibi propiora sunt, superiora tria longiora. Nomen BOERHAAVII melius est, quam alterum, ex pulegii græco nomine fictum.

245. CHAMÆCLEMA caule procumbente radicato, foliis reniformibus, rotunde crenatis.

Hedera terrestris DODON. pempt. p. 394. RIVIN. t. 67. BLAKWELL. t. 225.

II. Flore purpureo I. R. H. & passim reperi.

III. Albo MORIS.

IV. Minus VAILL. t. 6. f. 5.

β Flore majore.

Hedera terrestris species montana CAMERAR. Epit. p. 401.

Chamæclema majus hirsutius VAILL. p. 33. t. 6. f. 4. & medium ib.

II. Tumores hirsutos in hac planta vermis excitat *g*).

Flore minore ad sepes ubique frequens est. Flore majori in locis siccis, & vallis urbium. Non separo, etsi feminatum discrimen tenet, HILLIO teste. Sed nolo cum summis viris contendere, qui conjungunt.

Nihil quidem cum hedera commune habet, quam caules procumbentes, per intervalla radicos, parte florida erectos: non ramosi iidem sunt, & pedales. Folia longe petiolata, cordiformia, sed pene absque acumine, & breviora, orarum dentibus rotundis. Flores petiolati, in petiolis uniflori, in semiverticillum quatuor, aut octo florum, ubi plurimi sunt. Flos cæruleus: stamina brevissima, in tubo floris latent.

Dd 2

Amara

f) T. id. Riv.

g) ibid.

x) B.

y) F.

z) ibid. B. F.

a) Analysin habet Cl. KOENIG.

b) KOENIG *Lan. Plin.* p. 9. 10.

c) IBER.

d) TOURNEF. GARIDEL.

e) KOENIG p. 17.

f) Chamæcisos spicata est, foliosa, cum floret similis violæ albæ PLIN. L. XXIV. n. 84. omnino ergo diversa a nostra, MARANTA monente *meth.* p. 23. Nusquam nisi humi reperit PLIN. L. XVI. c. 34. in eo adfinis hederæ.

g) Quem describit WALSCH *beatoft. I. obs.* 100.

Amara est, cum aliqua acrimonia, absque aromate. Dum succus spissatur, odor avolat aquæ stillatiæ, balsamicus, ingratus tamen *b*). Infusa cum foliis aqua plantæ odorem habet, cum singulari acrimonia *i*). Extractum aquosum acerrimum *k*) est, pimpinellæ fere albæ sapore *l*), spirituosum extractum debilius *m*) *n*); tum tinctura viridis *o*). Aqua de Chamæclemate non inodora stillat, suæ plantæ odore tincta, etiam cum oleo aliquo *p*).

Pro vulneraria habetur, aperiente, roborante, vermes pellente, & urinam *q*), & sabulum calculosum *r*); ad ulcera etiam interna & dysenterias *s*) valere dicitur: Syrupum (succum plantæ melius) ad asthma laudant *t*). Ad purulentiam pectoris, & ad detergenda ejus visceris ulcera SCARDONA *v*). Cum urina infusa ad renum vitia adhibetur *x*), quam limpidiorem *y*) reddit. Etiam febres, leniores quidem, infuso meraco hederæ terrestres superatæ *z*) fuerunt. Nuper ex Anglia scribitur, equis funestam esse, anhelare ab ejus usu animal, & cor amplissimum, atque sanguine plenissimum in cadaveribus reperiri, in ventriculo vero & intestinis *a*) plurimum aerem. Mirifice hæc omnia inter se dissonant. Ego nunquam hoc medicamento usus sum, certioribus qui malim præfidiis ægrotos confidere.

CATARIA TOURNEFORT. t. 95.

NEPETA *b*) LINN. n. 710.

Calyx tubulosus, cylindricus, bilabiatus. Segmenta tria superiora longiora, minus profunde divisa, recedunt a tribus inferioribus recta productis, & amplius divisis. Galea erecta, bipartita *c*). Barba trifida *d*), medio segmento *e*) descendente, quasi petiolato, sursum cavo, circumcrenato *f*). Tubus floris curvus *g*).

246. CATARIA foliis cordatis, petiolatis, verticillis spicatis.

Herba Gattaria MATTHIOL. p. 719.

Mentha felina Cattaria TABERN. p. 348.

Nepetha RIVIN. t. 52. seu *Mentha cattaria* BLAKWELL. t. 455, nimis viridis.

Nepeta floribus spicatis, verticillis subpedicellatis, foliis petiolatis, cordatis, dentate serratis LINN. II. p. 796.

Non satis certa forte civis, in ruderosis, ad sepes viasque reperitur.

Caulis erectus, ramosus, brachiatus, bipedalis. Folia longa, petiolata, cordiformia, sed acutiora, acute ferrata, incana & tomentosa. Ex alis foliorum rami trifidi, perexiguus foliis, verticillis spicatis terminati: Stipulæ angustæ, fetacæ. Calyx subhirsutus, flos subcarneus, & in medio segmento barbæ maculæ rubræ.

Odor validus, ad pulegium accedens, sapor valde amarus, cum acoris indicibus. Vis est in infuso aquoso, vinoso, in succo expresso, in aqua stillatiæ, in infessu, aut pediluvio, semper emmenagoga, antihysterica. Cephalico etiam scopo, aut carminativo *b*), vires pulegii imitatur. Decocto febrem intermittentem sanatam fuisse lego *i*). Inter diuretica veteres habent *k*).

*247. CATARIA tomentosa, foliis ellipticis, acute ferratis, verticillis spicatis. †

Cataria tenuifolia CLUS. *parva* p. 588. *hist.* p. XXXIII.

Mentha cataria minor alpina C. B. *Prodr.* p. 110.

Non est *Nepeta* 8. LINN. n. 798. cum nostræ folia peracuta sint.

Inter plantas D. LE CLERC fuit, ex monte Jura relata, quam circa *Wesen* SCHEUCHZERUS indicat. Abunde vero provenit in valle *Ternanza* sub alpinis *Valesiacis*, & monte *Sylvio*.

Non

b) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 435.

i) IDEM *ibid.*

k) AMARUM HEDER & una refrigerans.

l) IDEM *ibid.* p. 436.

m) IDEM HEDER.

n) Acre vocat HEDER, *heder. terr.* p. 12. & aromaticum p. 13

o) HEDER. p. 13.

p) IDEM *ibid.*

q) MEAD. *monit.* p. 173.

r) BOYLE.

s) BOCHWALD p. 138.

t) CHOMEL.

v) *Cognosc. & curand. morb.* II. p. 69.

x) MEAD.

y) BLAIR.

z) LAUTNER. *hist. med.* p. 2.

a) *Lond. Chron.* n. 1345.

b) *Nepeta Græcis Calamintha* CÆLIUS *tard.* III. c. 5. *Calamintha altera; Nepetha, pulegio similis, etiam odore, sed major* Diosc. III. c. 36.

c) TOURNEF. A.

d) C.D.D.

e) D.D.

f) C.

g) B.A.

h) *Mem. des Savans étrangers* III. p. 456.

i) BOERHAAVE.

k) CRUS. II. c. 31. IDEM mali succi esse c. 21. & stomacho nocere.

Non minor, sed altior vulgari est, quadrupedalis & ultra, ramosissima, ramis longioribus. Folia tota tomentosa, sed longiora & angustiora quam vulgari, qualia sunt in arvensi Sideritide. Stipulae pariter capillares, calyx totus tomentosus. Flos violaceus ejusdem fabricae. Odor pulegii virulentior.

*248. CATARIA foliis petiolatis, imis cordatis obtusis, superioribus ovatis, verticillis sessilibus densissimis, in spicam continuatis.

Cataria hispanica betonica folio angustiori, flore caeruleo & albo I. R. H.

Nepeta foliis cordato oblongis, subsessilibus, serratis, racemis verticillis nudis LINN. II. p. 197.

Abunde circa Roche, ad pedem rupium inter les Gauges & le Furet, tum secundum viam regiam, prope le Furet, aux Gauges &c. utraque varietas.

Caulis ad quatuor usque pedes surgit, ramosissimus. Folia a prioribus diversa, petiolata, venosa, obtuse crenata, folida, pallida, ima cordata, sed longiora & obtusiora, superiora ovata. Verticilli ex petiolis brevissimis, densissimis, cum bracteis magnis, ovato lanceolatis, ex albo viridibus, longo ordine in spicas colliguntur, quas nulla folia distinguunt. Floris fauces maculosae.

Odor penetrabilis.

HYSSOPUS TOURNEF. t. 95. LINN. n. 709.

& nuperorum.

Non est 1) *Hyssopus veterum m)*, cui folia fecerunt origani. Calyx tubulosus, lineatus, quinque segmentis lanceolatis, aristatis: eorum superiora longiora, sibi propiora, duo inferiora breviora. Galea subrecta, crenata, bifida, segmentis ovatis n). Barba trifida, segmentis acutis o), medio late emarginato, crenato p).

*249. HYSSOPUS foliis linearibus punctatis, verticillis in spicas continuatis.

Hyssopus RIVIN. t. 68. BLAKWELL. t.

Hyssopus spicis secundis LINN. II. p. 796.

Non veram putem esse indigenam, sed abunde tamen in Valefia provenit, Octoduri, in Val de Lie, & alibi.

Ex perenni radice caules ascendunt numerosissimi, cubitales, recti, parum ramosi; foliis numerosis, viridibus, linearibus, acutis, punctatis. Verticilli in alis foliorum fiunt duobus petiolis multifloris, folio brevioribus: & amant in unum latus se conjicere, & in spicam continuari. Flos caeruleus, stamina exserta.

Acris odorata, aromatica planta. Aqua de ea plus extrahit q), spiritus minus, & vires medicas minores educit r). Aqua stillatitia vires plantae habet, quae ab oleo essentiali pendent, cum ea aqua misto: sed etiam aqua spirituosa, per fermentationem parata, vires habet. Sal fixus s) sulphure miscetur. Incidit & resolvit, mucum in bronchiis collectum tollit t). Inter mali succi cibos CELSUS v) refert, & stomacho noxios, interque diuretica x). Nuperi ventricolum debilem, flatuque distentum hyssopo restitui putant. Epilepsiam decocto hyssopi superari vix credas y). Infusum contra vermes valet z). Perfæ faciei colorem pulvere hyssopi corrigunt æ). In fotu fugillationes potenter dissipat.

ROSMARINUS TOURNEF. t. 92. LINN. n. 38.

& omnium Auctorum.

Calyx bilabiatus, tantum trifidus a) videtur, vera tamen hujus ordinis species est, segmentum enim superius brevissime tridentatum est: inferiora duo majora, triangularia. Galea erecta & reflexa, semibifida b), segmentis tamen non discedentibus. Barba duo segmenta lateralia, transversa, ovata habet c), & medium majus, petiolatum ovatum,

1) Est WEDDEL Exerc. I. Dec. 7. n. 8.

m) Est *Corcovy* ARRET. Cur. dist. I. c. 13. Folia minora origani, flos calaminthes, ad rectitudinem declinans MESUR c. 17. Est origanum GAROFALI *Giorn. de letter.* 32. conf. *Ad. lit. Suec. ann.* 1734.

n) TOURNEF. A.

o) Ad C.

p) D.

q) NEUMANN T. II. P. III. p. 144.

r) p. 145.

s) GMELIN. *Alf. Petrop.* V. p. 287.

t) DETHARDING. *med. spec.* add DIOSCORID. III. c. 26.

u) L. II. c. 21.

v) ibid.

w) JAN. DAMASC. III. c. 23.

x) ROSEN *Kinderkrankh.* p. 410.

y) *Pharmacop. Persf.*

z) TOURNEF. F.

æ) A. A.

ë) B.

E e

ovatum *d*). Stamina quidem *e*) tantum duo, longe eminentia, sed eadem pene ex medio duo spicula retrograda emittant, ut Rosmarinus hæctenus cum Salvia congerer sit. Tuba brevissime bifida.

*250. ROSMARINUS.

Rosmarinus RIVIN. t. 39. BLAKWELL. t. 159.

Passim in Helvetia reperi, aux *Gauges* loco deserto, in alveo torrentis, qui pagum *Moutru* dividit, & ad pedem rupium gypliarum prope *Bex*: exoticæ forte originis fruticem, sed qui indigenatum sit adeptus

Erutex lignosus, etiam decempedalis, quando cultus, ramosissimus, arbusculam referens, spontaneus enim humilior est. Folia linearia, oris contractis, subtus albensia, & foveolis inscripta. Flores in ramulis ex alis foliorum prodeuntibus, in quibus flores sex, ad duodecim. Calyx subtomentosus. Flos subcæruleus, aut albus cum maculis & punctis cæruleis.

Aroma nobile & oleosum in foliis & calycibus residet, nam flores inodori sunt *f*). Vis omnis est in parte resinosa, in aqua, quam oleum essentielle imprægnat, & in resinoso extracto primo: Olei tanta copia est, ut 70. grana ex libra obtineas *g*). Celeberrima est aqua spirituosa, quam aquam Regine Hungaricæ vocant, maximas vires habitura, si ter nova cum herba iterate stillaverit *h*). Tirnaviæ *i*) eam parant, & Monspelii. Aquosum extractum inutile est. Vires habet excitantes, analepticas, quæ nervosi systematis motus suscitant. Vino Rosmarini diarrhœam diuturnam superatam fuisse WELSCHIUS *k*). In fomentis vinosis & gangrænam moratur, & fugillationes dissipat.

SALVIA *l*) LINN. n. 39.

SALVIA TOURNEF. t. 83. galea brevi, recta.

HORMINUM TOURNEF. t. 82. galea brevi falcata.

SCLAAREA TOURNEF. ibid. galea longa falcata.

Calyx iterum bilabiatus, segmento superiori tridentato, dentibus brevibus reflexis, inferioribus duobus profundius *m*) sectis, aristatis. Flos galeam habet in nostris falcatam *n*), incisam, ut segmenta non divergant: barbam amplam trifidam, segmentis lateralibus ovatis *o*), medio majori, emarginato *p*), serrato. Stamina tantum duobus, sed bicornibus filamentis de floris tubo nascuntur, quæ tamen in nonnullis speciebus quatuor antheras gerunt, in longiori cornu unum, alterum in breviori. In eodem alias loco pro anthera foliaceam pondusculum *q*) est, quod itamen erectum tenet.

Salviam vulgarem in vineis nasci CHERLERUS, sed vitatores multa hortensia in vineis colunt.

*251. SALVIA foliis cordatis, ferratis, verticillis densissimis, in spicam continuatis.

Horminum sylvestre latifolium alterum CLUS Pam. p. 577. 578.

Salvia foliis cordatis, acute crenatis, sinuatis sessilibus, verticillis subnudis remotissimis LINN. I p. 37

Abunde novam civem reperi in parte gubernii Aquilejensis, quæ est cis rivum *la grande Eau*, in ipso pago *Leisin*, deinde ad pedem montium inter *les Gauges* & *le Furet*: in monte *Luan*, etiam circa *Echarpigny* *r*)

Folia longe petiolata, circa petiolum excisa, cordata, ferrata, tota hirsuta & rugosa: ima sub præcipuo folio duas pinnas adjectas habent exiguas, circumferratas. Caulis & ramorum pars superior foliis nuda, ambitur numerosis, parum distantibus, inque spicas demum continuatis densissimis verticillis: breves isti, multo cis folia terminati, rotundi, petiolis factique unifloris, sed numerosissimis. Flores perexigui, saturate cærulei. Barba fornicata, cochlearis cava figura, incisa: alæ ad perpendicularium longæ: barbæ pars media profunde emarginata. Antheræ tantum duæ.

252.

d) C.

e) E.E.

f) NEUMANN T. II. P. IV. p. 117.

g) IORN p. 119.

h) IORN p. 123.

i) BRUCKMANN epist. 61. NEUMANN.

k) *Hecatost. II. obj. 51.*

l) σφακος & ελεωσφακος ARISTOPHANT, SUIDAS III. p. 415.

m) In hormino TOURNEFORT. t. 82. G. In Salvia t. 83. K.

n) TOURNEFORT. hormin. A. Sclarea A.A.

o) Sclarea ad C. ad C.C.

p) Salvia P.G.

q) Glandula LINN.

r) *Emend. II. p. 25.*

*252. SALVIA foliis cordato sagittatis, serratis, acutis LINN. I. p. 37.

Orvula tertia DONON. icon p. 293.

Horminum flore luteo RIVIN. t. 35.

Salvia montana maxima, folio hormini, flore flavescente I. R. H. SCHEUCHZER *Itin.* I. p. 48.

Nihil frequentius in subalpinis: descendit ad usque *Glerolle*, & lacum, & ad *Bevieux*.

In monte Jura etiam frequens, in monte *Muteto*, circa *Höllstein*, *Langenbruk*, *Wallenburg*, in ipsa demum urbe *Basileensi*.

Tota planta viscida est, odore ingrato. Caulis cubitalis, ramosus, erectus: folia longe petiolata, hirsuta, sagittata, acuminata, ut tamen cis verticem latefiant. Verticilli pauciflori, petioli uniflori: ii sibi vicini in laxam spicam coalescunt, quam exigua folia ovato lanceolata separant. Flos amplissimus, flavus, galea falcata, bifida, barba maculosa, medio segmento emarginato, ferrato: pondera staminum longa, imperfecta anthera terminata.

Vinum moschatum reddere *Boccone* p): & in universum salviae agrestes ad cerevisiam perinde utiles sunt, ut quidem lupulus, ut tamen duplum pondus requiratur q), In morbis pectoris & ad calculum nostram laudant r), quæ tamen vix serio adhibetur.

*253. SALVIA foliis imis cordatis, superioribus longe lanceolatis, verticillis nudis, in spicas continuatis.

Horminum sylvestre CAMERAR. *Epit.* p. 629.

Salvia sylvestris matrisalvia TABERNEM. p. 374.

Horminum pratense RIVIN. t. 36.

Salvia foliis cordato oblongis summis amplexicaulis, verticillis subnudis, corollis galea glutinosis LINN. II. p. 35.

β Flore minori, Jenæ a me lecta.

γ Flore pallido VAILLANT.

δ Flore albo HORT. AICHSTETT. *vern. ord.* 9. t. 11. f. 3. sæpe a me reperta.

ε Flore rubro THAL. versus *Valeire*, *Basil.* &c. carneo & purpureo colore.

ζ Foliis profunde incisus C. B. LINDER. *hort.*

Hormini sylvestris IV. *alia species* CLUS. *Pannon.* p. 580.

Frequentissima ad vias, & in pratis macilentis, agricolis invisa.

Folia ad terram numerosa, ad caulem pauca, petiolata, rugosa, nervis subtus eminentibus, inter quos foveæ reticulatæ intercedunt, margine obtuse ferrato. Ima pene cordata sunt, inde ovata, demum ex ellipticis longe lanceolata; hæc sessilia, in varietate ζ profunde incisa, pene semipinnata. Caulis cubitalis, nudus. Verticilli pauciflori, ad sex flores, in petiolis unifloris, bracteis cordatis, lanceolatis. Color naturalis saturate cæruleus est, aut violaceus. Flos falcatus, grandis. Galea longa, fissa: medium barbæ segmentum cordis forma, ferratum. Staminum pondusculum breve, filamentum antheriferum prælongum.

Odorata est, subfætida, neque tamen in medicinam recipitur.

Horminum sylvestre III. CLUS. *s. passim* in Thuringia lectum, in Helvetia nondum repertum est.

DRACOCEPHALUS LINN. n. 729. TOURNEF. T. 83.

& MOLDAVICA TOURNEF. T. 85.

Calyx in his plantis non idem. Moldavica T. habent segmenta tria superiora in unum coalescentia s), duo inferiora angustiora & recta t), omnia aristata. Nostra calycis v) unicum segmentum superius habet, idemque latius, inferiora quatuor, duo breviora, duo ima longiora. Flos faucibus inferne amplis & ventricosis x). Galea incisa & cordata y), alis ovatis, fauces sequentibus, medio segmento emarginato z).

E e 2

*254. DRACO-

p) *Mus. di plant.* p. 54.

q) *Flores pharmacob.* p. 128.

r) *Berol. Saml. Vers.* XXX. p. 96.

s) *TOURNEF.* t. 86, l. G.

t) *ibid.*

v) Sic *TOURNEF.* t. 83. E.

x) *IDEM* C. C.

y) A.

z) F.

- *254. DRACOCEPHALUS foliis ellipticis, fasciculatis, verticillis spicatis, bracteis ovato lanceolatis *Emend. II. p. 27. n. 62.*
Pseudo Chamæpitys RIVIN. t. 73.
Prunella con foglia di finfiteo petreo ZANON. nov. t. 146.
Ruyfchiana glabra foliis integris AMMAN. p. 50.
IC. OEDERI t. 121.
Dracocephalon floribus spicatis, foliis bracteisque lanceolatis indivisis muticis LINN. II. p. 330.
 Abunde in gubernii Aquilejensis alpibus, à la Boulaire, in M. Richard, Nombrieux, sur Champ, Prapioz, monte Fouly &c.
 Caules ex radice numerosi, pedales: ex cujusque folii ala ramus exit. Folia viridia, non dura, elliptica, acuta, amant oras contrahere. Verticilli in duobus ramis, utroque fere sexfloro, brevibus in petiolis. Hi verticilli in summis ramis in spicas continuantur. Bractæ ovato lanceolatæ, nervo distinctæ. Calycis segmenta breviter aristata: Flos uncialis, longe de calyce erumpens, saturate caruleus, hirsutus: alæ faucium ovatæ & lanceolatæ. Barba bifida, circumferrata, maculata. Antheræ nigrae, polline albo.

STACHYS a) TOURNEF. t. 86.

STACHYDIS RIVIN. & LINNÆI n. 719. species.

- Calyx hujus ordinis, tria nempe segmenta superiora, distantia b) a duobus inferioribus, rectoribus & brevioribus, omnia aristata. Flos tubo deorsum gibbo, galea subrecta, incisa, barba recta c) protensa, trifida, medio segmento maximo, emarginato d).
255. STACHYS caule tomentoso, foliis imis cordatis, superioribus elliptico lanceolatis, verticillis densissimis, tomentosis.
Stachys FUCHS p. 765. 766.
Stachys alba latifolia major BARRELIER ic. 297.
Stachys montana RIVIN. t. 27.
Stachys verticillis multifloris, foliorum serraturis imbricatis, caule crenato LINN. II. p. 812.
 a) Flore albo C. B.
 β Foliis angustioribus BOERHAAVIUS.
 In Helvetia passim, circa Genevam ad vias. Prope Bernam in via *Gumligensi* & pago *Worb.* Basileæ inter portam *Steinenthor* & *St. Margret*, & versus *Muttenz.* Circa *Sedunum.*
 Caulis erectus, ramosus, cum foliis mollissima lanugine tectus. Folia crassa, sicca, rugosa, ferrata, tota tomento obducta, circa petiolum excisa, sed cordatis productiora. Verticilli densissimi, multiflori: petiolis unifloris, bracteis tomentosis, tum calycibus. Galea intus purpurea, extus lanuginosa, longa, subrecta, dorso eminente in duas obtusas partes divisa: barbæ lateralibus partibus ellipticis, intus rubris venis pictis, medio segmento longioribus, quod parallelogrammum fere & emarginatum est, & paulo post originem, ut in Scordio, obicure incisum, ex rubro venosum, etiam album.
256. STACHYS foliis hirsutis, cordatis, verticillis subtomentosis.
Pseudo Stachys alpina C. B. Prodr. p. 113.
Stachys alpina, folio betonica, flore variegato I. R. H. SCHEUCHZER It. I. p. 36.
Stachys latifolia major, foliis obscure viridibus, flore galeato ferrugineo PLUKNET p. 356. t. 317. f. 4.
Stachys verticillis multifloris, foliorum serraturis apice cartilagineis, corollis labio plano LINN. II. p. 812.
 Varietates duæ *Hort. Florent. p. 164.*
 In montanis Helvetiæ frequens: In Jura M. circa *Langenbruk* & *Wallenburg*, super *Muttenz*, in *Engenthal.* In monte *Suchet* legi. In valle *Combe de Valancron.* Supra *Bevicux* eundo versus *Fondemens*, in pratis *Jorogne* &c. etiam Rupe in alneto domini.
 Caulis
- a) STACHYS porri [nempe marrubii] similitudine, virgis ex una radice multis maculis candidioribus, foliis longioribus, hirsutis, raris, prædoris, canis, odoris jucundi, colore subluteo *PLIN. L. XXIV. n. 86 collat. cum DIOSCORID. III. c. 105.*
 b) TOURNEF. H.
 c) IDEM D.
 d) *ibid.*

Caulis

a) STACHYS porri [nempe marrubii] similitudine, virgis ex una radice multis maculis candidioribus, foliis longioribus, hirsutis, raris, prædoris, canis, odoris jucundi, colore subluteo *PLIN. L. XXIV. n. 86 collat. cum DIOSCORID. III. c. 105.*
 b) TOURNEF. H.
 c) IDEM D.
 d) *ibid.*

Caulis saepe non ramosus; folia mollia, rugosa, hirsuta, ferrata, petiolata, circa petiolum excisa, inferiora cordata, superiora ex ellipticis lanceolata. Verticilli densi, sed multo minus quam paulo priori speciei, & minus multiflori. Aristæ calycis longæ. Galea semirecta, incisa, extus hirsuta, intus obsolete purpurea. Alæ & ipsæ semioales, minores. Segmentum medium subrotundum, emarginatum, obsolete purpureum, aut ex albo & sanguineo varium.

Odor melissophylli.

A Stachy separatur calyce campanulato, non tubulato Hort Flor. l. c.

257. STACHYS foliis hirsutis, elliptico lanceolatis, breviter petiolatis, verticillis spicatis.

Stachys aquatica TABERNEMONT. p. 577.

Lysimachia hirsuta purpurea flore galericulato LOESEL p. 156. ic. 41.

Panax coloni BLAKWELL. t. 273.

Stachys palustris RIVIN. t. 26.

Stachys verticillis sexfloris, foliis lineari lanceolatis, semiamplexicaulibus LINN. II. p. 811.

In agris humidis abunde, & in fossis.

Caulis bipedalis. Folia molliter hirsuta, non tomentosa, breviter petiolata, ex ellipticis lente acuminata, rotunde ferrata. Verticilli rubri, sex florum ad duodecim, in spicam continuati, quam minima folia distinguunt, pene cordata, acuta. Calyx aristatus, hirsutus. Galea hirsuta, ex violaceo & luteo varia, brevis, fornicata, cordiformis. Barbæ laterales alæ subrotundæ. Segmentum medium amplum, emarginatum, in origine ex iisdem coloribus varium.

Amara, fetida, Anglis colonis pro vulneraria habetur a). Radices sapore non ingrato, a porcis eduntur b).

MARRUBIUM c) TOURNEFORT. t. 91. LINN. n. 721.

& omnium Auctorum.

Calyx cylindricus d), dentibus quinque majoribus, & quinque minoribus e). Galea angusta, profunde fissa f). Barbæ segmenta lateralia recta, exigua, medium transversim reniforme, emarginatum, ferratum g).

258. MARRUBIUM dentibus calycinis denis, recurvis. Conf. LINN. Spec. II. p. 816.

Marrubium MATTHIOL. p. 828. *Compend. Ital.* p. 512.

Marrubium album h) RIVIN. t. 67. BLAKWELL t. 479.

Ad vias & in ruderosis potissimum planioris aut calidioris Helvetiæ.

Caules multi, firmi, non valde ramosi, cubitales, erecti. Folia profunde rugosa, villosa, pulverulenta, majoribus & minoribus crenis circumferrata, subrotunda, breviter acuminata. Verticilli florum densissimi, sessiles, foliis longe eminentibus distincti, lanugine tecti. Calyx villo clausus, dentibus incurvis. Flores albi: galeæ portiones deorsum latefcunt: barba emarginata, circumferrata.

Odor validus, qui de moscho i) aliquid admistum habere videtur, amarities summa, & oleosa, vires promittunt non debiles. In foliis acidum & spirituolum elementum habitat k), evaporabile: vires inde in spirituosa tinctura majores l), quam in vinoso infuso aut decocto aquoso. Vinosum extractum melleo odore & stypticum est, cum dulcedine: neque malum est id præparationis genus m). Etiam aquosum infusum amarum est, aliquanto ingratorum sapore. In cineribus multus est sal alcalinus n). Veteres plurimum eo utebantur ad morbos pectoris o), ad vomitum sanguineum p), ad asthma q), potissimum cum pituita r) tenaci conjunctum, & expertus laudat ALEXANDER. Verum etiam in phthificis vetustum est medicamentum

a) LOBEL.

b) KALM. *Wäsgöta resa* p. 15.

c) Frutex a radice ramosus, candicans, subhirsutus, ramis quadrangularibus: foliis pollicaribus subrotundis, hirsutis, rugosis, amaris: semen in caulibus ex intervallis, flores verticillato ambitu asperiti: nascitur inter rudera Dioscor. L. III. c. 102.

d) TOURNEF. G.

e) D. In aliis tantum quinquedentatus.

f) TOURNEF. A.

g) C.

h) Nigro præferebat CASTOR PLINIUS l. c.

i) BUCHWALD p. 170. C. HOFMAN. de alcohole NEUMAN. II. P. III. p. 300.

k) CARTHEUSER p. 80.

l) IDEM de marrub. & alchimill. NEUMAN. p. 301. 2. in resinoso elemento.

m) NEUMAN. ibid.

n) HILL. *mat. med.* p. 363.

o) DIOSCORIDES.

p) PLIN. L. XX. n. 89.

q) RHazes ad Mansor. III. n. 49.

r) GUMPRECHT apud LORSECKE *arzneym.* p. 399.

F f

tum, pariter ALEXANDRI experimento confirmatum. Ad tubercula & tussim siccam cum melle decoctum *s)* veteres propinabant, validum medicamen, ad phtisiam cum terebenthina CELSUS *t)*. In abscessu pulmonum bonum, non tamen constanter æque certum effectum Antonius DE HAEN *v)* expertus est. Ego quidem in morbis similibus cum difficili sputorum excreatione infusum aquosum utiliter dedi: & in phtisi satis profecta semel vidi utile fuisse, non autem in aliis exemplis: potius vero mihi movere videtur, quam reprimere. Sic in scirrhis hepatis profuit *x)*, & in mensibus pellendis *y)* vinosum infusum *z)*. Extus in podagra inponebat ARETÆUS *zz)*.

III. GALEA OBSCURIUS BIFIDA, SERRATA, ETIAM INTEGRÆ.

BALLOTE *a)* TOURNEFORT. t. 81. LINN. n. 721.

Calyx campaniformis *b)*, pentagonus, lineatus, segmentis quinque, æqualibus, aristatis. Galea erecta, parum cava, omnino emarginata *c)*, obscure *d)* quidem. Barbæ segmenta lateralia ovata, acuta *e)*, medium erectum *f)*, planum, crenatum.

259. BALLOTE foliis cordatis, serratis, verticillis nudis.

Ballote FUCHS p. 154. MATTHIOL. *Epit. Ital.* p. 511.

Marrubium nigrum seu Ballote L. B. III. p. 318. BLAKWELL t. 136.

Marrubiastrum RIVIN. t. 66.

Ballote foliis cordatis, indivisis, serratis, calycibus acuminatis LINN. II. p. 814.

β Flore albo CAM. *Epit. à St. Blaise &c.* Nostra, in Helvetia, Jenæ, & Viennæ lecta, non habet calyces truncatos *Flor. Suec. II.* edit. p. 206. neque adeo planta est LINNÆI.

γ An aliam intelligit Balloten albo folio ut Menthaftri, ad Tiliam nascentem, qua itur ad templam Cathedvale CHERLER.

Ad fepes, muros & maceries vulgo.

Caulis erectus, ramosus, tripedalis. Folia petiolata, circa petiolum emarginata, pene cordata, villosa, circumferrata, pulverulenta. Verticilli foliorum longitudine, in duobus ramis ramosis. Flores obsolete purpurei, barba venis albis picta. Galea lanuginosa, alæ leniter incisæ.

Marrubium nigrum albo inertius, lamii odore, amara planta est, hysterica, parum usu recepta. Infusum sudores movere, & ad podagram valere lego, sed GARIDELLUS expertus parum efficax reperit.

BETONICA *g)* TOURNEFORT. t. 96. LINN. n. 718.

& SIDERITIDIS spec. TOURNEFORT. t. 90. LINN. n. 720.

Calyx bilabiatus *h)*, galea adfurgens, superne contracta, undulata *i)*, etiam incisa *k)*, alias integra, etiam ferrata. Barba trifida, medio segmento emarginato. Nullo modo potui a Betonica Sideritidem separare.

260. BETONICA foliis ellipticis, obiter crenatis, verticillis spicatis, bractearum dentibus aristatis.

Sideritis montana LOBEL. *advers.* p. 225. *ic.* p. 525. non bene.

Sideritis Valerandi Dourez brevi spica L. B. III. p. 427. RAI *syn. exter.* p. 237.

β Foliis integris ex fide herb. sicc. C. B.

II. *Sideritis montana hyssopi folia minor* BARRELIER *ic.* 172.

& major *ic.* 329.

γ VEGET. III. c. 69. DIOSCOR.

δ III. c. 22. *Celcius tardar.* II. c. 14. & olim HIPPOCRATES.

e) *Rat. med.* IV. p. 233.

f) CHOMEL p. 173.

g) FLIN. I. c.

h) BORELL. L. IV. c. 14.

i) *Cir. dist.* II. c. 12.

a) Caules quadranguli, nigri, subhirsuti, complures ex una radice: folia majora quam marrubii, subrotunda; melisse proxima, fatida: flore candidi verticillato ambitu DIOSCOR. III. c. 100.

Ballote, porrum nigrum, habet folia urticosa, caulibus nigris, foliis hirsutis majoribus, quam porri [Marrubii] & nigrioribus, graveolentibus FLIN.

L. XXVII. n. 30. Non videtur marrubium nigrum esse, sed urtica mortua BRASSAVOL. *exam. simpl.* p. 215.

b) TOURNEFORT. F. F.

c) TREW. ad BLAKWELL t. 136.

d) Integram TOURNEFORT. A. crenatam LINN.

e) Ad C.

f) C.

g) Caulis tenuis, cubitum altus, quadratus, folia quercus, mollia, longa, in ambitu divisa, odorata, prope radium majora: in summis caulibus semen spicatum DIOSCOR. L. IV. c. 1.

h) TOURNEFORT. t. 90. D.

i) IDEM t. 96. A. H.

k) IDEM B. B. & t. 90. A.

Side.

Sideritis foliis lanceolatis glabris integerrimis, bracteis cordatis, dentate spinosis, calycibus aequalibus LINN. II. p. 823.

Ad pedem montis *Thuiry* in sterilibus juniperetis abunde legi.

Radix lignosa, multiceps. Caules multi, hirsuti, recti, duri, pedales. Folia breviter petiolata, subhirsuta l), elliptica, raris & aliquando nullis dentibus, tribus nervis distincta. Verticilli densi, in spicas breves collecti, interjectis foliis ovatis, acutis, acute ferratis, ferris & apice in flavas spinulas exeuntibus. Calyx bilabiatus, aristatus, villosus, labio inferiori bidentato, a superiori sejuncto. Flos ochroleucus, galea aliquot lineis percursa, undulata, in longam appendicem producta, emarginata; medium barbæ segmentum emarginatum, crenatum m).

261. *BETONICA* foliis ellipticis, acute dentatis, bracteis dentatis, aristatis, verticillis spicatis.

Sideritis montana scordioides tomentosa BARRELIER ic. 343.

Sideritis foliis lanceolatis, acutis, dentatis, bracteis ovatis, dentato spinosis, calycibus aequalibus, spicis ovatis LINN. II. p. 823.

Sideritis foliis hirsutis, profunde crenatis C. B. Basil. p. 66.

C. B. ad ripam *Wiesæ* versus *Klein Huningen*, & veram plantam ex ejus herbario viro habeo. Nemo tamen ab eo tempore eo loco hanc pulchram stirpem reperit.

Caulis cum foliis villosus & hirsutus. Folia crassula, sicca, elliptica, obtusa, profunde crenata, sessilia. Verticilli in spicam continuati. Bracteæ cristatæ, dentibus acutis in spinulam exeuntibus: sic calycis segmenta. Flores lutei. Galea incisa, barba trifida, medio segmento rotundo, magno.

Odor gravis, non absque aromate.

Valde priori 260. similis, sed caule magis tomentoso, foliis profunde crenatis.

262. *BETONICA* foliis hirsutis, ovatis, rotunde crenatis, bracteis ovato lanceolatis, aristatis, integerrimis †.

Sideritis vulgaris hirsuta I. B. III. p. 425. erecta C. B. SCHEUCHZER It. VII. p. 519.

Sideritis flore luteolo RIVIN. t. 70.

Non est *Sideritis hirsuta procumbens* C. B. nec LINN. Cent. II. n. 158. Spec. II. p. 803. nostræ enim bracteæ non sunt dentato spinosæ: & omnino non reperio in LINNÆANO opere.

Vulgaris ad vias, ubique in Helvetia.

Pars ima ramosi caulis sæpe decumbit, summa erigitur. Folia solida, nervosa, rugosa, hirsuta, ovata, superiora elliptica, ima petiolata. Verticilli utrinque quinqueflori, in spicas continuati; bracteæ ovato lanceolatæ, ex solo mucrone aristatæ. Calycis campanulati dentes tres superiores distant a duobus inferioribus, longioribus, omnesque aristæ molles sunt. Flos pallide sulphureus, galea subrecta, angustata, subfornicata, plicata, ut *Betonicæ* incisa n); etsi subinde crena inter pilos latet, etiam trifida. Fauces striis rufis maculatæ, pars media emarginata, alæ lanceolatæ, medium segmentum non ferratum.

Herba delle Strege o) Italarum, adhibetur ad contractiones artuum, quæ cum dolore conjunguntur, & ab Italis fascino tribuuntur, tum balneum ad rachitidem puerorum p). Flores acorem habent, quem in frigidam dimittunt q), folia pariter, sed cum balsamico odore: spiritus ex foliis acidulus & balsamicus obtinetur r).

263. *SIDERITIS* foliis ovatis, crenatis, bracteis ovato lanceolatis.

Alyssum majus TABERNEMONT. p. 541.

Sideritis flore albo, barba luteola RIVIN. t. 69.

Stachys verticillis sexfloris, foliis ovato lanceolatis, tenerrimis, levibus, petiolatis LINN. II. p. 813

Abunde in agris exeunte æstate.

Caulis erectus, pedalis, ramosus. Folia pallida, rugosa, inferiora longe petiolata, ovata, rotunde circumferrata, superiora sessilia, omnia subhirsuta, aut glabra. Verticilli quinqueflori, in spicam continuati, bracteæ absque arista. Calyx manifesto bilabiatus, superioribus segmentis tribus sursum curvis, inferioribus duobus descendentibus, omnibus molliter aristatis. Floris galea ochroleuca, erecta, undulata, ut *Betonicæ*, bifida, etiam ferrata; barba pallide sulphurea, in ortu maculata, medio segmento amplo, ferrato, bifido.

Conjungebat olim LINNÆUS, tum GERARD flor. p. 271. qui describit. Nunc ille separat.

Ff 2

264.

l) TOURNEF. ad H.H.H.

m) ZINN. Ep. ad ILL. WERLHOF.

n) RIVIN. Atlas integra RAMSPER Specim. II.

o) BOCCONI Mus. di piant. p. 36. osserv. p. 113.

p) GHERLI Cent. II. obs. 99. p. 322.

q) CARTHEUSER princ. plant. p. 72. r) p. 78. ed III.

264. *BETONICA* a) foliis petiolatis, imis cordatis, superioribus ovatis, crenatis, spica brevi, foliis insidente.

Betonica DORSTEN p. 38. CAMER. *Epit.* p. 681. RIVIN. t. 28. BLAKWELL t. 46.

β Flore albo (in pratis subalpinis) HEROLD apud MATTHIOLUM p. 203. TABERNEM. &c. γ *Minima alpina helvetica*. I. R. H.

Ubique in collibus apricis, sylvis cæduis, pratis etiam udis.

Caulis cubitalis, erectus, non ramosus, superne longe sub spica florali nudus. Folia petiolata, suprema sola sessilia, rugosa, hirsuta, acute ferrata, ex cordatis elliptica. Verticilli densi, in spicam continuati, quibus duo folia subjiciuntur. Bractæ ovato lanceolatae, flore breviores. Calyx bilabiatus, duo superiores dentes retrorsum recurvi, ab inferioribus separati, omnes molliter aristati. Flos purpureus, tubo hirsuto, galea in graciliorem appendicem quasi educta b), fornicata, incisa, aut integra, modice reflexa; barbæ segmenta lateralia elliptica, medium cavum, plicatum, emarginatum, ferratum.

Monstrosos flores in hac *Betonica* vidi, labium superius cordatum, alarum paribus duobus, barbæ segmento medio trifido, staminibus duobus latis, in quorum quolibet tres antheræ.

Subsalsus sapor, paulum aromaticus est, odore non grato: radices amaræ, nauseosæ. Vix quidquam habet oleosi c), quod in alembicum ascendat, aqua tamen aromatica est. Folia pene tota se patiuntur extrahi, & spiritus quidem aliquanto saporem acoremque sibi sumit, etsi minorem, quam aqua, dosim extrahat d). Infusum aquosum amaricans, levi balsami odore est; succus spissatus pariter subamarus, subbalsamicus e). Tinctura spirituosa, dum exhalat, gratum odorem spargit: spissamentum subacre est & balsamicum f). In calcinato cinere multum est marini salis g). Pro cephalico adeo medicamento omnino præter rem habetur, neque inebriare h) recentem probabile fit, aut vertiginem odore movere. In arthritide HILDANUS i) laudat, & podagram drachmis duabus pulveris sumti in se ipso sanasse k) testatur. Errhinum esse facilius l) dederim, & ptarmicum m). Radices etiam in exigua dosi vomitum movent n), aut alvum ducunt o).

*265. *BETONICA* foliis ovatis, rotunde crenatis, spica ovata, compacta *Emend. IV.* p. 19.

n. 53. †

An *Betonica alpina incana, purpurea* BARRELIER ic. 340.

An *Betonica alpina foliis hirsutis, floribus purpureis amplissimis* ZANON. t. 30. p. 46.

An *Betonica rubicundissima montis aurei* LE MONNIER p. CXLVI.

Betonica major Danica FABRIC. hort. p. 89. ob galeam bifidam.

In montibus vallis *Gessenai*: in *Dent de midi*: in monte *Culand*, & *Salanfe* Valentia.

Divertissima a vulgari, vera *Stachys*, nisi quod facie *Betonica* vulgarem perfecte referat. Folia simillima, pariter sub spica bina. Spica brevis, confertior, bractæ inter flores majores, calycis segmenta triangularia, longiori acumine. Flos major, pallidus, labio superiori lato, plano, cordiformi, ut in *Stachy*: labium inferius pallidum, tripartitum, segmentis lateralibus ovatis, medio longiori, emarginato, minus longo, nec plicato. Tuba profundius divisa.

GALEOPSIS p).

GALEOPSISIDIS TOURNEFORT. t. 86. & LINN. n. 717. spec.

TETRAHIT DILLEN. nov. gener. t. 3. p. 103.

Difficile genus & parum definitum.

Calyx campaniformis, bilabiatus, ejus segmenta aristata, inæqualia. Galea erecta, subrotunda, ferrata: partes laterales pene quadratæ, medium segmentum amplius, emarginatum, in origine sua propriis appendicibus auctum, quæ fauces pene claudunt LINN. DILL.

266. GALEOPSIS

a) Non videtur veterum esse *Vetonica*. Eam cum *pulegio* & *nepeta* MARCELLUS conjungit p. 148.

b) BLAKWELL.

c) NEUMANN T. II. P. I. p. 248.

d) *ibid.*

e) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 453.

f) *ibid.*

g) DU HAMEL *exploitat.* I. p. 38.

h) BARTHOL. *bist.* 97. *Cent.* III.

i) *Epist. ined.* & *Cent.* II. obs. 32.

k) *Epist. ined.*

l) *Ep. Nat. Cur. Dec.* I. ann. 4. obs. 110.

m) GEOPROI p. 184.

n) HILL. *mat. med.* p. 373. Diosc.

o) LOBEL. *advers.* p. 229.

p) *Galeopsis*, *galeobdolon*, *galion*, caule & foliis *urtica* levioribus, quæ trita fatent. Flos purpureus, tenuis PLIN. L. XXVII. n. 57. Diosc. IV. c. 90.

266. GALEOPSIS foliis linearibus, ferratis, verticillis diffitis.

Ladanum segetum RIVIN. t. 24. flore rubro quorundam I. B. III. p. 855.*Galeopsis internodiis caulis aequalibus, verticillis omnibus remotis* LINN. II. p. 810.

β Flore albo, qualem ad ripam lacus Lemani legi.

Ladanum alpinum λευκοανθοδωρον RICHER.

Caulis ramosus, brachiatus, pedalis. Folia longa, elliptica, angusta, rariter ferrata, hirsuta. Verticilli densi. Calycis arittæ breviores, segmenta paulum inæqualia, ima longiora. Flos longe eminens, purpureus. Galea subhirsuta, paulum concava, ferrata, tridentata, non raro propriis incisionibus distinctam portionem habet. Barba ampla, segmentis ferratis, lateralibus quadratis, medio emarginato, venis albis & purpura picto, & non raro inciso, ut pene femiquadrilobum sit q).

267. GALEOPSIS foliis rhomboideis, ferratis, sericeis, verticillis diffitis.

Ladanum latifolium RIVIN. t. 24.

Bernæ inter stipulas passim, & Cellæ.

Caulis pedales, erecti, ramosi, sub ramis intumescences. Folia mollia, hirsuta, cis mucronem aliquot dentibus exsculpta. Verticilli densissimi, lanuginosi; calyces bilabiati, duobus dentibus galeæ, tribus barbæ respondentibus, segmentis brevibus, aculeatis. Flos prælongus, tubo gracili, sub faucibus tumido, hirsutus, ochroleucos, faucibus flavis. Galea ferrata, subrecta, subfornicata, leviter incisa. Barbæ segmenta lateralia quadrata, appendices ad ortum barbæ breves, & medium segmentum crenatum, flavum, macula distinctum, cum admixta purpura.

LINNÆUS cum priori conjungit, DILLENIUS separat. Differt foliis latioribus, rhomboideis, magis sericeis & mollibus, verticillis multo propius confertis, calycibus magis hirsutis. Potest separari, cum una & foliorum latitudo diversa sit, & mollities, & florum color.

268. GALEOPSIS foliis ovato lanceolatis, ferratis, caule hirsuto.

Cannabis spuria RIVIN. t. 31.*Cannabis sylvestris* DALECH. LUGD. p. 497.*Galeopsis internodiis caulibus superne incrassatis, verticillis summis subcontiguis* LINN. II. p. 810.*Lanium ορειμηλινοπεπεροσπης* RICHER.

β Foliis non ferratis C. B. Bas. p. 66. Nata certe ex mala icone LORELI.

γ Flore albo TRAG. PONTERED. & C.

δ Flore ochroleuco WILLICH.

In agris & sylvis cædvis pervulgata.

Caulis erectus, brachiatus, ramosus, hispidus, cujus rami sub verticillis & foliis intumescunt. Folia dura, petiolata, ex ovatis lanceolata, ferrata, nervosa. Verticilli densi, sessiles. Calyx aculeatus, arittis duplo longioribus, quam in n. 267. Flos calyce duplo longior. Galea hirsuta, fornicata, cava, purpurea, incisa & ferrata. Alæ quadrangulares ferratæ. Segmentum medium obtusum. Barbæ origo ex luteo & purpureo varia, finis & alæ purpureæ. Inter medium segmentum & laterale appendix utrinque acuta eminet. In varietate γ omnia alba, aliquando oris & maculis purpureis picta.

Remedium Britonum esse, quod pleuritidi opponant MONCONIS r).

269. GALEOPSIS foliis ovato lanceolatis, ferratis, caule hirsuto, flore calycis quadruplo.

Varietas irtica quartæ flore partim luteo, partim purpureo DODON pempt. p. 154.

Cannabis spuria flore majore RIVIN. t. 32.*Cannabis spuria angustifolia, variegato flore polonica* BARRELIER ic. 1158.

β Flore albo flavescente DILLEN. Syn. III. p. 240. & Cat. Gieß. p. 135.

Passim reperi, ut versus *Rormos*. SCHEUCHZERUS circa *fabarias thermas*, qua ad cœnobium itur. GAGNEBIN circa *Ferrière*. CHERLER Basileæ in palatio juxta summum Templum.

Habitus durus, caulis hirtus, calycis segmenta pro portione breviora s). Calyx in univèrsum magis campaniformis, & brevior. Folia prioris, nec majora. Flos uncialis speciosus, colore luteo, medio barbæ segmento purpureo.

Iterum separat DILLENIUS, conjungit LINNÆUS. Notas discriminis dedi.

L A.

q) Pingitur a DILLENIO t. 3.

r) Voyag. I. p. 184.

LAMIUM s) TOURNEF. t. 85. LINN. n. 716.

Calyx aristatus, modice bilabiatus t). Galea integra v), cava, fornicata, etiam ferrata; denique divisa, ut inter hunc ordinem & sequentem ambigat. Barbæ segmenta lateralia x) minima, in acutiem producta; medium amplissimum, ita bifidum, ut a linea eminente bipartiatum y), in qua character generis residet.

270. LAMIUM foliis cordatis, acutis, ferratis, verticillis paucifloris.

Galeopsis CAMER. *Epit.* p. 865.

Lamium purpureum fatidum, folio parvo, acuminato, flore majore PLUKNET p. 204. t. 298. f. 1.

Galeopsis RIVIN. t. 62.

Lamium purpureum flore majore PETIT *Lettres* III. p. 45.

Lamium rubrum BLAKWELL. t. 152. ic. II.

β. maculatum THAL. COLUMN. p. 191. &c.

Lamium foliis cordatis, rugosis, caule brevi, calycibus glabris, corollæ longitudine LINN. II. p. 808.

Nobis frequentius, ad omnes sepēs provenit.

Caulis pedalis & ultra, erectus, fragilis. Folia hirsuta, petiolata, cordata, crenata, paribus intervallo memorabili distinctis. Verticilli ad summum decemflori, foliis breviores. Calycis supremum segmentum triangulare, erectum, & duo media conjuncta, semilunari intervallo ab infimis separantur, quæ rectius prodeunt, cæterum calyx flore multo brevior est. Aristæ herbacæ. Flos sub fauce ventricosus, peramplus, galea hirsuta, concava, ferrata, incisa. Barbæ segmenta lateralia lata, spinulam emittunt argatam, & inferius brevi denticulo terminantur. Medium segmentum jugo divisum, cordiforme, duobus ejus cordis partibus cavis, ferratis. Maculæ albæ in foliis per prima frigora subnascuntur.

271. LAMIUM foliis cordatis, acutis, ferratis, verticillis multifloris.

Urtica iners seu Lamium primum flore albo DODON *pempt.* p. 353.

White archangel PETIVER t. 31.

Archangelica alba BLAKWELL t. 33.

Lamium foliis cordatis, acuminatis, petiolatis, verticillis vigintifloris LINN. II. p. 819.

β Flore carneo VAILLANT.

Simile priori, totum pallidius, hirsutius, folii mucrone longius producto, colore ochroleuco cum macula ex viridi luteola in barbæ origine. Calycis segmenta inferiora propiora, tria superiora, & majora distincta. Verticilli florum 12. ad 20. Barbæ segmentum medium ferratum. Segmenta lateralia utrinque duo, majus unum, spinosum alterum. Galea hirsuta, cava, ferrata, sæpe emarginata, maxime in flore vetustiori.

Aliquanto cæterum, quam prior species, rarius crescit.

Ad sepēs circa *die Neue Brücke* &c.

Oleo abundat, perinde ut reliqua sætet s). Balsamum inde vulnerarium faciunt & laudant a). Maculati conservam ad fluorem album aliqui commendant, Album cum aqua infusum vires ad scrophulas habere dicitur, & a rusticis ad anginam adhibetur b).

272. LAMIUM foliis cordatis, obtusis, in summo ramo congestis.

Urtica iners altera DODON p. 153.

Galeopsis II. TABERNÆM. p. 545.

Lamium rubrum BLAKWELL. t. 1.

Galeopsis minor RIVIN. t. 62.

Lamium foliis cordatis, obtusis, petiolatis LINN. II. p. 809.

β Flore albo C. B.

γ Minus HERMAN. & II. minus flore albo BOERH.

δ Foliis profunde incisis PLUKNET p. 304. t. 41. f. 3.

In hortis agris adque sepēs vulgo, media hieme floret.

Caulis humilior, sex uncias vix superat, inferne fere nudus, superius tectus pyramide foliorum sibi proximorum, quorum suprema minora sunt: omnia vero quam prioribus obtusiora. Calycis bilabiati tria segmenta superiora sursum, duo inferiora deorsum

r) *Lamium urtica inertissima* habet album in medio folio
PLIN. L. XXII. c. 14.

s) TOURNEF. F.

v) A. A.

x) D.

y) E.

z) GEOFROI III. p. 659.

a) DODART, ETTMULLER.

b) *Mem. de l'Acad.* ann. 1717.

deorsum spectant, molliter mucronata omnia. Galea fornicata, cava, subhirsuta, rotunda, integerrima. Barba educit duos mucrones, alterum brevem, latum, alterum spinæ similem: sequitur modica incisio, tunc reflexum & cordatum segmentum. Color purpureus, fauces & origo petali maculata.

273. LAMIUM foliis radicalibus petiolatis, lobatis, superioribus caulem ambeuntibus, rotunde incis.

Morsus galline folio hederule alterum LOBEL. ic. p. 463.

Alpinæ species TABERN. p. 714.

Galeopsis folio caulem ambeunte RIVIN. t. 63.

& minor ibid.

Lanium foliis floralibus sessilibus amplexicaulis LINN. II. p. 809.

Inter segetes, qua primum via Moratensis sylvam tangit.

Cauliculi semi subrecti, vix ramosi. Folia hirsuta, ima petiolata, subrotunda, rotunde lobata, ambitu rotundis crenis circumferrato: superiora latissima, sessilia, lobata, bina sibi occurrunt; ut caulem undique ambire videantur. Verticilli decem, duodecim, florum sessilium. Calycis segmenta duo superiora, majora, tria inferiora acutiora, minora, mucrone molli. Flos peculiari figura, tubo prælongo, gracili, sub divisione segmentorum non intumescens. Galea villosa, fornicata, subrotunda, integra: barba maculata, cordata, acuta, bifida, segmentis rotundis, absque acutis spinulis.

Odor Lamiaceus.

ORDO IV.

GALEA INTEGERRIMA.

CARDIACA TOURNEF. t. 87.

& GALEOPSISIDIS TOURNEF. species.

LEONURUS LINN.

STACHYDIS spec. LINN. & GALEOPSISIDIS.

Calyx bilabiatus, duabus laciniis inferioribus longioribus retrorsum reflexis, superioribus brevioribus erectis. Galea erecta, subrotunda, aut acuminata, curva, integerrima, barba trifida, segmentis tribus, alias acutis, alias obtusis.

274. CARDIACA foliis tripartitis, lanceolatis.

Cardiaca DORSTEN p. 651. RIVIN. t. 20. BLAKWELL. t. 171.

Leonurus foliis caulinis lanceolatis, trilobis LINN. II. p. 817.

Flore albo MENZEL Gedan.

γ Foliis crispis L. R. H.

Vulgo in ruderosis & ad vias.

Caulis ramosissimus, tripedalis & ultra, ramosus, ramis prælongis, erectis, ut in Galeopside. Folia petiolata, rugosa, tripartita, lobis exterioribus majoribus, semi bifidis, undique acute dentatis; medio lobo minori, semitrifido. In ramis superioribus densi verticilli sessiles, foliis multo brevioribus. Calyx bilabiatus c), aristatus, tria segmenta superiora pene erecta, longe distantia a duobus inferioribus longioribus, sibi propioribus, reflexis. Galea cava, acuminata d), extus hirsuta, pallide purpurea. Barba quam galea minor, alba vel flavescens, purpureis maculis conspersa e), trifida, lateralibus segmentis minoribus f), acutis, medio latiori, plicato, lanceolato g). In anthera tria, quatuorve rotunda & alba puncta.

Fætida lamiacea planta. Ad puerorum cardialgiam laudatur, quæ ab inflato ventriculo oritur. Sudorem movere BOERHAAVIUS, & ab ea adsumta amarum quasi fumum per universum corpus dispergi; & prodesse, quando pituita ventriculum obsidet h), ab apibus denique valde amari.

G g 2

275. CAR-

c) TOURNEF. F.

d) ibid. A. A.

e) LINN. *skonska resa* p. 231.

f) C. C.

g) ibid.

h) *Cordus botan.* p. 63.

275. **CARDIACA** foliis petiolatis, cordatis, verticillis foliosis.*Urtica iners tertia seu Lamium luteo flore* DODON. *pempt.* p. 153.*Lamium flore luteo* RIVIN. t. 20.*Galeopsis verticillis sexfloris, involucro tetraphyllo* LINN. II. p. 810.

β Foliis maculosis HERMAN. &c.

γ Foliis angustissimis PLUKNET &c.

Varietates *h. flor.* p. 39.

Ad sepes humidus, inque sylvis.

Caulis debilior, cum foliis hirsutus. Folia petiolata, cordata, crenata, mucrone in inferioribus foliis brevi, in superioribus longo. Verticilli in alis superioribus decemflori. Calyx difformis, uno segmento superiori, quatuor inferioribus, minoribus. Flos qualis cardiacæ, multo major, flavus. Galea longa, erecta *i*), cava, subrotunda. Barba quam galea minor, trifida *k*), segmentis lateralibus quadrangulibus, medio longiori, linea media & maculis quibusdam distincto. Stamina longe eminentia.

276. **CARDIACA** foliis cordatis, ferratis, verticillis nudis, spicatis.*Galeopsis legitima* CLUS. *hist.* p. XXXV. XXXVI.*Stachys sylvatica* RIVIN. t. 26.*Galeopsis* BLAKWELL. t. 84. cum bono caractere TREWIANO.*Stachys verticillis sexfloris, foliis cordatis, petiolatis* LINN. II. p. 810.β Folio longiori PONTEDER *Compend. tab.* p. 84.

In sylvis vulgaris.

Caulis erectus, tripedalis, ramofus, cum tota planta hirsutus. Folia longe petiolata, mollia, cordata, acuminata. Verticilli octiflori, in nudam spicam continuati, segmentis inferioribus profundius divisis, rectioribus, brevioribus. Flos valde eminent, tubo floris ventricoso. Calyx bilabiatus *l*). Galea pubescens, erecta, cava, rotunda *m*), fature purpurea, tribus saturatoribus lineis distincta. Barba recta producta *n*), ut in Stachy, lateralibus segmentis obtusis *o*), medio reniformi, emarginato *p*), ex albo & purpureo varia.

Florem Stachydis habet, ob notam tamen characteristicam galeæ integræ vix potest cum ea manere, neque volui ob minus acutas floris partes novum genus condere.

Fætido Lamii odore est, herbaceo sapore. Oleum cum foliis infusum ad tendinum vulnera: infusum aqueum ad pleuritidem & dolorem nephriticum laudatur *q*).

BRUNELLA TOURNEFORT. T. 85. LINN. n. 135.

Præstat uti littera B. quæ sit in origine Germanica. Calycis labium superius quasi resectum, brevissime tridentatum *r*), dentibus aristatis, inferiori bifido, aristato. Flori tubus ventricosus; galea ampla, fornicata, deorsum cava *s*), linea media eminente divisa, etiam levissime incisa. Barba ad caulem reflexa *t*), tripartita, lateralibus segmentis subrotundis, medio semicirculari, crenato *v*), emarginato. Filamenta staminum in apice bifurcata *x*).

277. **BRUNELLA** foliis ovatis, oblongis, calycibus superne truncatis.*Brunella* DODON. p. 136, RIVIN. t. 29.*Prunella. Brunella* BLAKWELL. t. 24.*Prunella foliis omnibus ovato oblongis, petiolatis* LINN. II. p. 837.

β Minor RIVIN. t. 29.

γ Hirsuta PONTEDER. *Compend. tabul.* n. VI.

δ Flore rubro TRAG.

ε Flore albo TABERN. ic. p. 553.

ζ Flore luteo PONTEDER. l. c. p. 90. In monte Saleva.

η *Brunella purpurea palustris strigosa & elatior* TILL. *hort. Pisan.* p. 172. Laufannæ & ad pontem Birsæ.

Varietates

δ) TOURNEF. t. 86. A.

ε) L. B. C.

q) TOURNEF. aut de Par.

l) TOURNEF. H.

r) TOURNEF. t. 86. F. G.

m) IDEM B.

s) B. B.

n) IDEM G.

t) ad C.

o) IDEM.

v) D.

p) Vix IDEM.

x) LINN.

Varietates foliis obtusis & acutis vide HORT. FLORENT. p. 17.

Frequens in pratis, maxime si humida fuerint.

Caulis erectus, semipedalis, pedalis, ramosus.

Folia subhirsuta, ex ovatis longe decrefcentia, tamen obtusa, margine obiter dentato. Spica tota folio minor. Bractæ & calyx pilosæ, illæ transversim latillimæ, venosæ, mucronatæ. Color natus ex cæruleo purpureus.

Sapor herbaceus subamarus, paulum stypticus cum acoris vestigiis, & glutinosus. Pofit pro adstringente & ficcante medicamento haberi (a), vulneribus consolidandis utilis esse, & fupprimendo fanguini: intus etiam ad hæmoptoen, & hæmorrhagias, dentesque confirmandos adhibita fuit. Gargaryfma (b) ad aphthas in usu fuit, unde nomen habet. Carbunculos se hujus herbulæ usu fanaffe GUI de la BROFFE (c). Parco in usu est. Contufam vulneribus rustici imponunt (d).

278. BRUNELLA foliis ovatis oblongis, calycibus superne tridentatis.

Brunella CLUS. Pannon. p. 606. 607.

Brunella cærulea magno flore HORT. AICHSTETT. *flor. ord.* 14. t. 13. f. 3.

Brunella flore majore RIVIN. t. 29.

Violet Selfbeat HALE Eden. t. 29.

β Flore albo CLUS. Leucophæo VAILL. ex albo vario PONTEDER.

γ Flore carneo.

In pratis paulo altioribus abunde, supra *Neuenstatt*, in adscensu montis *Hauenstein* &c.

LINNÆUS (e) pro varietate habet, & plurima certe cum 277. communia habet, folia, spicam, bractæas, florem. Differt foliis minus dentatis aut integris, flore unciali in planta non majori, spica quocumque folio multo majori. Præterea calyx, qui in parviflora folas tres spinulas superne habet, in majori (f) tamen in segmenta dividitur, etfi brevia; & caulem non ramosum educit. Cultus minorem non mutat

279. BRUNELLA foliis imis ovatis oblongis, caulinis dentatis & semipinnatis.

Brunella laciniato folio CLUS Pannon p. 606. 608. RIVIN. t. 30.

Brunella foliis ovato oblongis, petiolatis, supremis quatuor lanceolatis, dentatis LINN. II. p. 837.

α Flore purpurascete MILLER Basileæ & alibi reperta.

β Flore cæruleo VAILLANT t. 5. f. 1.

γ Flore cæruleo purpureo CLUS.

δ Flore roseo VAILLANT &

ε Albo C. B.

ζ Foliis omnibus divis. RICHER.

Omnes albo flore reperi in monte *Saleva*, ad pedem montis *Thuri*, in rupibus & aridis pratis au *Furet*, aux *Affrets*, aux *Gauges*, Biennæ, qua ad lacum itur. Circa *Oris* Basileensium, & ad *Wiesam*, um die *Hülftenschanz*, prope *Gundeldingen*, *Michelfelden*, &c.

Spontaneæ folia hirsuta, ima elliptica sunt & integra, longe petiolata; caulis vix ramosus; folia ad caulem aut acute dentata, aut omnino semipinnata, difformiter, & absque parallelis pinnarum lineis, aliquando omnino pinnata, medium segmentum tamen semper maximum. Sub spica longa duo folia linearia eminent. Bractææ similes; flos plerumque ochroleucus. Calycis dentes superiores breves; galea pene incisa. In horto calvescit, ramosa fit, & omnia folia laciniis dividuntur.

Grandifloram flore albo J. B. legit versus *la Batie*, SCHEUCHZER ad viam cavam inter *Immenssee* & *Kufnacht*.

In collibus apricis Cl. la CHENAL.

Noftra non vere differt a 279.

ORD.

(a) HOPMANN.

(b) BUCHWALD p. 215.

(c) *De la Nature des Plantes* p. 58.

(d) GEOPROI III. p. 220.

(e) Tum SCOPOLI *Flor Carniol.* p. 460. Separat

etiam WILlichius & BOHMMEUS p. 53.

(f) WILlich. *Disp. inaug.* p. 11.

Character in calyce peculiaris: bifolius est, & superius folium additamentum erigit, fimi-
le Cassidis (g), planum, utrimque recta linea terminatum, quasi truncatum. Flo-
ris Galea fornicata alas emarginatas, acutas, accessorias habet (b). Barba tamen
tripartita, alis peculiaribus, sed brevibus, ad faucium latus euntibus & media parte
emarginatis (i). Tubus floris ex origine descendit, deinde reflectitur (k).

280. CASSIDA foliis oblonge cordatis, crenatis, verticillis nudis, bifloris.

Judaica herbae alia species DODON. *pempt.* p. 93.

Scutellaria RIVIN t. 77.

Scutellaria foliis cordato lanceolatis, crenatis, floribus axillaribus LINN. II. p. 835.

β Flore albo C. B.

In aquosis, fossis & stagnorum oris vulgo.

Caules recti, cubitales, ramosi, quadrangulares, angulis eminentibus. Folia petiolata,
cordatis longiora, rectiora, obtusa, rotunde circumferrata. Verticilli nudi, bi-
flori, in unum latus versi. Flores petiolati. Galea cærulea, qualem descripsimus.
Barba alba, sed fauces maculosæ.

Amara est, allium olet, viribus scordium imitatur, sed debilior. Tertianariæ nomen
a viribus tulit, nobis in medicina ignota.

Integrifoliam Cassidam nondum in Helvetia reperimus.

281. CASSIDA procumbens, foliis ovatis, crenatis, subhirsutis, spicis foliosis *Emend. II.*
p. 24. n. 53.

Teucrium alpinum inodorum magno flore C. B. *Prodr.* p. 116. Non videtur esse,
quam eo nomine citat SCHEUCHZERUS *It. I.* p. 50. *It. V.* p. 28. *It. VII.*
p. 519. Neque enim nostræ flos est atropurpureus, neque videtur Vir ILL.
STÆHELINIAM prætervidere potuisse, vulgarem alpium civem: non habet au-
tem, si hoc nomine nostram vult. Cæterum in calyce vacillat, & in *Itin. V.*
cum crepida comparat, in *Itin. III.* facit quinquedentatam.

*Scutellaria foliis cordatis, incisè serratis, crenatis, spicis imbricatis, rotunduto tetrago-
nis* LINN. II. p. 834.

Ad lacum montis *Fouly*. Inter *S. Branchier* & *Orsiere*. Ad viam supra *Bagnes Cat.*
Rar. n. 843.

Radix sesquipedalis, ramosa, teres, caulis procumbens, ramosissimus, ramis dodran-
talibus & pedibus. Folia petiolata, ex ovatis obtuse mucronata, obtuse den-
tata. Flores in spicas ramos terminantes collecti, bracteis ovatis, subhirsutis,
integerrimis distinctas. Flos speciosa magnitudine: labium superius hirsutum, su-
perne cæruleum, inferne album. Alæ subrotundæ. Pars faucium inferior con-
tra galeam, quasi aliquo palato, intumescit; barba obtusa, emarginata, exigua
parte cærulea, cæterum pallens & alba.

Cassida spicis foliosis AMMANNI *Enum. hort. Gotting.* p. 318. nostræ proxima, differt
colore, qui huic ochroleucos est, & bracteis multo minoribus, etiam hirsutis,
foliis glabris, caule procumbente.

(g) TOURNEF. E. E. F.

(b) Sub C.

(i) D.

(k) B. B.

GALEA BREVISSIMA AUT NULLA.

UNILABIATÆ JUNG. *phytol.*

BUGULA TOURNEF. t. 98.

& CHAMÆPITYS TOURNEF. t. 98.

AJUGA LINN. n. 705.

Galea perbrevis, aliqua tamen, bipartita (1). Labii inferioris alarum par unum (m), segmentum medium emarginatum (o): calycis pars superior non major (o). Reliqua ut in chamædry.

282. BUGULA foliis ovatis, dentatis, flagellis reptans.

Consolida media BRUNFELS L. p. 95. MATTHIOL. p. 962. magnum exemplum.*Bugula* RIVIN. t. 75.*Bugula minima glabra flore aureo* (azureo) BARRELIER n. 337.*Bugula media flore caruleo* EJUSD. ic. 338.*Bugula consolida media* BLAKWELL. t. 64. cum bono caractere.*Ajuga foliolibus reptantibus* LINN. II. p. 785.α Flore purpureo &c. H. FLOR. p. 18. CLUS. HILL. *Brit. herb.* p. 372.

β Foliis longioribus.

γ Flore albo J. R. H.

Vulgo flore est caruleo, albam in montosis, ut in *Feuerstein* reperi, rubram in viis glareosis.

Caulis floridus erigitur, totus foliis tectus, non ramosus, semipedalis. Sed ex imo caule undique caules procumbentes discedunt, rarioribus foliis, novis caulibus florigeris ortum daturi. Folia ima petiolata, superiora sessilia, ovata, leviter hirsuta, obiter dentata, magnis nervis. Verticilli octiflori & ultra, in spicam arcte congesti: inter flores folia maxima, rotunda, integerrima, sessilia. Calyx campanulatus, segmentis pene æqualibus, intus & in fauce lanuginosus. Flos albis, & saturate caruleis, venis variis: labium superius brevissimum, cordiforme, fauces lanuginosæ, labii inferioris alæ ovatæ. Segmentum medium longius, cordatum (g).

Amara est, leviter adstringens; habetur pro vulneraria, & decoctum ad anginam absque febre omnino laudatur (r). Ad ulcera pulmonum ETTMULLERUS. Parco in usu est (s). In sale fixo sulfur residet (t).

Carneam CLUSIUS (u) pro varietate habuit, & ego habeo, frequenter enim & nobis foliis hirsutis, caule inter flores tomentoso visa est, ut tamen separari non posset. LINNÆUS separat & KRAMERUS.

283. BUGULA foliis angulosis, hirsutis, calycibus villosis.

Bugula οριμειζονοπολυκαυλος RICHER.*Φυλλοχοις* RENEALM p. 125. cum bona descriptione.*Bugula montana* RIVIN. t. 76.*Bugula Alpina maxima* SCHEUCHZER.*Ajuga tetragonopyramidalis* LINN. II. p. 785. *Olänfska resa* p. 20.

β Flore albo.

γ Flore carneo.

Stolones non habet: habitu est etiam congesto, foliis angulosis, magnisque & rectis angulis incisis, etiam trilobatis: iis etiam angulosis, quæ spicam distinguunt, & a LINNÆO bractææ vocantur. Folia magis villosa, interque flores caulis. Calycis dentes inferiores sibi propiores. Labium superius brevius, minus conspicuum.

283.

(1) In *Bugula* ad B. & C. in *Chamæpity* ad C.

(m) In utraque TOURNEF.

(n) In utraque.

(o) In utraque.

(p) In *Eleucho*.

(q) Bene TOURNEF. l. c.

(r) *Mémoires de l'Académie des Sciences* ann. 1754. p. 514.(s) Est Sophia Paracelsi GERBER *Epist.* p. 218.(t) GMSLIN *Comm. Petrop.* V. p. 227.(u) *Paupon.* p. 609.

283. *β* BUGULA foliis ovatis, hirsutis, calycibus villosis.

Bugula alpina minor rubrifolia flore ex caeruleo purpurascente SCHEUCHZER *It. V.* p. 424.
Passim in Alpibus reperitur, Mont. de *Fouty*, super *Portvaley*, *Enzeinda*, *Isenau*, *Herbure*, *Duggel*, Mont. Val de *Bagnes*, *S. Bernard*: in *furca* etiam, & *Scheidek* a me lecta, in valle *Engllana*, in *Wengenalp*, in Alpibus *Rhaticis*.

Habitus est Genevensis Bugulæ, neque flagellis reptat. Sed folia integerrima, ovata, tota hirsuta, & aspera, bractæe grandes, simplices, rotundæ, aliquando tamen dentatæ, non vero trilobæ, quas semper rubro colore tinctas reperiās. Calyces toti tomentosi, & molles spicæ. Prioris est varietas.

284. BUGULA foliis imis linearibus, caulinis tripartitis

Chamæpitys (a) prima DODON. *purg.* p. 429.

Chamæpitys CAMERAR. *Epit.* p. 679. RIVIN. t. 14.

Teucrium foliis trifidis, linearibus, integerrimis, floribus sessilibus, lateralibus, solitariis, caule diffuso LINN. II. p. 787.

Vera Bugula consentiente GUETTARDO (b) ut a *Teucrio* separari debeat.

β Flore roseo.

In planiori Helvetia ubique, ut in agris supra *Mathod*, versus *Valeire*: in glareosis *Aquilejæ*, à *la grande Eau*, à *Fontanay*, au *Tombej* &c. Basileæ versus *S. Jacob*, BAHINI ad *Wiesam*, versus *Rieben* & *Dornach*. &c.

Pulchra plantula dodrante minor, caule tamen erecto, & ramofo, folioso, cum toto habitu hirsuto. Folia longa, caulis sæpe longitudine, ima integra, sine lanceolato: deinde tridentata, tunc ad basin usque tripartita, petiolo lato, laciniis linearibus integris. Verticilli biflori & triflori; sessiles, in spicam foliosam congesti. Calycis lati brevisque nulla pars ventricosa (c), dentes superiores brevissimi, inde medii duo, imi longiores. Galea acute bifida, dentibus triangularibus: alarum, seu segmentorum barbæ lateralium, par unicum, quæ ovata (d), fusco vel rubro lineata. Barba media cordiformis (e), flava, guttulis rubris adpersa.

Tota plantula resinosa est, ad tactum viscida; grato aromatico & camphorato odore; sapore amaro, cum signis manifesti acoris. Tinctura spirituosâ vires plantæ meliores servat, quam infusum. Massa inspissata odore est balsamico (f), aqua destillata aromatica (g): infusum aquosum vires plantæ habet (h), aliquanto minores. Veteres inter medicamenta aperientia (i), & vulneraria numeraverunt, & ad arthritidem (k), ischiadicum (l) malum, & podagram (m) laudaverunt. Etiam pro Emmenagoga habetur, & ad mictum cruentum datur, ob vim balsami, quæ in ea herbula est. Afri (n) chamæpityos specie cum aqua decocta in febribus frequentissime utuntur. Boves & oves putrescentes ea herba fanatas fuisse BRASSAVOLA (o). In viro senatorio, qui etiam nunc supervivit nonagenario proximus, non inutile vidi fuisse, quo diu usus est, Theiforme infusum; nam in decocto vires perire putem.

CHAMÆDRYS.

CHAMÆDRYS TOURNEF. t. 97. TEUCRIUM TOURNEF. t. 98.

TEUCRIUM LINN. n. 706.

His unilabiatis, stamina pro galea de flore erumpunt. Calyx campaniformis, dentibus tribus superioribus, majoribus, imis rectoribus, incisione tantum recta separatis. Pars, quæ femina continet, sæpe in calcaris speciem deprimitur. Floris tubus

(a) Chamæpitys, *abiga*, cubitalibus ramis; flore odore pini. Altera brevior. Tertia mas parvula ramis exilibus, albis, scabris, caule aspero cordato, & luteis flosculis, femine ad alas Pinum etiam redolet DIOSCORID. III. c. 157. PLIN. L. XX. n. 24.

(b) H. p. 248.

(c) TOURNEF. H.

(d) IDEM ad E.

(e) ibid D.

(f) CARTHEUSER. *mat. med.* II. p. 443.

(g) HILL. *mat. med.* p. 371.

(h) CARTHEUSER.

(i) CELS. V. c. 11. Inter purgantia SERAPIO p. 85.

(k) HAHN *podagr.* SINZENDORF p. 11. in pilulis cum terebinthina mistis

(l) RHAZE ad *Mansor.* III. c. 38. Iva adfina planta, utitur GATENARIA p. 22.

(m) WELSCH. *becatost.* H. *obs.* 60.

(n) SHAW. *travels.* p. 264.

(o) EXAM. *Simplic.* p. 193.

tubus incurvus a), deorsum gibbus, superne resectus, inferne in petalon quinquefidum eductus, quod Teucro trifidum est b). Duæ nempe acutæ utrinque alæ ex initio barbæ exeunt, prima erecta c), altera inclinata d). Media pars Barbæ latior, sursum cava, subrotunda e), circumferrata. Antiqua vox Chamædryos, a medicis recepta, bona est, neque mutari debuit.

285. CHAMÆDRYS foliis ellipticis, integerrimis, contractis, subtus incanis, floribus capitatis.

Polium majus CORD. *hist.* p. 124. b.

Polium alterum CAMERAR. *Epit.* p. 587.

Ajuga folio integro RIVIN. T. 15.

Polium montanum I. CLUS. *Pannon.* p. 629. & II. p. 630. cum dicat ad Lacum Lemanium nasci. Quare est etiam *Polium*, quod haud longe Curia nascitur TURNERI II. p. 96.

Polium campestre TABERNÆM. p. 365.

Polium de Savoie CONSTANT.

In Helvetia planiori vulgo provenit: ut super *Valeire*, versus *Moncharand*: supra *Bevioux* & ubique in Aquilejensi ditione. Prope Bernam *auf der Hunzigerau* & im *Kandergrund* Cl. KOCH. Ad rupes supra *Unterseen* & prope *Rinkenbergr*. Basileæ eundo versus *Delsberg* & ad pontem *Wiese*; circa *Michelfelden*. Tiguri ad *Silam*. In Vallesia, in transalpina Helvetia. Circa *Neufchatel* & *Valangin*; ubique in acclivibus, ad vias, locisque glareosis & macilentis.

Radix crassa, lignea, ramosa, numerosissimos caules producit, ad terram stratos, breves, lignosos. Folia prima ovata, pleraque elliptica, oris contractis, integerrimis, subtus incana. Verticilli congesti in spicam brevem, foliis susceptam, capitatam. Calyx in ista specie campaniformis, paulum ventricosus, dentibus pene triangularibus, acute mucronatis. Flos albidus: primæ auriculæ subrotundæ, sequentes parvæ, medium segmentum subrotundum.

Odor gratus, aromaticus.

Huc puto pertinere *Symphytum petraum* MATTHIOLI, quod LOBELIUS adv. p. 198. ait prope montem S. *Bernardi* nasci. Florem certe unilabiata, & novemfidum LOBELIUS facit, sed cur purpureum: cur cæruleum CAMERARIUS? sed iste cum *Cori-de* confundit.

286. CHAMÆDRYS foliis firmis, ovatis, crenatis, verticillis paucifloris.

Teucrium f) foliis cuneiformi ovatis, incis, crenatis, petiolatis, floribus subverticillatis, ternis, petiolatis LINN. p. 790.

Chamædryos repens minor DODON. p. 43. C. B.

Chamædryos RIVIN. t. 10.

Chamædryos Trifago BLAKWELL. t. 80.

II. *Chamædryos major repens* DODON. ibid.

Varietates utriusque albo flore.

Alpinam nunc graves Viri separant g).

Ad oras adclives viarum, ubique Bernæ, inter *Rubigen* & *Minsigen*, & abunde in pratis villæ *Brunnadern*, non sine amicis lacrimis nominandæ, cujus dominus optimus ITHIUS fuerit, doctus medicus, gratusque auditor. Basileæ, Genevæ, Aquilejæ, Biennæ, in agro Vaudensi ubique.

Caules ramosi, decumbentes, ex lignosa radice multi, obtusi, quadrangulares, & fere teretes. Folia firma, nitida, subhirsuta, petiolata, ovata, acuminata, parte petiolo proxima integra, parte ad mucronem spectante serrata. Verticilli in alis foliorum biflori, demum quadriflori & quinqueflori, in summis cauliculis congregati, foliis ovato lanceolatis, non incis, distinguuntur. Calyx intus villosus. Segmenta suprema a quatuor reliquis intervallo sejuncta, omnia arista curvula terminata, tubo calycis maturiori deorsum ventricoso. Flos in principio subhirsutus, purpureus. Alæ primæ erectæ, peracutæ. Secundæ breviores inclinatæ, ex ovatis acuminatæ. Medium segmentum cavum, obiter emarginatum, circumferratum.

Sapor

a) TOURNEF. B.

b) LINNÆUS has alas pro galea numerat: nobiscum DILLENIIUS *nov. gen.* p. 102.

c) TOURNEF. E. E.

d) IDEM C. C.

e) IDEM D.

f) Chamædryos, Trifago, Chamædryops, Teucrium frutex dodrantalis, folio magnitudine Menthæ, colore & divisione quercus, flore purpureo parvo PLIN. L. XXIV. n. 80. DIOSCOR. III. c. 56. Chamædryops MARCELL. p. 136.

g) LINN. p. 790. n. 21. GEBARD. p. 278.

Sapor foliorum amarus est, cum adstrictione & aliquo aromate. Igne subjecto herba copiosum oleum adiposum edit *b*). Et gummi continet & resinam: tinctura spirituoso extracto melior *i*). Aquosum gummi inspissatum adstringens, balsamicum & amarum est *k*). Infusum aquosum multo in usu est, ad stomachi vitia, cachexiam, menses suppressos, sputum cruentum *l*), febres *m*) denique fugandas, in quibus aliquando peruviani corticis virtutem dicitur superasse *n*). Lienosis morbis & hepaticis alii opposuerunt *o*). Aquas hydropicas expulit, cum cremore tartari propinata *p*). Pulvis foliorum, decoctum denique, diuturno usu ad arthritidem *q*) commendatur, ut tamen calor a corpore absit, quod cures. CAROLI V. exemplo inclaudit, qui decocto per sexaginta dies uti solitus fuerit *r*). Vermibus, ut amarum medicamentum, veteres opposuerunt *s*), & pleuritidi, rusticorum experimento *t*).

287. CHAMÆDRYS foliis cordatis, productis, spicis longissimis, nudis, heteromallis.

Scorodonia CORD. *hist.* p. 91. RIVIN. *t.* 12. BLAKWELL. *t.* 9.

Teucrium foliis cordatis, serratis, petiolatis, racemis lateralibus secundis, caule erecto LINN. II. p. 789.

IC. GESNER. *en.* 85.

In pratis circa Bernam frequens, versus *Ortschwaben*, in monte *Pantigerbubel*, circa *Kohlholz*, inter *Arisoulaz* & *Ivonan*, supra *la Motte*, *Burgdorf im Bläbr* &c.

Caulis duri, quadrangulares, erecti, ramosi, tripedales. Folia rugosa, pene glabra, magna, ex cordatis in longum mucronem decrescunt. Rami plurimi ex foliorum alis, longi, nudi. Verticilli uniflori, biflori, petiolati, in longas nec densas spicas congregantur, quas minima folia distinguunt. Dens calycis superior ovato lanceolatis multo major, a reliquis longe remotus, qui minores sunt & aristati. Flos ochroleucus, tubo incurvo. Alæ primæ rotundiores. Alæ secundæ acuminatæ. Medium segmentum subrotundum, cavum. Folia amara, odorque Scordii, sed aliquanto debilior. Vires similes, tamen minores, habere videtur, adstringentes, vulnerarias. Infusum ad hydropem laudant *v*).

288. CHAMÆDRYS foliis mollibus, hirsutis, ellipticis, crenatis, verticillis paucifloris.

Scordium *x*) MATTHIOL. p. 842. RIVIN. *t.* II. BLAKWELL. *t.* 475. cum caractere.

II. *Majus* TABERNÆM. p. 762.

Teucrium foliis oblongis, sessilibus, dentato serratis, floribus geminis lateralibus, pedunculatis, caule diffuso LINN. II. p. 790.

In humidis pascuis non rarum. In *Brouet*, ad sinistra viæ Regiæ. Circa *Noville*, *sous le mont Darvel*. In magno illo prato palustri inter *Morat* & *Anet*. In pratis circa arcem *Nidau*, circa *Bellelai*. Circa *Colombier aux champs d'Areuse*, prope *St. Blaise*. Bernæ nascebatur in *Gyrenmos*, sed ea palus nunc exsiccata est.

Caulis decumbens, ramosissimus, ramis suberectis. Folia huic Chamædry mollia, hirsuta, ovatis angustiora, circumcrenata. Verticilli inter folia florum duorum, ad quinque, foliis breviores, absque spica. Flores breviter petiolati, calyces hirsuti, segmenta breviter aristata, imis paulo longioribus. Flos pallide ex cæruleo purpurascit. Alæ primæ modice erectæ, recurvæ, latæ, aristatæ. Alæ secundæ inclinatæ, lanceolatæ. Barba ad originem utrinque incisa, cæterum transversim lata, ampla, subrotunda, ferrata, pene emarginata.

Odor alliato multo gratior, gravis, sed cum multo aromate: sapor amarus.

Vires sunt in parte odorata, ætherea *y*): aliqua pars in aquam simplicem ascendit: tum in essentiam, quæ cum vini spiritu meracior, paratur *z*). Sapa inde spissata efficacior est. Et tamen infusum theiforme omnino odorem & saporem plantæ etiam continet, & mihi quidem essentiæ vel ideo præferendum videtur, quod istæ & minus fideliter ob lucri cupidinem præparentur, & vis certe spiritus vinosi in his tincturis dominetur. Infusio calefacit, resolvit, sudores movet. Veteres in malignissimis

b) GEOPROI.

i) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 438.

k) *ibid.*

l) Succi diuturnum usum laudat CRATO *Epist.* L. III. p. 301.

m) RIVERIUS. P. ALPINUS.

n) CHOMEL. p. 462.

o) BASICELLI *hort. gen.* p. 140. Lienem aufert PLINIUS l. c.

p) COTUNNUS *Ischias nerv.* p. 21.

q) Ad articulares morbos MARCELLUS p. 174. & expertus PAULUS BOCCONE *observ.* p. 118.

r) VERDAL. *rad. chin.* p. 111.

s) NICOLAUS p. 163.

t) CELSUS L. IV. c. 6.

v) TOURNEF.

x) Scordion Mithridatis manu adscripta, in Ponto reperitur in montibus & palustribus, cubitali caule, quadrangulo, ramoso, Triflaginis foliis minus divisis, allium fetentibus, amaris, flore rubro, DIOSCOR. III. c. 108. Altera species latioribus foliis Menthastris similibus PLIN. L. XXV. n. 25.

y) NEUMAN. II. P. IV. p. 196.

z) In ea vires hujus plantæ esse STAHLIUS *mat. med.* p. 328.

mis a) febris plurimum hoc medicamento utebantur, inque cephalica epidemica utiliter adhibuit QUACELBENUS, quæ pro pestis initio habebatur b); cum præterea putredinem adeo valide inhibere putarent, ut in loco Scordio abundante, cadavera ex pugna reliqua non computrescerent c). Id quidem nimium videtur, neque certum est, nostrum esse veterum Scordium. Creticum enim, ad quod GALENI historia spectat, foliis latis melissæ, a vulgari diversum, in Brutiis d) nascitur. Non ideo nostrum spreverim, quod equidem non *Guilielmus PELICERIUS* e), sed *CORDUS* restituit f), Wittebergæ repertum. Nostri ad morbos pectoris, ad asthma, etiam ad phthisin g), nimis ut credo hac herba utuntur, quæ calida sit: ulcera vero pulmonis omnino aliam medicationem postulant. Ad cachexiam & anasarcam valere probabile fuerit h). In diascordium FRACASTORII & SYLVII recipitur. Sed eæ farragines sunt medicamentorum, in quibus non dignoscas, cui tribuas eventa. Ad ventriculi debilitatem certe utile est. In hæmoptysi & dysenteria electuario Brunsvici i) utuntur, quod Scordium & Saniculam recipit. Ad externos usus, in gangræna k) est ex præcipuis, ut vitam membris semi mortuis reddiderit. In equorum verminoso morbo utiliter adhiberum fuisse BRASSAVOLA l).

Ex cineribus fales selenitici habentur, & marinus, veri lixivi parum m).

289. CHAMÆDRYS foliis pinnatis, pinnis dentatis, trilobis, verticillis paucifloris.

Chamædris III. DODON. *purg.* p. 431.

Iva moschata folio multijido RIVIN. t. 14. qui separat, ob floris fabricam, utique diversam.

Teucrium foliis multijidis, pedunculis axillaribus ternis LINN. II. p. 786.

Chamædris foliis laciniatis I. R. H. MILLER t. 264.

β Flore albo CORNUT.

In Helvetiæ stipulis ubique. Bernæ inter *Wabern* & *Seelhofen* &c.

Caulis ramosissimus, vix pedalis. Folia hirsuta, mollia, pinnata, nervo lato, pinnis utrinque trium & ultra parium. Prima semibiloba, lobo majori tridentato, minori bidentato, altero parte aliquot dentibus inciso, sequentibus simplicibus; lacinia obtusæ. Verticilli sexflori, octiflori, in ala foliorum breviter petiolati. Calycis dens superior multo major. Gibbus deorsum eminens insignis. Ima duo segmenta recta sibi propiora, sola fissura separata. Flos dilute purpureus, medio segmento maculato: alæ primæ acute triangulares: alæ secundæ obtusè trifidæ n) mucrone inter duas partes laterales obtusas & obliquas medio. Barba media rotunda, cava, obfcurissime incisa, aut integra.

Odor gratus, vinosus, aromaticus. In medicinam tamen non recipitur.

I. PLANTÆ PETALODEÆ.

II. STAMINIBUS PLERUMQUE QUATERNIS INÆQUALIBUS,
FLORE DIFFORMI.

LARVATÆ TOURNEF. RINGENTES ROYEN.

II. SEMINE CAPSULA CONTENTO.

I. UNILOCULARI.

Stamina eadem ut verticillatis, & calyx & flos: sed fructus multa in uno loculo semina continet. Præterea neque folia conjugata sunt & decussata, neque aroma in hac classe dominatur, ut pleræque potius acres, & & odore atque sapore ingrato sint, potissimum biloculares. Etiam hic intercurrunt distemones.

UTRICULARIA LINN. n. 31.

LENTIBULARIA RIVIN. t. 19. VAILL. *Mem. de l'Acad.* 1719.

DILLEN. *nov. gener.* p. 115. t. 6.

Calycis duo foliola ex ovatis lanceolata o), lineata, caduca. Flos ampla fauce. Labium superius

a) BUCHWALD p. 238.

b) BUSBEQ. *Itin.* L. III. p. 110. III.

c) GALEN. *de antidot.* L. I.

d) ANGUILLARA p. 226.

e) IMBERT *pestil.* p. 136. Nuper apud nos inventum est
C. STEPHANUS *de re bov.* p. 98.

f) In DIOSCOR. p. 58. add. ELLINGER in carmine.

g) DIOSC.

h) KLEINKNECHT *de Scord.* p. 69.

i) LANGE *remed. domest.* p. 267.

k) BUCHWALD p. 258. BOERHAAVE.

l) *Exam. simpl.* p. 219.

m) NEUMAN. *CARTHUSER mater. med.* p. 485. 486.

n) RIVIN. in ic. Ob eam fabricam & calycem RIVINUS
& DILLENIUS *ivam* dixerunt.

o) VAILLANT. t. 2. h.

superius *p*) integrum, non incisum, nec medium in duas cavitates divisum *q*). Inferius labium peramplum, tumet in duo juga, qualia sunt in *Linaria*, ex quibus barba descendit latissima *r*), semicircularis, medio ex arcu paulo productior *s*): quæ eadem retrorsum calcar *t*) breve, curvum, conicum, obtusum projicit. Stamina ex fundo floris orta, in nidum orienti galeæ impressum *v*) recepta, ad se invicem convexa, apicibus perpendiculariter bilocularibus adunata. Fructus ex sphaerico conicus *x*): tuba brevis, apice plano *y*), spatulæ simili. Semina in fructu numerosa, in sphaerulam *z*) circa communem placentam compressa.

290. UTRICULARIA calcare conico, scopo paucifloro LINN. I. p. 26.

Meon aquaticum, quod *Lentibularia* dici potest GESNER. collect.

Lentibularia major VAILLANT. Mem. I. c.

Lentibularia RIVIN. t. 79.

Icon OEDERI t. 138.

In Helvetia non infrequens, non quidem in fossis in *Gyrenmoos*, quæ siccatae sint, sed *Gümlingæ* in torfeterum fossis. Circa *Noville*, *Payerne*, *Champion* &c. Inter *Bruglingen* & *Neuwelt Basl. Merkwürd.* T. V. p. 554. *Michelfeldæ* C. B. & versus *Hiltelingen*. Circa lacum *Felinum* & *S. Gallen* J. GESNER. Versus *Paradies* MEYER.

Singulari plantæ longi, ramosi, caules, & folia ad illuviei modum in mediis aquis natantia. Ea capillaria sunt, ut amant submersæ, alterne ramosa, ramis divisis & subdivisis, capillariter multifidis. Ad divisiones foliorum vesiculæ sessiles, purpurascens, cavæ. Ex cauliculis transversim aquæ innatantibus ascendit caulis erectus, floriger, brevem spicam floralem gerens, quinque, aut paulo ultra florum, cætera foliis destitutus. Calyx lividus: flos flavus, palato aurantio, venoso.

*291. UTRICULARIA calcare brevissimo.

Millefolium palustre galericulatum minus, flore minore RAI Syn. III. p. 286. PLUKNET. t. 99. f. 6.

Aparine aquis innatans trevisana, foliis perchequier, capreolis donata BOCCONE mus. di. fig. t. 4.

Lentibularia minor PETIVER. herb. brit. t. 36. f. 12. VAILL. OEDER. t. 128.

Utricularia nectario conico LINN. I. p. 26. Flor. Suec. II. p. 9.

In paludosis circa *la Chetelaz* Cl. GAGNEBIN.

Habitus similis, sed multo tenuior, & folia minus repetito ramosa. Galea subrotunda, cum nido stamineo. Palatum planum, & barba ovato lanceolata. Sed calcar brevissimum. Omnia pallidius lutea.

PINGUICULA TOURNEF. t. 74. LINN. n. 30.

Calyx campanulatus, tribus *a*) segmentis subrotundis ascendentibus, duobus acute exsectis *b*) descendentibus. Flos tubo brevi *c*), valde ventricoso *d*), ex ipsa origine calcar emittit; tunc finditur in labium superius, in duo subrotunda *e*) segmenta divisum: & inferius, cujus tres subrotundæ & latiores partes sunt. Fauces amplæ, pilosæ. Stamina tantum duo, sed bifida. Duo veri apices disciformes a tuba teguntur: duo inferiores *f*), abortivi, veris capsulis destituuntur. Fructus ovalis *g*), unilocularis, multis feminibus circa communem placentam congestis *h*). Tuba floris plicata infunduli forma. Staminum fabrica demonstrat, ut in *Salviis*, non debere a didynamis removeri.

292. PINGUICULA calcare floris longitudine.

Icon GESNERI an. 68. & OEDER. t. 93.

Pinguicula seu Sanicula Eboracensis PARKINSON p. 532.

& *Pinguicula flore majori ceruleo* BURSER Act. Suec. I. p. 508.

Pinguicula nectario cylindræo, longitudine petali LINN. I. p. 25.

Frequens in udibus circa *Bernam*, ultra *Seelhofen* & *Seedorf*, circa *Tvorne*, *Nods*, etiam in alpebus, ut in *Gotthardo monte*, aut montibus, ut in *Thuri*, *Uetliberg* J. GESNER &c. Inter *Paradies* & *Langwiesen* MEYER.

p) IDEM f. f.

q) DILLEN.

r) VAILL. ad c.

s) DILLEN. B.

t) VAILL. b.

v) OEDER.

x) VAILL. k.

y) ibid.

z) DILLEN. O.

a) TOURNEF. ad D. E.

b) ibid.

c) ib. D.

d) C. C.

e) A. A.

f) A primura.

g) F. F.

h) H.

Folia

Folia ad terram strata, ovalia, vel elliptica, marginibus introsum plicatis, pinguiſſimo glutine oblita, pallida, extus ſubhirsuta. Scapi aphylli, uniflori. Flos nutans, pallide aut fature violaceus, calcare ſtriſto, cylindrico, dimidii floris longitudine.

293. PINGUICULA calcare breviffimo.

Pinguicula flore albo CLUS. *Pannon.* p. 360.

Pinguicula nectario conico petalo brevior LINN. *flor. Lapon.* n. 11. t. 2. f. 3. *Spec. 1.* p. 25.

In Alpinis ubique, in herbidis montium vallis *Emmia*, in monte *Waach*: supra *les Plans*, en *Chapuisse*, &c.

Omnia ſimilia: ſed flos albus, media barba duabus maculis luteis nota, calcare latius conico, flavo ſine, aut rubro.

Vulgaris alvum ducit, & eo ſine ſyrupus ex ſucco in Wallia coquitur a). ac calens ſuper pinguiculam effuſum cogitur b), & in edulii genus abit nobis ignotum. Cauſam putreſcentis in bobus hepatis eſſe ELLIS c), ſi recte intelligo.

OROBANCHE d) TOURNEF. t. 81. LINN. n. 779.

Calyx profunde & acute quadrifidus e), aut quinquefidus. Tubus floris latus, cylindricus f) bilabiatus. Labium ſuperius modice erectum, fornicatum, bifidum g), tentatum: inferius pendulum, trifidum h): ejus lobi laterales ſemicirculares, crenati. Medius in duos tumores elevatus, ex quibus bractea ſemicircularis, crenata, deſcendit. Non delabitur flos, & circa fructum matureſcentem contabefcit. Stamina curva, duo longiora, breviora duo i): tuba proboscidis k) ſimilis, ſine bicolli l). Fructus ex ovato conicus, unilocularis, bivalvis, ſeminibus ſcobiformibus m), copioſiſſimis, ad duo receptacula adgeſtis. Glandula emarginata ad angulum alterum ovarii n). Eſt monocotyledon o).

*294. OROBANCHE caule ſimplici, ſtipulis ternatis, calyce quinquefido *Emend. VI.* p. 19. n. 69. JACQUIN. n. 50.

Orobanche 4. LOBEL. II. p. 269.

Orobanche caule ſimpliciſſimo levi, ſtaminibus exfertis LINN. II. p. 881.

Orobanche flore majori ex ceruleo purpureſcente C. B. *Prodr.* p. 31.

In pago *Fouly*. Auf der *Siffacherſub* STÄHELIN; vorm *Blafthor* CHERLER.

Habitus, quam ſequenti, altior, cæterum ſimilis, aphyllus, totus lanugine conſperſus.

Caulis ſimplex, hirsutus, ſquamis ovato lanceolatis. Spica longior, ſtipulis majoribus diſtincta. Flores quam ſequenti longiores, graciliores. Cuique flori ſtipulæ tres; una magna, ovato lanceolata, duæ magis ſubulatæ. Calyx campaniformis, ſegmentis quatuor majoribus, ſtipularum ſimilibus, quinto ſupremo, multo breviori, lanceolato. Caulis inter flores & flos ipſe violaceus, tubo decolore, oblongo, incurvo, ſtriato. Prope petala inferiora in faucibus duo albi tumores. Labium ſuperius ſemicanalis eſt, extus ſubhirsutus, ſine bifido, majori parte plicato, per duos eminentes dentes tripartito. Barbæ tria ſegmenta, parallelogramma, violacea, ex medio ſpinulam exferunt. Tuba antheris longior, dimidiæ galeæ æqualis, ſine deorſum cavo. Filamenta duo longiora, ad ſe mutuo recurvata, antheris ſubhirsutis: duo breviora, antheris pariter ad ſe invicem converſis. Non eminent de flore p). Fructus ovalis, albus, duabus lineis, & duobus impreſſis veſtiigiis percuſus. Septula brevia, imperfecta: ſemina qualia dixi.

295. OROBANCHE caule ſimplici, ſtipula unica, calyce quadrifido *Emend. VI.* p. 20.

Orobanche major CLUS. *Pannon.* p. 242.

Orobanche

a) PECHRY *Herbar.* RAY.

b) LINN. *plant. eſculent. patr.* p. 6. k. *svensk vetensk handling* 1749. n. 1.

c) *April* p. 43.

d) *Orobanche* eſt caulis ſesquipedalis, major, ſubruber, hirsutus, tener, line foliis, flore ſubalbido, ſubluteo, radice digitali, & cum caulis exareſcit, ſiſtulofa DIOSCORID. II. c. 194.

Herba quæ cicer enecat & ervum circumligat, dicitur *Orobanche* PLIN. L. XVIII. p. 121. Cauliculus abſque foliis rubens edulis PLIN. L. XXII. n. 80. DIOSCORID. *Οροβαγγη* velut brachiis herbam comprimat & angit THEOPHR. L. VIII. c. 8.

e) TOURNEF. ad A.

f) Ad A. ſecundum.

g) A. A. alterum.

h) B.

i) Ad C. D.

k) Ad C. ſecundum.

l) E. ſecundum.

m) E. F.

n) BOEHMER *nectar.* p. 23.

o) ADANSON *préface* p. CCCV.

p) GERARD. p. 288. LINN.

Orobanche flore minore I. B. II. p. 781.
Orobanche caule simplicissimo pubescenti staminibus subexsertis LINN. II. p. 882.
 Varietates habet MICHELI de *Orobanche* g).
 Ubique in pratis sterilibus, magnum r) vitium, ut publicis edictis eam herbam in Hetru-
 ria proscribere necesse fuerit.
 Radix bulbus est s) totus obductus squamis ovato lanceolatis, qui alicui radici adnascitur,
 ex genere potissimum papilionaceo t). Similes squamæ in caulem continuantur.
 Caulis humilior, cætera cum spica similis, perinde lanugine lignei coloris pubescit.
 Stipula cuique flori sua, magna, ex ovata lanceolata. Calycis segmenta quatuor,
 duo longior, duo breviora. Stamina non exserta.
 Odor est caryophyllorum. Valde adstringens est, & extus admota ad vulnera utilis v).
 A pecore non tangitur x): dicunt autem facere, ut taurum vacca appetat y).
 Iconem varietatis misit Cl. BERDOT, circa *Audin-court* prope *montem Beligardum* nascentis
 spica tenuissima, conica, flore brevissimo, tuba longe de flore erumpente. Me-
 morabilis, & nova species, si plura exempla reperientur.

296. *OROBANCHE* caule ramoso, flore quinquepartito.

Orobanche CAMERAR. *Epit.* p. 311. ZWINGER p. 380.

Orobanche III. *polycelos* CLUS. *hist.* p. 271.

Orobanche caule ramoso corollis quinquefidis LINN. II. p. 882.

Orobanche ramosa I. R. H. GUETTARD *mem. de* 1746. t. 9.

f) Floribus purpurascens I. R. H.

g) Cæruleis I. R. H. MICHELI l. c.

h) Albidis *ibid.*

In Helvetia non vulgaris. Circa *Vetroz Valesia*. Circa *Nods*, *Motier Grandval*; *Basi-
 lea* & *Michelfeldæ*, inter *Cannabin*. Frequentius infra *Neudorf* in *Alfatia* z). Circa
Spiez.

Humilior reliquis, bulbo gracili, non squamoso a), propriis papillis b) ad radices ad-
 nascitur, ad gramen ipsum c). Caulis ex radice ramosus, erectus: flores minores,
 labio superiori rotunde bifido, inferiori trifido.

SQUAMARIA RIVIN.

LATHRÆA LINN. n. 743.

ANBLATUM TOURNEF. t. 481.

Calyx campaniformis, semiquadrifidus d), segmentis superioribus duobus majoribus. Flos
 ex longiusculo tubo e) bilabiatus: labium superius subrectum, plicatum f), integrum,
 inferius tripartitum g), partibus lateralibus minoribus. Stamina quatuor inæqualia,
 sub basi antheræ pilosa. Tuba deorsum curva, apice lato, cavo. Fructus ex ova-
 to conicus, unilocularis h), seminibus paucis i), subrotundis, circa unam placentam
 congestis.

297. *SQUAMARIA* (*Lathraea*) caule simplicissimo, floribus pendulis, labio inferiori tri-
 fido LINN. II. p. 844.

Anblatum CORDI p. 89. b.

Dentaria MATTHIOL. p. 964. BLAKWELL. t. 430.

Squamata seu Dentaria major HORT. AICHSTETT. *vern. ord.* I. t. 1. f. 1.

Orobanche radice dentata major C. B. SCHEUCHZER *It.* I. p. 45.

Squamaria RIVIN. t. 89.

Icon OEDERI t. 136.

β. *Orobanche radice dentata, altius radicata, foliis & floribus atropurpureis* MENZEL.

Passim in Helvetia ad sepes & in sylvis. In ipso pago *Roche*, qua itur ad *rupem Praisse*.
Interlaci in sylvis umbrosis abunde. *Aufm Höckler* & *im Käferholz* prope *Tigurum*.

Radix

g) p. 19.

r) MICHELI de *Orobanche*.

s) GUETTARD. t. II.

t) *Genista maxima* LE MONNIER in *Bituricibus*.

v) FLOYER. *pharmacopæian* p. 159.

x) SCHREBER. III. *Samlung* p. 62.

y) ANGUILLARA p. 117.

z) Circa *Coloniam* TURNER II. p. 716.

a) GUETTARD. *mém. de* 1746.

b) *ibid.*

c) MICHELI l. c.

d) TOURNEF. t. cit. E. H.

e) G. B.

f) TOURNEF. A.

g) LINN.

h) TOURNEF. L. & LINNÆUS. *Bilocularem* OEDERUS.

i) TOURNEF. M.

Radix ramosa, ex squamis succulentis compacta, alterne eminentibus *k*). Caulis aphyllus, non ramosus *l*). Spica ad unum latus conversa: squamæ inter flores amplæ, subrotundæ, purpurascens. Calyx hirsutus, albidus, dentibus purpureis. Floris galea purpurea. Barba albicat *m*). Fructus elasticus.

Ad epilepsiam laudat BUCHWALD *n*), nullo, ut puto, certo experimento.

TOZZIA MICHELI *nova plantar. gen.* LINN. n. 745.

Calyx breviter dentatus, bilabiatus. Floris tubus cylindricus, duobus labiis pene in eodem plano positus, angulum maximum intercipientibus. Superioris labii duæ subrotundæ partes breviores, inferioris tres partes paulo longiores. Stamina eminent. Fructus ovalis, unilocularis, monospermos MICHEL. Sed ego in adversariis lego me vidisse polyspermon, etsi in ficcis, quos coram habeo, unicum est.

298. TOZZIA LINN. II. p. 844.

Anonyma F. Gregorii dentata radice COLUMN. *Ephras. II.* p. 49. 50.

Euphrasia lutea radice squamata C. B. *Prodr.* p. 111.

Dentaria buguloides radice globosa, squamis myodontoideis alpina MENZEL. *pugill. rar. & T.* 9.

Tozzia alpina lutea Alpinæ folio, radice squamata MICHELI p. 20. t. 16.

Eufragia con radice squamata ZANON. *nov. t.* 172. p. 224.

Passim in Helvetiæ sylvis umbrosis & saxosis humidis. Reperi in sylvis *montis Feuerstein & Chasseralle*, & in adscensu ex area *Creux du vent. A la Combe bioffe, Combe Grede*, GAGNEBIN, & ex montibus *Biennensibus* C. B. habuit. In alpiis etiam multis locis reperi, ut in adscensu *montis Stokhorn*, secundum lacum *Stokernsee*: in montibus supra *Leijm, aux Troués, & supra les Plans*, en *Combanivaz & à la Charbonnière*. SCHEUCHZER in monte *Crispatto & Kinzenboren*. In udis vallis *Urfariæ* CL. LA CHENAL. Circa *Einfullen* C. B.

Radix etiam ex squamis subrotundis fit, alterne eminentibus, sed minus crassa, ut etiam radix minor est. Caulis & totus habitus tener, succulentus, ille quadratus, ramosus, ramis & foliis conjugatis. Folia circumscriptione rotunda, obtuse crenata, pallida. Ex alis foliorum petioli florales breves, uniflori. Flores flavi, inferioribus tribus segmentis, saturatori flavedine maculatis, ferratis. Fructus ex rotundo conice acuminatus.

LINNÆA LINN. n. 774.

SERPYPHILIFOLIA BUXBAUM *Comm. Acad. Petrop. II.* p. 346.

Calyx primus quadrifolius, fructum continet segmentis obtusiusculis, alterne majoribus. Ex fructu adscendit petiolus, qui secundum calycem quinquefidum, majorem edit, segmentis linearibus, lanceolatis, acutissimis. Is florem continet campaniformem, ora obtuse quinquefida, paulum inæquali. Fauces villosæ. Stamina quatuor iniquæ longitudinis. Capsula trispermos *o*). Tuba simplex, apice globoso.

299. LINNÆA floribus geminis LINN. *flor. Suec. II.* p. 219. *Spec.* p. 880.

Campanula serpyllifolia C. B. *Prodr.* p. 34. RUDBEK *Act. Suec. ann. 1720.* p. 96. t. I. SCHEUCHZER *It. II.* p. 131. *It. VI.* p. 454. OEDER. *flor.* t. 3.

Serpyllifolia BUXBAUM l. c.

Linnaea LINN. *lapon. n.* 250. t. 12. f. 4.

Passim in Helvetiæ alpinis umbrosis. Ad dextra viæ inter *Schams & Splügen* CL. LA CHENAL. In rupibus umbrosis inter *Valenz & Vettis* SCHEUCHZER & ad viam malam. In *Galanda* monte I. B. In *Gottthardo* monte CHERLER. In *Maloja & Septimi* montis sylvis umbrosis J. GESNER.

Cauliculi steriles procumbunt, & longe repunt, & subinde novas radices exigunt: floridi eriguntur. Folia petiolata, conjugata, orbiculata, obscuris denticulis incisa. Ex fummis caulibus florigeris petioli erecti, biflori. Calycis inferioris duo folia majora, duo minora. Flos nutans, extus albus, intus purpureus. Fructus albis pilis hirsutus, sic superior calyx. Semper viret.

Ad arthritidem utilem esse LINNÆUS; etiam in balneo *p*), ad morbos cutaneos infusum florum *q*) valere alii.

K k 2

L J M O-

k) OEDER. RIVIN.

l) OEDER.

m) IDEM. *n*) p. 102.

o) Trilocularem facit LINNÆUS, unilocularem BUXBAUM.

p) KALM *Calajokisoku.* p. 33.

q) *Provinc. medic. berätt.* p. 7;

LIMOSELLA LINDERN. LINN. n. 776.

PLANTAGINELLA DILLEN. nov. spec. p. 113.

Calyx campaniformis, profunde quinque-dentatus. Flos etiam campaniformis, femiquinquefidus, segmentis acutis, uno minori. Stamina duo longiora, duo breviora, sub apice incurva. Tuba simplex. Fructus rotundus, plenus seminibus, in rotundum acervum congestis, circa rotundam placentam.

300. LIMOSELLA LINN. II. p. 881.

Plantaginella palustris C. B. RAI. H. OXON. II. p. 605. t. 2.*Spargula perisyllia lanceolatis foliis* LOESEL. p. 261, ic. 81.*Alfne palustris exigua flosculis albis, foliis lanceolatis plantaginella aquatica instar* MENZEL. pugill. t. 7. PLUKNET. p. 20. t. 74. f. 4. &c.*Limosella annua* LINDERN. Tournef. Alsat. p. 157. t. 5. f.*Plantaginella* RUPP. ed. nostr. p. 23. t. VI. OEDER. flor. Dan.

In Germania multo, quam in Helvetia frequentior. Inter *Nidau* & *Biel*, in udis. STÆHELIN prope *Riehen an der Holzmatte*. *Mülhusie aufm Pfingstanger* RISLER, & in sylva *Urban* CL. HOFER. Lutosas vias amat, in quarum orbitis aqua stagnat.

Plantula cespitem producit foliorum longe petiolorum, sine elliptico, vel ovali, eademque flagella edit, quæ novos cespites matri similes ordiuntur. Scapi uniflori, foliis breviores. Flores exigui, albi, intus ad tubum subrubri.

MONTIA MICHELI T. 13. LINNÆI n. 101.

CAMERARIA DILLEN. Eph. Nat. Cur. Cent. VI. app. p. 92. 93. t. 10.

Nov. gener. t. 6. p. 114. non bene.

Calyx bifidus, segmentis ovatis æqualibus. Flos pentapetaloides r), paulum bilabiatus, segmentis ovatis inæqualibus, quorum duo minora s) inter majora ponuntur. Stamina tria, quæ anomalia peculiaris est. Fructus trivalvis, in quo tria semina ovata, grandia. Tuba tricornis, aut tres villosæ. Difficilem plantam ob florem monopetalon non potui ad Alfinen referre.

301. MONTIA LINN. II. p. 129.

Anagallis aquatica subrectior I. B. III. p. 186.*Alfne palustris minor folio oblongo* C. B. Prodr. p. 118.*Alfnoïdes annua verna* VAILLANT. t. 3. f. 4. p. 10.*Montia aquatica major* MICHEL. p. 15. t. 13. f. 1. pro majori.

II. Icon OEDERI t. 131.

Montia minor MICHELI t. 13. f. 2. DILLEN. l. c.*Alfne palustris portulacæ aquaticæ similis* PETIVER. t. 10. f. 12.*Alfneformis paludosa tricarpus* PLUKNET. p. 20. t. 7. f. 5.

An der *Wiese Basl. merkwürd.* p. 717. *Michelfeldæ* STÆHELIN & GAGNEBIN, IDEM circa *Rimbach*, in adscensu montis *Ballon*. In sylva *Urban* CL. HOFER. Cæterum rara in Helvetia. Amat prata rigua, aut glareas humectas.

Succulenta planta, quæ in pratis riguis altiores & debiles caules semipedales, in glareosis paulo uncialibus majores, cæterum ramosos profert. Folia conjugata, petiolata, latefcentia, ovata, aut obtuse lanceolata. Flores ex unifloris petiolis penduli, exigui, albi, congesti in racemum, infra suprema folia, quæ supra flores producantur.

Humilem speciem conjungit LINNÆUS, sejungunt DILLENIUS & MICHELIUS.

II. FRUCTU BILOCULARI.

ERINUS LINN. n. 771.

AGERATUM TOURNEF. t. 422.

Calyx campaniformis, quinquefolius t). Flos pene infundibuli forma, limbo v), plano, quinquefido, levissime difformi, duobus segmentis superioribus minoribus x) majori intervallo

r) Monopetalos FABRIC. *Butisb.* p. 49. DILLENIUS. t) TOURNEF. F. F.

LINNÆUS. Pentapetalos VAILLANT. & RUPP. v) A. C. D. E.

s) Tria minora VAILL. x) A.

intervallo a tribus inferioribus *y*) distinctis, omnibus emarginatis *z*). Fructus ovalis, sed bicollis *a*): tuba brevis, bifida. Semina numerosa, exigua, in duobus loculis *b*).

302. ERINUS floribus racemosis LINN. II. p. 87.

Ageratum purpureum LUGD. p. 1184. MANGET. *pharm.* p. 20.

Ageratum alpinum ferratum C. B. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 328.

β Flore albo BARRELIER *ic.* 1192.

γ Villosum JONQUET & C.

II. Ejus varietas flore albo I. R. H.

In montanis & subalpinis. Reperi in monte *Dolaz*, *Saleva*, *Thuri*, *Vogelberg*, qua descenditur in montem *Wasserfall*, circa *le Pont* & supra *Valorbe*. Circa *Motier Grand-Val*. In subalpinis ubique, valle *Simmia*, *Chapuisse* & c. Circa *Weissenburg* flore albo legi.

Magni cespites foliorum petiolatorum, cundo latefcentium, acute dentatorum, subhirtorum. Cauliculi procumbentes, foliosi, non ramosi, foliis alternis. In summis ramis flores congesti, petiolati, purpurei, odorati, venosi. Stamina in tubo floris latent.

EUPHRASIA.

EUPHRASIAE TOURNEFORT. *Spec.* T. 78.

EUPHRASIAE sp. LINN. *Spec.* n. 741.

Calyx quadrifidus *c*) segmentis aristatis. Tubus floris cylindricus, limbus bilabiatus *d*): galea retrorsum revoluta *e*), explanata, bifida *f*), segmentis emarginatis *g*): barbæ segmenta pariter tria *h*), emarginata *i*): Stamina flore breviora, sub apice barbata. Fructus ovatus *k*), media linea depressa divisus, superne emarginatus, bilocularis *l*), polyspermos.

303. EUPHRASIA foliis ovatis, lanceolatis, argute dentatis LINN. II. p. 841.

α Flore majori.

Euphrasia BLAKWELL. t. 427.

Euphrasia TABERNÆM. p. 862. RIVIN. t. 90.

II. Floribus totis purpureo cæruleis SCHEUCHZER. HORT. AICHSTETT. *est. ord. frutt.* t. 13. f. 3.

β Foliis subrotundis, floribus in summa planta congestis flavis, majoribus.

γ Flore minori DILLEN. *nov. spec.* p. 23. KYLLING. p. 42. albo, aut purpureo.

II. Flore minori, barba tota flava: galea purpurea aut flava CAMPI *spicileg.* p. 20. LE MONNIER.

Euphrasia lutea alpina, minima, subrotunda, folio nigricante BOCCON. *Mus. di piant.* p. 64. t. 60.

Euphrasia Helveticorum parva, luteis floribus SCHEUCHZER *It. I.* p. 36. & paulo alio nomine *It. II.* p. 133. *It. IV.* p. 354.

δ *Temissime dissecto, angustò folio* BOCCONE *l. c.* p. 54. t. 60. I. R. H. & c.

Euphrasia ορειανθοειδης RICHER.

Multiformis planta, ut passim solent vulgatissimæ. In pratis erecto ramoso cauliculo, foliis ovato lanceolatis, dentatis est α . In alpinis humidis foliis subrotundis, flore grandi est β . In sterilibus montanis unicaulis, aut ramosa, uncialis & fescuncialis *m*), flore minimo est γ . quam tamen etiam vidi promiscue cum α . nasci, ut non putares varietatem esse. Eadem in alpinis frequenter colorato flore absque albedine est II. Foliis profundius dentatis δ . est crenis argutis, linea non latioribus. Ea provenit *Agami*, tum versus rupem, ex qua rivus *le Furet* scaturit, inque rupibus supra *Bex*, & in adscensu *du Creux du Vent*: in monte *Chasseral*, & c.

Commune

y) C. D. E.

z) *ibid.*

a) H.

b) I.

c) D. D. F.

d) A.

e) A. exterius.

f) A. A.

g) *ibid.*

h) C.

i) *ibid.*

k) E. F.

l) H.

m) In summis montibus fruticosissimam esse, in declivi fere unicaulem BRASSAYOLA p. 277. non bene.

L 1

Commune est omnibus ex gracili radice cauliculum erectum educere, in quo folia conjugata, nervosa, hirsutula, argute dentata. Flores in summa planta, ex alis foliorum breviter petiolati spicam faciunt, per ætatem longiorem. Plantæ naturali galea purpurascens, lineata, barba alba lineata, cui ad originem macula flava adfidet. Semina foliacea, plana *n*).

Amara est, non grato sapore, cum signis acoris, odore nullo, quare & aqua nullius momenti est *o*). Ad oculorum mala *p*) creditur succum *q*), infusum, etiam vinosum valere. Verum id in calidiori malo potius nocet, & LOBELII *r*) amicum pene excæcavit. Neque in hac tota classe beneficam plantam reperio, neque suaderem Euphrasie vires tentare. In sale merum est alcali *r**).

ODONTITES *s*) RIVIN.

EUPHRASIE spec. TOURNEF. & LINN. n. 741.

qui character est Odontitis.

Multa habet Euphrasie similia: differt galea cava, incisa quidem, sed indivisa, ut in verticillatis frequens est. Si floris fabrica valet, debet omnino separari.

304. ODONTITES bracteis ferratis, hirsutis.

Odontites TABERNÆM. p. 242. RIVIN. t. 90.*Euphrasia foliis linearibus omnibus ferratis* LINN. II. p. 841.

II. Flore albo VAILLANT.

β. Euphrasia sylvestris major purpurea COLUMN. *ecphraf.* p. 202.

N.h.l frequentius inter stipulas, & in viis humidis, adque fossarum oras.

Caulis erectus, ramosissimus, etiam cubitalis. Folia conjugata, cruciata, mollia, hirsutula, inferne glabra, nervosa, ambitu elliptico, rariter dentato. Flores disponuntur in spicas veras, alterum latus respicientes, foliis intermixtas, hirsutis, ut calyces hirsuti sunt. Galea plicata, hirsutula: barba æqualiter trifida, hæc carnei coloris. Stamina sub apicibus barbata, de flore eminent. Tota planta fusca est.

305. ODONTITES bracteis glabris integerrimis.

Euphrasia lutea major sylvestris angustifolia COLUMN. *in ic.* p. 203. *descript.* p. 4.*Odontites flore luteo* RIVIN. t. 91.*Euphrasia foliis linearibus, ferratis, superioribus integerrimis* LINN. II. p. 842.

Rarior aliquanto, vulgaris tamen in ditione Aquilejensi, ut ad marmoreas rupes prope Roche, au Tombey: circa Bex. In collibus herbosis Valesie reperi. Basileæ prope die Hülftenschanze, ad viam *t*). Ad patibulum in dumetis C. B. Circa Löbrach IDEM. In monte Lägerberg, supra Badam GESNER. In collibus supra Frienisberg D. SCHUH. Supra Bonneville aux Blanchardes, sur la Baume, &c. CHATELAIN.

Folia potius angustiora, ima dentata, superiora minus, minime, quæ inter flores, quæ etiam perangusta sunt. Spica conferta, glabra. Calyx aliquantum hirsutus, minus profunde quadrifidus, neque ad quartam partem. Flores satore flavi: galea ovata, plicata, cava: barba trifida: medium segmentum incisum, pene cordiforme: Stamina longe de galea eminent: antheræ duas aristas exigunt: tuba prælonga, sine globoso.

*306 ODONTITES foliis viscidis, rariter ferratis *Emend. IV.* p. 17. n. 49.*Pedicularis annua lutea, tenuifolia, viscosa, pomum redolens* GARIDEL p. 351. *ic.* 30.*Euphrasia foliis linearibus omnibus integerrimis, calycibus villosis viscidis* LINN. II. p. 842.*Euphrasia linifolia* COLUMN. *ecphr.* II. p. 68. 69. huc minime pertinet.

Nostra, quæ est GARIDELL, nascitur in sylva supra Salges Valesie, qua itur ad Thermas Leucenses.

Multa habet similia prioris 305. vere tamen diversa. In nostra pomum redolente folia viscida sunt, etiam adulta, juniora magis. Eadem rarissime dentata, per oram subhirsuta

n) GREW. f. 74.*o*) BUCHWALD p. 120.*p*) HILDAN. *Epist.* p. 59. Ad lippitudinem KUNDMAN. *Zustand der Seele* p. 116.*q*) ALLEYN.*r*) J. C. HOPMAN.*r**) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop.* V. p. 285.*s*) *Odontites* inter foena cauliculis densis ab eadem radice geniculatis, triangularibus, nigris. In geniculis folia longiora polygoni. Semen hordei, flos purpureus pulillus PLIN. L. XXVII. n. 84.**)* *Basil. Merkw.* III. p. 270.

subhirsuta sunt. Spica rarior est, bractæ longiores ν). Calyx ad dimidia quadrifidus, segmentis triangularibus, hirsutis κ). Stamina breviora, antheræ mucronem brevem educunt, tuba brevior, tamen eminens. Color flori pallidior.

MELAMPYRUM γ) TOURNEF. T. 78. LINN. n. 742. &c.

Calyx plerumque quadrifidus, segmentis longis, capillaribus. Floris tubus paulatim latefcens α), bilabiatus α): galea cava β), amplo rictu patens, sed non emarginata, recta. Barba duobus jugis divisa, tridentata, & inter segmenta eminens fructus, ex quadrangulati ovatus ϵ), acutus, tetraspermos, feminibus teretibus δ). Folia etiam huic conjugata.

307. MELAMPYRUM foliis integerrimis, floribus hiantibus *Catalog. rar. n. 833. & Comm. Lit. Nor. ann. 1735. p. 92.*

Melampyrum luteum alpinum BURSER. Act. Suec. l. c. p. 504.

Melampyrum latifolium floribus parvis luteis CELSII apud LINN. flor. Lapon. n. 240. HALLER Itin. Hercyn. n. 9. Helv. I. n. 7.

Icon egregia OEDERI t. 145.

Melampyrum floribus secundis lateralibus, conjugationibus remotis, corollis hiantibus LINN. II. p. 843.

In fylvis subalpinis & montanis ubique.

Caulis erectus, aut nutans, debilis, ramosus & foliosus. Folia integerrima, longissima, lanceolata, proxima Odontiti tertiæ. Flores gemelli, in alis foliorum sessiles, in unum latus versi, toti saturate flavi, hiantes, barba profundius trifida; eorum ratio, cum foliis comparati, triplo minor est, quam in sequente Melampyro 308. Fructus ex ovato conicus, incurvus.

308. MELAMPYRUM foliis imis integerrimis, mediis dentatis, floralibus hastatis.

Parietaria sylvestris HORT. AICHSTETT. astiv. ord. 12. t. 2. f. 2.

Melampyrum luteum latifolium I. R. H.

Melampyrum floribus secundis lateralibus, conjugationibus remotis, corollis clausis LINN. II. p. 843

II. Flore albo duabus maculis luteis in labio inferiori distincto RAI *Syn. III. p. 286.*

III. Angustifolium LINDERN.

Nihil frequentius in fylvis abiegnis.

Caulis debilis, dodrantalis. Folia longissime lanceolata, infima integra, media ad originem aliquot magnis dentibus notata; suprema trifida, hastata, hamis reflexis. Flores, ut in superiori, gemelli, in alis foliorum sessiles, ad unum latus conversi. Flos albus: tubus longus, gracilis, rugosus, antrorsum latefcens. Rictus quasi piscis, connivens; galea lutea, per oram pallens. Oræ connivent. Eminentia duæ dividunt barbam in tres brevissimos dentes. Barbæ eminentiæ saturatæ flavæ. Apices conglutinati.

*309. MELAMPYRUM foliis ovato lanceolatis, floralibus hamatis, acute dentatis, patulis, calycibus hirsutis.

Parietaria sylvestris I. CLUS. Pann. p. 602. Hist. p. XLIV.

Melampyrum luteum coma cærulea BARRELIER ic. 769. n. 1.

Melampyrum sylvaticum RIVIN. t. 81.

β Coma alba BARRELIER n. 2. &c.

γ Coma purpurea SIEGESBEK.

Melampyrum floribus secundis lateralibus, bracteis dentatis, cordato lanceolatis, summis coloratis sterilibus, calycibus junctis LINN. II. p. 843.

Formosissima plantarum septentrionalium *Milbusiæ* a Cl. RISLER lecta est: in herbis siccis etiam Cl. NEUHUSII reperitur, quo plantæ continentur, circa Biennam lectæ.

Caulis diffusus, nutans, ramosus, brachiatus, tenuis, cubitalis. Folia latiora, quam reliquis speciebus, ex ovatis lanceolata. Nulla veri nominis spica: flores solitarii alis foliorum insident, quæ in origine sua profunde dentata sunt, lacera, & pene ciliata,

L 1 2

α) In Siculo tritico peculiare est *μελαμυρον* THEOPH. L. VIII. c. 5. Cateogonon a Melampyro separat DIOSCORIDUS L. III. c. 122. Spica tritici, calamis multis ex una radice, multorum geniculorum, semine milii, peraspero gultu PLIN. L. XXVII. n. 40.

κ) GERARD. *flor. c. 286.*

γ) TOURNEF. F. F.

α) Ad C. D. A. B.

β) C. D.

ϵ) C.

δ) G.

δ) I.

ciliata, pene cordata, floribus breviora, patula: tota violaceo ameno colore tincta, qui in umbrosis in album languet. Flores in summis ramis, congesti, flavi, tubi origine, & labio inferiori, aurantii coloris, in alterum latus converfi. Calyx albo villo obnuptus.

310. MELAMPYRUM foliis integerrimis, bracteis, femipinnasti.

Parietaria sylvestris III. CLUS. p. 605.

Melampyrum arvense RIVIN. t. 80.

Melampyrum spicis conicis, laxis, bracteis dentato setaceis LINN. II. p. 842.

In segetibus abunde, Basileæ, Biennæ, in agro Vaudensi, &c.

Habitus priorum, & folia ima longissime lanceolata, superius circa basin incisa, in spica florali femipinnata, pinnis longis & angustis, purpurea. Spica floralis ramum terminat, densa eadem, & ovata. Galea ex albo ferruginea, exterius hirsuta: labium inferius ferrugineum; fauces flavæ. Stamina sub apice barbata. Barba in tres breves dentes divisa, medium longiorem. Flore albo udit d).

Semina Melampyri, frumento admista e), farinam cæruleo colore inficiunt, & saporem vitiant f). Folia vaccis non displicent g).

311. MELAMPYRUM foliis integerrimis, floribus spicatis, bracteis duplicatis, cristatis, imbricatis.

Melampyrum luteum linaria folio C. B. Prodr. p. 112.

Melampyrum cristatum flore albo & purpureo I. B. III. p. 440.

Melampyrum cristatum RIVIN. t. 81.

Melampyrum angustifolium cristatum, spica quadrata, flosculis ex luteo palliscentibus nostras PLUKNET. p. 249. t. 99. f. 2.

Melampyrum spicis quadrangularibus, bracteis cordatis, compactis, denticulatis, imbricatis.

In agro Vaudensi ubique, circa *Mathod, Roche, &c.* in nemoribus & pratis humectis. In *Muteto, Wasserfall, circa Sonvilliers &c.*

Habitus idem, & folia; sed spica multo elegantior, densissima, bracteis in carinam plicatis, margine ad pectinis modum profunde inciso, mucrone deorsum flexo, in ima spica longissimo. Quæque bractea suum florem comprehendit. Calyx minimum denticulum superne accedentem habet, imos duos majores. Floris tubus purpureus; galea purpurea aut alba; barba ex aurantio rufa, tridentata.

STÆHELINIA *Spec. de pedic. n. 2. 3.*

BARTSIA LINN. n. 739.

Habitus Alektorolophi, flos Melampyro propior: tubus longus, latescens, rictu minimo patens, ut pleraque Melampyra. Segmenta tria barbæ brevissima. Fructus ex ovato conicus. Differt a Melampyro galea emarginata, calycis segmentis brevibus, emarginatis, feminibus angulosis: neque bractæ a foliis reliquæ plantæ differunt.

312. STÆHELINIA b) foliis cordatis amplexicaulibus, serratis, floralibus coloratis.

Clinopodium alpinum PONÆ *Ital. p. CCCXLIII.*

Chamedrys vulgari false aliquatenus adfinis alpina I. B. III. p. 289.

Teucrium alpinum inodorum magno flore SCHEUCHZER *Itin. I. p. 50. Itin. IV. p. 341. It. V. p. 428. It. VII. p. 519.*

Orton Eyebright. PETIVER, *brit. herbal. t. 36.*

Euphrasia seu Cratægouum foliis brevibus, obtusis RAI *Syn. III. p. 285* bon, descript.

Icon OEDERI t. 43. optima.

Bartsia foliis oppositis cordatis, obtuse serratis LINN. II. p. 843.

In omnibus lapidosis jugis Juræ & alpium.

Caulis erectus, non ramosus, dodrantalis, totus foliis tectus. Folia obscuri coloris, nervosa, glabra, amplexicaulia, cordiformia, rotunde ferrata, conjugata, suprema violacea. Caulis terminatur spica foliosa & florida, congesta: flores sessiles, violacei, longe de spica eminent. Calyx hirsutus, violaceus aut ferrugineus. Tubus floris ventricosus, rictus exiguus; galea barbæ imposita. Galea fornicata, emarginata, Alektorolophi. Barba plerumque contracta, trifida, brevioribus segmentis, quam ejus Alektorolophi. Tuba globulo terminata longe eminent. Stamina sub apicibus barbata.

ALECTO-

d) MORTEN *Northamptonsh. p. 380.*

e) TRAG. K. *Svenska vetensk. Acad. handl. XVIII. p. 203.*

f) CLUS. *Amarum faciunt DU HAMEL.*

g) LOBEL. *advers. p. II.*

b) Prior, quantum novi, amici nomen imposui.

ALECTOROLOPHUS *l*).

CRISTA GALLI RIVIN.

RHINANTHI sp. LINN. n. 740.

PEDICULARIS sp. TOURNEF. t. 79.

Calyx peramplus, compressus, ut & latus sit, & duo folia parum distantia habeat *k*).
Dentes quatuor simplices, triangulares *l*). Flos tubulosus: galea fornicata *m*),
cava, obtusa, bifida, subtus utrinque late appendiculata *n*); barba trifida, medio
segmento emarginato, transversim lato. Fructus compressus, planissimus *o*). Semi-
na compressa *p*), ovata, tenui membrana marginata. Folia conjugata.

A Pediculari fructu differt, sic ab Elephante, a quo præterea fabrica floris *q*) & calycis *r*)
adeo remotus est, ut nullam utriusque similitudinem reperiam.

§ 13. ALECTOROLOPHUS calycibus glabris.

Crista galli DODON. *Cereal.* p. 219. 220. RIVIN. t. 92.

Crista galli femina I. B. III. p. 436. DILLEN. *nov. spec.* p. 44.

Rhinanthus corollarum labio superiore compresso brevior LINN. II. p. 840.

β Varietas macilenta, ramosa, foliis perangustis.

Crista galli angustifolia montana C. B. *Prodr.* p. 86.

Pedicularis major angustifolia ramosissima, flore minore luteo, labello purpureo DILLEN. *Syn. III.*
p. 284.

In pratis humidis, galeæ appendicibus modo cæruleis, modo pallidis. Altera supra
Biennam in sylvis & altioribus pratis *It. helvet.* II. n. 19.

Caulis pedalis, simplex, nec ramosus, nisi ex radice. Folia ex ellipticis longe decre-
scent, ambitu rotundo, crenato. Spica foliosa, bracteis latioribus, ovato lanceo-
latis, albicantibus, profunde serratis, brevioribus, quam flores. Calyces, & totus
habitus glaber: flos flavus saturatior. Media galea ab alis suis incisione separatur:
quæ venosæ, rectis lineis refectæ subjiciuntur. Barba in ortu duobus tumoribus
notata.

Exosa planta agricolis, segetes & prata replet fecundissima. Panem cæruleum *s*) reddere
addunt, absque noxa tamen *t*). Dulcem alii *v*) ajunt fieri, & ventriculo graviorem,
a pecore tamen depascitur *x*). Amaram esse & acrem *y*) constat.

§ 14. ALECTOROLOPHUS calycibus hirsutis.

Pedicularia lutea TABERNÆM. p. 791.

Crista galli mas I. B. III. p. 436.

Crista galli DILLEN. p. 80.

In Helvetia ad vias & in agris.

Caulis ramosior, altior, cubitalis. Folia latiora, magis ovata, minus serrata: bractæ
& folia glabra, sed calyces hirsuti: flos pallidior: barba maculosa. Galeæ appen-
dices modo cæruleæ, modo pallidæ. Non a siccitate sola discrimen est: nam Got-
tingæ & Biennæ etiam in pratis siccis prior species provenit *z*).

PEDICULARIS *v*) LINN. n. 746.

PEDICULARIS sp. TOURNEF. T. 77.

Calyx monophyllos, in quinque segmenta inæqualia divisus, modo simplici ambitu, mo-
do cristato *b*). Flos fere Alectorolophi. Galea superior fornicata, cava, integra,
etfi

z) Alectorolophus, nobis crista, foliis cristas gallorum refe-
rentibus caule tenui, femine nigro ad siliquas PLIN.
L. XVII. n. 23.

k) TOURNEF. F.E.F.

l) IDEM.

m) IDEM B.

n) *ibid.*

o) IDEM M.N.O.

p) P.

q) Galea Elephantum cum proboscide refert TOURNEF.
t. 482. A.B.C. COLUMN. p. 188. Fructus ex duabus
ovatis capsulis compositus, ventricosus N.O.P. Se-
mina reniformia, rugosa Q. COLUMN.

r) Calyx TOURNEF. I.R.H.

s) *Bresl. Saml.* 1718. m. Jul.

t) *ibid.*

v) *Leipzig. Saml.* I. p. 291.

x) SCHREBER *Saml.* III. p. 26.

y) FLOYER. *pharmacopæian.* p. 163.

z) WILlich. *disp. inaug.* p. 11. Distinguit etiam BOER-
MERUS *flor.* p. 61.

a) Herba pedicularia ad dentium dolorem prodest com-
mansa MARCELL. c. 12. Ex ea cum felle turundæ
factæ, inque anum datæ, alvum ducunt. IDEM
p. 214.

b) TOURNEF. D.D.

etfi incisa est, in rostrum abit, modo longius, modo brevius c) & obtusum. Labium inferius majus, tripartitum d); medio segmento minori e). Fructus ex ovato conicus f), sæpe curvus. Semina angulosa g).

I. CALYCE NON CRISTATO.

315. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, pinnis dentatis, retroversis, imbricatis
Enumerat. Helvet. n. 6. Tab. VIII. f. 3.

Alectorolphi alpini majoris varietas floribus pallidis CLUS. Pannon. p. 707. ob radices Asparagi similes.

Filipendula montana altera RAI I. p. 771.

Pedicularis caule simplici, foliis semipinnatis, obtusis, laciniis imbricatis crenatis LINN. Lap. n. 244. t. 11. f. 2.

Pedicularis alpina folio Ceterach. SCHEUCHZER. It. V. p. 426.

Pedicularis OEDER. t. 30. nimis alta, floribus totis flavis, caule præcrasso.

Pedicularis caule simplici, foliis pinnatis, retro imbricatis LINN. II. p. 846.

Non frequens. In monte *Stokhorn* legi & in adscensu die *Leitern*, qua ad cacumen montis *Neunen* pervenitur, hic abunde. SCHEUCHZER in monte *Pilato*. J. GESNER in monte *Lüzzlisalp & Sattel, Abbatiscellanorum*. MURALTUS in alpinis *Glaronensium*.

Radix fit aliquot teretibus, prælongis fibris. Caulis non ramosus, rectus, crassus, spica florali terminatus. Folia & ad terram, & ad caulem, multa, glauca, pinnata, pinnis adeo congestis, ut se imbricatæ contegant, retroversis, minute dentatis, cum nervo, & inter se ipsas, in summa parte confluentibus. Radicalia ex bulbillis prodeunt. Calyx quinquefidus, hirsutus, acutis dentibus. Flores erecti, adscendentes, prælongi: galea absque spinula, superne ferruginea, rictu amplo; barba tripartita, omnibus dilute luteis.

*316. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, floribus spicatis, staminibus eminentibus T. VIII. f. 2.

An Pedicularis alpina purpurea major SCHEUCHZER It. V. p. 1126. Non repugnat.

Pedicularis caule simplici, staminibus galea longioribus LINN. II. p. 846.

Ad glaciale molem, ex qua *Rhodanus* scaturit. In adscensu montis *de St. Pierre*, quæ pars est montis *Bernhardi*. In vallis *Ursaria* pratis altissimis: in *M. Salanfe, le Beau, & in Speluga* monte.

Radix lignea, transversa, fibrosa. Caulis erectus, non ramosus, cubitalis, foliosus, spica florifera terminatus. Folia nervo folioso, pinnata, pinnis longis, ellipticis, dentatis, sedecim parium, quarum extremæ confluunt. Spica brevis, ovata. Flores exigui, colore tristi, ex spadiceo sanguineo; galea absque spinulis. Stamina de flore eminent.

*317. PEDICULARIS spica foliosa T. IX. f. 1. conf. Cl. JACQUIN. n. 51.

Pedicularis major alpina LUGDUN. p. 1138.

Pedicularis major Dalechampii I. B. III. p. 438.

Pedicularis alpina, filicis folio, major C. B. SCHEUCHZER It. I. p. 48. It. VII. p. 516. SEGUIER Supplem. p. 123.

Pedicularis alpina flore luteo, radice nigra I. B. III. p. 43. 438. SCHEUCHZER It. V. p. 426.

IC. GESNER. lign. 77.

Multo frequentior in lapidosis scrobibusque, inter petras. Legi in *Gemmio, Neunen, Waach, Stokhorn, Dansez, Ovanna, Luan, Joux verte, Tompey*. In monte *Generoso*. J. GESNER *aufm Sattel & hinterm Oebrli Abbatiscellanorum*.

Radix unica, crassa, prælonga. Caulis omnium alpinarum altissimus, etiam bipedalis, erectus, crassus, simplex, absque ramis. Folia ad terram minus frequentia, ad caulem aliqua, plurima sub spica florali, & in spica, de ea prominentia, hirsuta, pallida, pinnata, nervo non folioso, pinnis ad viginti paria, longis, pinnatis, pinnulis peracutis, dentatis, confluentibus. Spica densa. Calyx hirsutus, sic flos, qui ochroleucos.

318. PEDI-

c) A.

d) C.

e) ibid.

f) H.K.

g) L.L.

F. 1. *Pedicularis Alpina* foliis alternis pinnatis pinnulis incisissimis floribus sparsis purpureis rostratis.

F. 2. *Pedicularis Alpina* foliis alternis pinnatis floribus atro rubentibus in spicam congestis.

F. 3. *Pedicularis Alpina* caule simplici foliis sempinnatis obtusis laciniis imbricatis crenatis

C. G. Willd. July 1798

1710

1710

1710

S. 2. Pedicularis Alpina foliis bipinnatis floribus ochroleucis in spicam congestis.

S. 1. Pedicularis Alpina floribus purpureis spicatis foliis pinnatis conjugatis

C. F. Meiss. Sculp. 1789.

BRASSICA RAPA

318. PEDICULARIS foliis pinnatis, quaternis, floribus purpureis spicatis *Enumer. n. 10.*
t. VIII. f. 2.

Pedicularis alpina folio Ceterach altera species SCHEUCHZER. It. V. p. 426.

Pedicularis caule simplici foliis quaternis LINN. II. p. 846.

β Flore albo in monte Fouly.

In alpebus ubique, *Ovanna, Chapuisse, Tompey, Enzeinda, Forcleta, Joux verte, &c.* vulgo.

Radix lignosa, simplex. Caules ex una radice multi, dodrante humiliores, non ramosi.

Folia ad terram numerosa, ad caulem gemina, & quaterna, mollia, pinnata, nervo lato, pinnis decem parium, ellipticis, ferratis. Spica densa, lata, foliis distincta, quæ floribus longitudine cedunt. Calyx albus, venis viridibus distinctus, dentibus mediis bifidis. Flos late purpureus, nitens. Fructus conicus, curvus, conplanatus, unilocularis, septo imperfecto distinctus: Semina ovata.

*319. PEDICULARIS foliis pinnatis, pinnis longis, dentatis, floribus rostratis, spicatis, calycibus tomentosis *Emend. IV. p. 32. n. 50. V. p. 13. n. 48.*

Pedicularis foliis alternis, pinnis semipinnatis, floribus laxè & longissime spicatis ALLIONE p. 54. t. 12.

Pedicularis caule simplici, foliis pinnatis, ferratis, calycibus rotundatis glabris, corollis galea uncinatis acutis LINN. II. p. 847.

Ex monte de *St. Pierre*, qua ad *D. Bernardum* ascenditur, ad sinistra viæ.

Caulis pedalis, & cubitalis, erectus, non ramosus, spica prælonga terminatus. Folia ut in 317. pinnata, nervo lato, pinnis semipinnatis, acute dentatis. Spica junior satis densa, laxa, longa, exiguis foliis flores sustinentibus. Calyx semiquinquefidus, segmentis inæqualibus, imo longissimo, multo tomento barbatis. Galea angusta, rostrata, & in rostro globulus tubæ conspicuus. Flos purpureus. Barba pene æqualiter trilobata, medio lobo minori.

II. CALYCE CRISTATO.

320. PEDICULARIS caule ramoso, foliis pinnatis, pinnis pinnatis dentatis, calyce bifido de *pedicul. n. 6.*

Pedicularis campestris, prior species TRAG. p. 249.

Pedicularis palustris rubra elatior RAI I. R. H. t. 77. A. D. E. H. I. K. L.

Pedicularis RIVINI t. 92.

Pedicularis caule ramoso, calycibus calloso punctatis, corollis labio obliquis LINN. II. p. 845.

β Flore albo TABERNÆM. &c.

Frequens in paludosis, udisque pratis totius Helvetiæ, Bernæ circa *Seelhofen & Gumligen.*

Radix unica, crassa, depacta. Caulis erectus, pedalis, cubitalis, totus ramosus & brachiatus. Folia pinnata, nervo lato, pinnarum paribus ad vigena. Pinnæ longæ, semipinnatæ: pinnulæ breves, dentatæ. Flores ex alis foliorum, petiolati, in summo caule in laxam spicam continuantur. Calyx subhirsutus, ventricosus, compressus, segmentis binis, cristatis. Galea convexa, obtusa, cis finem spinulam utrinque educit: flos totus purpureus. Fructus difformiter ovalis. Alias adhuc notas addit III. LINNÆUS *Wäslgöta resa p. 39.*

321. PEDICULARIS caule ramoso procumbente, foliis pinnatis, pinnis dentatis.

Alectorolophi III. varietas CLUS. pami. p. 709. 710.

Pedicularis pratensis purpurea ZWINGER. p. 893.

Pedicularis minor RIVIN. t. 92. DILLEN. nov. spec. p. 40.

Icon OEDERI t. 225.

Pedicularis caule ramoso, calycibus oblongis, angulatis, levibus, corollis labio cordato LINN. Wäslg. p. 40. Spec. p. 845.

II. Flore albo CLUS. &c.

In Helvetia multo, quam in Germania rarior, neque reperta est, nisi in *Juræ* montis vallibus, circa *Delemont, au Roulier, Mairie de la Brevine.* Circa *Ferrières d'Er-guel.* In monte *Dessenberg. Michelfeldæ* CHERLER.

Diversissima a proxime priori, caule procumbente, ramis patulis; foliis pinnatis, sed pinnis late cum nervo confluentibus, alias longioribus, alias brevioribus & pene rotundis, semper acute ferratis. Floribus & in summa planta congestis, & per ramos sparsis, sessilibus, longioribus & strictioribus, pallide purpureis, ad fauces maculosis. Calyce quinquefido, imo dente minimo, reliquis cristatis.

M m 2

Olim

Olim DODONÆUS adstringere, vulnera saniosa ficcare scripsit, unde fistulariæ nomen. Nuper etiam hanc laudem a) confirmari video, etiam de interno usu. Dulcem esse, & pisi quasi sapore, & urinam movere FLOYER b). J. BAUHINO suspecta fuit, cum tota classe.

- *322. PEDICULARIS caule procumbente, ramoso, floribus rostratis, sparsis *Enum. n. 2. t. VIII. f. 3.*

Pedicularis 2. SEGUIER p. 125.

An Alopæcurus alpina minor CLUS. pannon. p. 707. Videtur.

Pedicularis caule subramoso, corollis galea rostrato acuminatis, calycibus subhirsutis LINN. II. p. 845.

In summis alpibus. Ad viam Regiam montis *S. Gothardi*, & versus *Airolo*, & versus *Hospital*. In monte *S. Bernard*, *Simplon*, *Sylvio*, *Herbagere* &c. Circa *Praborgne*, supra *Bagnes*. In monte *Speluga*.

Radices flavæ, longissimæ, teretes. Caules paulum ramosi, decumbentes, parum foliosi. Folia pinnata, nervo lato, pinnis etiam viginti parium, cum nervo confluentibus, subrotundis, dentatis. Flores per alas foliorum sparsi solitarii, longe petiolati. Calyx in nostris hirsutus, in pedemontanis c) villosus. Flos splendide purpureus, longe de calyce erumpens; galea longe rostrata.

323. PEDICULARIS caule simplici, floribus spicatis, rostratis, calycibus glabris *Enum. n. 1. t. X. de pedicul. n. 11.*

Pedicularis alpina αραγγοσεως RICHER.

Alectorolophus major CLUS. paim. p. 707. rostro non bene expresso.

Pedicularis bulbosa I. B. III. p. 438. SCHEUCHZER It. I. p. 46. It. V. p. 426.

Alectorolophus montana flore albo BARRELIER ic. 469. luteo BOCCONE mus. di fisc. p. 315. t. 8.

Filipendula alpina LUGDUN. p. 1138.

Icon OEDERI t. 2. aliquantum differt foliis nimis integris.

Pedicularis caule simplici, calycibus crenatis, corollis galea rostratis aduncis LINN. II. p. 847.

SCOPOLI p. 480.

Icon Cl. EGEDE huc pertinet, aut ad OEDERIANAM.

In alpinis non rara, in monte *Luan*, *Rassiau*, *Danssez*, *sur Champ*, *Boulaire*, *Enzeinda*: circa glaciales rupes vallis *Grindelia* in *Gottardo* monte, circa *Thermas Valesiacas* &c.

Radix fit bulbis teretibus, pene lignosis, numerosis, in unum caput collectis. Folia ad terram numerosissima, longa, pinnata, pinnis parium viginti, semipinnatis, pinnulis uno alterove dente notatis. Caules non ramosi, dodrantes, pedales, hirsuti, fere aphylli, uno alterove pare foliorum adspersi. Flores in spicam densam, foliis distinctam, quæ vix supra calycem eminent. Fructus conicus, compressus, imperfecte bilocularis, septo, quam cornu, breviori. Flores ochroleuci: galea acute rostrata.

- *324. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, pinnulis obtuse dentatis, galea rostrata *Enum. Helv. n. 3. t. XI. †*

In monte quidem *Chauve* supra *Villeneuve* follicite quæsitæ, & sæpius, reperiri non potuit. Confirmat tamen Cl. GAGNEBIN in *Catalogo Indigenarum Helvet. M. S.* omnino hanc speciem etiam circa *Montdauphin* a se repertam esse, & rubro esse flore.

Caulis durus, erectus, hirsutus, non ramosus, dodrante non altior. Folia concinna, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis obtusis, uno alterove dente notatis; cæterum in sicca planta crassula & folida videntur, oris contractis. Spica rarior, non foliosa. Calyx cristatus, glaber: flos speciosus: galea longa & acute rostrata, falcata.

SCROPHULARIA TOURNEF. t. 74. LINN. n. 756.

Calyx inæqualiter quinquefidus d). Segmentum supremum minimum, ima maxima. Flos difformis, tubo brevi e) & lato, faucibus ampliter patulis. Labium superius subrectum f), bifidum, segmentis subrotundis, sibi incumbentibus. Labium inferius trifidum: ejus partes laterales breves ex tubo floris continuantur g), media semielliptica

a) MOEHRING. in *hstor. med. OVELGUN Epb. Nat. Cur. Vol. V. obs. 158.*

b) *Pharmacobasan. p. 163.*

c) *Emend. IV. n. 51.*

d) TOURNEF. B.G.

e) C.E.

f) Semifubrectum A.

g) C. & ad A.E.

Tab. X. pag. 140.

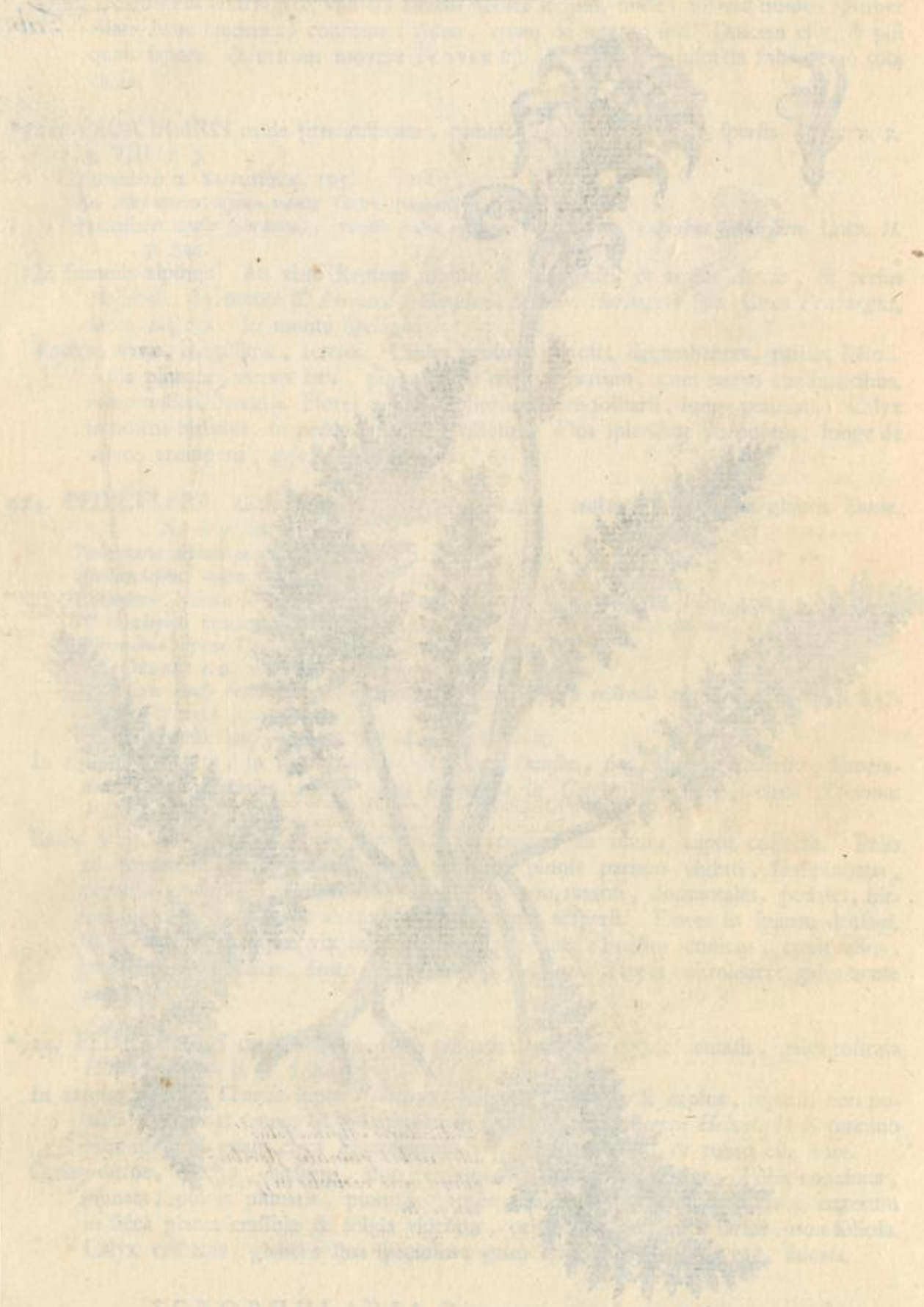

*Pedicularis Alpina foliis
 alternis bis pinnatis floribus
 ochroleucis rostratis in spicam
 congestis.*

C. F. Wehler. Sculp. Götting.

041 pag. 140

LAVATA

SCROPHULARIA

Tab. XI. pag. 140.

*ARETHA villosa scapis
unifloris.*

*PEDICULARIS foliis pinnatis, pinnarum pinnulis
dentatis, obtusis, galea rostrata.*

*Saxifraga petalis
latissimis luteis
lineatis.*

*ARETHA caulibus teretibus,
foliis imbricatis, floribus sessilibus.*

L. Willmann delinavit. Göttinge. Anno 1772.

Tab. XI. pag. 140.

an XI. p. 140

...

...

...

...

liptica contra tubum floris ad peracutum angulum reflectitur. Ex ortu labii superioris intus squamula carnosa, bifida, antrorsum prodit. Fructus subrotundus *b*), bivalvis *i*), placenta pentagona; semina numerosa *k*).

325. SCROPHULARIA caule quadrangulo, alato, paniculato, foliis ovato lanceolatis.

Scrophularia femina CAMERAR. *Epit.* p. 867.

Betonica aquatilis DODON. p. 50.

Scrophularia aquatica major, caule fimbriato LOESEL p. 248. ic. 75.

Scrophularia aquatica BLAKWELL. t. 86.

Scrophularia foliis cordatis, petiolatis, decumbentibus, obtusis, caule membranis angulato, racemis terminalibus LINN. II. p. 864.

β Minor LOBEL. Teuton. p. 633. &c.

In aquosis vulgo.

Radix longe fluitat, & innumerabilia longa filamenta dimittit. Caulis præaltus, etiam sepedalis, ramosus, quadrangularis, angulis in alas foliaceas productis. Folia conjugata, lente ex ellipsi decrefcunt, non profunde circumferrata. Appendices subiectas non vidi, nisi in bonis iconibus expressas *l*). Caules longis lentisque spicis terminantur, ramosis petiolis. Calycis segmenta subrotunda, oris albis. Galea & squama cordiformis *m*), atropurpurea. Barba viridis, spadiceo aut purpureo mista.

Folia trita sætent & amara sunt, viresque habent vulnerarias *n*). Hanc esse Brasiliensem *Liquitayam*, qua addita sapor nauseosus fennæ aliquantum corrigatur, viribus non diminutis, MARCHANTIUS *o*) auctor est. Admittit de sapore Ill. TRILLERUS *p*), cæterum Scrophulariam nocere monet, & flatus facere, & hysterica mala. Mihi hæc tota classis ingrata, acris, & fætida displicet.

326. SCROPHULARIA caule quadrangulati, paniculato, foliis cordato oblongis.

Scrophularia CAMER. *Epit.* p. 866. RIVIN. t. 107.

Scrophularia major BLAKWELL. t. 87.

β Foliis ternatis PONTEDE. *Compend. tab. I.* p. 68.

γ Foliis & floribus viridibus RAI *Syn. III.* p. 283. BLAKSTONE p. 91.

Major hirsuta L. R. H.

Ad vias & fossas non aquosas. Varietatem γ Gottingæ reperi.

Adfinis priori, a nonnullis Cl. Viris conjuncta, differt radice tuberosa, multiformi: caule quadrangulati, non alato: foliis circa pediculum excisis, hætenus corditoribus, etsi longiora sunt. In galea pariter color purpureus, in barba viridis.

Folia amara, & fætida. Extractum aquosum gratum & dulce est; spirituosum melius, in aqua destillata nulla vis *q*) habitat.

Creditur vulnera repurgare, neque alio medicamento obsessos Rupellenses usos esse *r*) lego. Deinde a CHOMELIO decocta cum ea planta aqua *s*), & pulvis ipse *t*) intus sumptus, ad hæmorrhoides laudatur, & emplastrum ad easdem, quando cæcæ sunt *v*). Interno usu PURMANNUS ad hernias valere reperit. Verum neque in scrophulis, neque in hæmorrhoidibus cæcis fidele a Scrophularia auxilium Cl. BUCHWALD expertus est, & mihi, ut semel repetam, hæc classis displicet, neque Scrophulariam ferio in usu esse credo.

*327. SCROPHULARIA foliis longe petiolatis, cordatis, subhirsutis, petiolis ex aliis ramosis.

Lanium II. urtica folio CLUS. *pannon.* p. 594. 595.

Scrophularia montana maxima COLUMN. p. 19.

Scrophularia flore luteo C. B. *prodr.* p. 118. RIVIN. t. 107. bene.

Scrophularia montana maxima latifolia BARRELIER ic. 273. bene.

Non alibi, nisi *Bischoffscelle* in Turgovia lecta, a Cl. SCHERBIO, & per Ill. virum J. GESNERUM mecum communicata.

Folia

b) G.

i) L.

k) O.

l) BLAKWELL.

m) BOEHMER. *ornam. flor.* p. VIII.

n) LOBELIUS.

o) *Mémoire de l'Acad. ann. 1701. add.* LOCHNERUM *Eph. Nat. Cur. cent. VII. obs. 65.*

p) *Dispensat. T. I. p. 119.*

q) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 209.

r) CHOMEL.

s) HILL. *British. herbal.* p. 115.

t) HENL. v. HEERS. *EHELICH. de Scrophular.*

v) TRAGUS, CRATO *Consil. L. III.*

N n

Folia longe petiolata, tenera, cordata, sed latiora, etiam obscure lobata, pene ribis, profunde circumferrata, mollia, subhirsuta. Flores in longis petiolis ramosis, ex alis foliorum prodeuntibus. Calycis folia quinque obtusa, in origine sua connata. Flos inflatus, campaniformis, in fauce contractus, ut in Hyacintho muscari: Segmentum superius subrectum, ovale, duo lateralia, duo ima transversim lata. Floris tubus pallens, absque squama illa cordiformi.

328. SCROPHULARIA foliis pinnatis, pinnis lobatis circumferratis, caule paniculato.

Ruta canina LOBEL. II. p. 55.

Scrophularia foliis pinnatis, racemo terminali nudo, pedunculis bifidis LINN. II. p. 865.

Minime in Helvetia rara, in arenosis, ad fluminum & lacuum ripas, ut ad Arolam sub *Arberg*, ad *Wiesam*, ad Rhenum versus *Crenzsch*, ad lacum Juratensem ultimum versus *Valorbe*, ad Lemanium circa *Coppet*.

Caulis quadrangularis, ramosus. Folia ima incisa, superiora tenuiter divisa, pinnata, nervo nigro, pinnis alternis, distantibus, latiusculis, simplicibus aut semibilobis, semitribolis, rotundis, circumferratis. Flores in spicam nudam, paniculatam, per summum caulem ramumve. Calycis ora argentea splendens. Segmenta subrotunda. Floris tubus albus aut atropurpureus. Galeæ lacinia atropurpurea. Barbæ segmenta potius rufa.

GRATIOLA LINN. n. 29. RIVINI.

Stamina quidem quatuor, sed duo sterilia absque antheris, a tubo floris libera x), quo iterum argumento vincitur, non posse Gratiolam ab hac classe ditrahi. Lacinia floris protubi portione majores, quam Digitali, magis reflexa, subrotunda, superior emarginata.

329. GRATIOLA.

Gratiola MATTHIOL. p. 697. DODON. *purg.* p. 119. RIVIN. t. 106. BLAKWELL. t. 411.

II. *Gratiola alpina* L. B. III. p. 435.

β Flore albo MAGNOL.

Frequens in udis Helvetiæ, ut *Ebroduni*, inter arcem & lacum. *Aux Grangettes*, versus lacum Lemanium. Circa *Boudry*, *Colombier*, *Anet*: *asfm Ried bey der Enge*. J. GESNER ad lacum *Luganensem* & *Clavennensem*. Vulgarem HUBERUS ex alpebus Rhæticiis retulit.

Caulis teres, erectus, ramosus, pedalis. Folia conjugata, sessilia, ex ellipticis acuminata, acute ferrata. Flores ex alis foliorum, in petiolis unifloris. Calycis folia acute lanceolata. Flos quam in Digitalibus, graciliorem tubum habet, galeam sursum reflexam. Segmenta faucium purpurea: fauces ipsæ flavæ, lanugine comantes.

Sapor totius plantæ amarissimus est & nauseosus, & salibus abundat y). Inter medicamenta est validius purgantia, jam antiquis z) botanicis testibus, ut etiam equos sua vehementia a) debilitet. Dosis b) proprio experimento, & in se ipso capto, C. GESNERUS ad scrupulum & semidrachmam fixit, infusæ in aqua herbæ, lotionis ad drachmam unam. Cl. BOULDUK c) pulveris radice ad sexaginta grana dedit, qua dosi vomitum movet. Etiam clyster d) alvum ducit. In cephalæ e), ut ego quidem intelligo, ad drachmam semis dabat *Hieronimus BOVIUS f)*, decoctum ad drachmam in febribus quotidianis & tertianis nothis g) HEROLDUS, multo majorem dosim G. WIER h) & in hydrope ad drachmas herbæ duas. Sed dosim variari facit, quod sicca iners fiat i), perinde ut Ranunculi. In hydrope senior medicus plurimum apud nostrates Gratiolæ decocto utebatur: alii in dysenteria hypocacua substitui posse persuadentur k). In lacte infundere jubet TOURNEFORTIUS, cum infusum vinosum nimis calefaciat. Contra alii Cl. viri nimis vehementer l) sursum humores ducere monent & deorsum, malumque eventum Ill. BUCHNERUS vidit m), mormemque præcipitare tdistis est BOERHAAVIUS, si viscerum aliqua labes adfuerit. CHOMELIUS in clystere ad pugillum unum dosim decurtat, & PATRIUS BLAIR n) omnino

x) SCEPIN. p. 23. 24.

y) GROFROI III. p. 531.

z) CORDUS, PONTANUS CORDI discipulus, HEROLDUS ad MATTHIOL. *Epist.* p. 203.

a) MATTHIOLUS *ibid.* p. 212.

b) *Epist.* p. 226. 38. 94. *epist.* ad I. B. p. 147.

c) *Mémoire de l'Acad. des Sciences* ann. 1705.

d) QUESNAY l. c.

e) *Mal di mottone Flagell.* p. 40.

f) *ibid.* p. 43.

g) l. c.

h) *Obst.* p. 65.

i) LINN. *obstacul. medic.* p. 10.

k) BOULDUK, NAUCLER. *diff.* p. 18.

l) TRILLER. *dispensat.* I. p. 113.

m) *Miscell.* ann. 1728. p. 870.

n) *Dec.* VI. p. 276.

omnino pro suspecto medicamento habet. Pecora Gratiolam refutant, danturque Ebroduni prata, quæ ob Gratiolæ abundantiam pro inutilibus habentur. Præterea, quæ amara sit, a rusticis medicis ad externa mala adhibetur, non absque CÆSALPINI o) suffragio. Olim vires ficcantes & adstringentes C. HOFMANNUS olfecit.

DIGITALIS TOURNEF. t. 73. LINN. II. 758. &c.

Calyx quinquefidus. Segmenta superiora minora, ima maxima. Floris tubus p) latus, deorsum ventricosus q). Fauces patulæ r). Segmenta quatuor brevia, superius emarginatum s), minora ad latera, imum longius & amplius t). Fructus pyriforma v), vel ovatus, incurvus. Receptacula duo x).

*330. DIGITALIS foliis calycinis ovatis, galea simplice.

Digitalis rubra PASS. ic. P. II. n. 54.

Digitalis purpurea FUCHS. p. 893. TOURNEF. t. 73. A.E.F.K.L.M.

Digitalis RIVIN. t. 104. BLAKWELL. t. 16. OEDER. ic. t. 74.

Digitalis calycinis foliolis ovatis, acutis, corollis obtusis, labio superiore integro LINN. II. p. 866.

β Flore albo VAILL. p. 80. MORTON. p. 380.

C. GESNERUS ait, circa *Curiam* reperiri; sed nuper Cl. LA CHENAL jura civitatis huic plantæ vindicavit, quam circa *Badenweiler* & in adfensu montis *Ballon* repererit, DIVERNOI circa *Neufchatel*.

Caulis vix ramosus, bipedalis & ultra, erectus. Folia villosa, mollia, petiolata, ex ovatis longe lanceolata, per oram acute ferrata, petiolata, alterna. Caulis terminatur longa spica florum, ad unum latus converforum, nutantium. Calycis segmenta ovata. Labium floris superius simplex, lateralia duo semicircularia, imum parabolicum. Color purpureus, tubus albicans, intus purpureus maculis variis. Segmenta floris rotundiora. Semina pene quadrata, linea divisa.

Amara planta. Decocti cochlearia sex septem y), vomitum z), alvumque movent cum vehementia, non sine veneno a). Externum usum ad scrophulosos morbos, ad ulcera nimis laxa b), ad podagram, ad rachitidem laudant, sive tritam herbam imponas, sive unguentum c): Nobis ignota est, mihi suspecta. Lego tamen nuperum testimonium de usu decocti propter scrophulas, in desperato pene casu, diu, sumti, quoad cutis per squamas deflueret: denique laudatur etiam in hereditariis scrophulis d).

Hanc puto esse ferrugineam digitalem, quam J. C. BAWHINUS in *Vogeso* monte nasci ait.

331. DIGITALIS foliis calycinis lanceolatis, galea incisa, faucibus maculosis.

Digitalis lutea TABERNÆM. p. 567.

Digitalis flore luteo HORT. AICHSTETT. *est. ord. I. t. 1. f. 3.*

In Helvetia vulgaris in montibus, etiam in submontanis, ut in dumetis supra *Reichenbach*. Circa *Burgdorf an der Eymatte*, & ad pedem montis *Pinzberg*. Ad viam a *Balsfal* ad *Holderbank* &c.

Caulis non ramosus, erectus, tripedalis, cum foliis hirsutus. Ista sessilia, amplexicaulia, aut semiamplexicaulia, longe lanceolata, etiam subrotunda, ora obiter ferrata. Spica florum, ut in priori, flores hirsuti, lutei, intus ex sanguineo maculosi & venosi. Calycis folia lanceolata, segmenta floris acutiora, supremum emarginatum e), brevius, imum triangulare, in mucronem eductum.

332. DIGITALIS foliis calycinis lanceolatis, galea bifida, faucibus immaculatis.

Digitalis flore minore subluteo, angustiore folio L. B. II. p. 814.

Digitalis lutea LOBEL. *advers.* p. 245. & ic. p. 573.

Digitalis flore luteo minore RIVIN. t. 105.

Digitalis calycinis foliolis lanceolatis, corollis acutis, labio superiore bifido LINN. II. p. 847.

N n 2

In

o) L. V. c. 96.

p) TOURNEF. A. A.

q) *ibid.*

r) Ad E. F.

s) E.

t) F.

v) L.

x) M.

y) *On aerial influences* p. 49. 50. cum nausea.z) BUCHWALD p. 102. DODON. LOBEL. PECHY *herbal.* p. 105. RAI.a) *Hist. de l'Acad.* ann. 1748. p. 84. BOERHAAVE.b) *Chirurgie pharmac.* p. 101. BUCHWALD.c) *Ex floribus* RAI.d) *Aereal influences* l. c.e) Etiam tridentatum MOERLING. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1743. *ibid.* 4.

In lapidosis deciduis & dumetis submontanis frequens: in Gubernio Aquilejensi ubique, fere super *Aquilejam*, *Bevioux*, *au Chalet* &c.

Vere diversa, foliis glabris durioribus, angustioribus, floribus minoribus, in spica crebrioribus, pallidis, non maculosis, segmentis calycis & floris acutis *f*), triangularibus, his pene æqualibus quinis, superiori manifesto bifido.

ANTIRRHINUM LINNÆI n. 750.

ANTIRRHINUM TOURNEF. T. T. 75.

& LINARIA TOURNEF. t. 76.

& ASARINA TOURNEF. t. 76.

& CYMBALARIA RIVIN.

atque ELATINE RIVIN.

Non possunt duo genera constitui, cum & Antirrhina calcar moliantur, & Linariarum aliquæ calcar habeant brevissimum. Multum etiam in florum fabrica est varietatis.

Calyx quinquefidus *g*), superioribus segmentis latioribus. Flos difformis, tubo lato *h*): faucibus floris plerumque superius & inferius in palatum tumentibus *i*), ellipticum utrumque, quæ duæ quasi maxillæ sibi congruunt, ut floris tubus sponte conniveat *k*). Labium superius bifidum *l*), reflexum: inferius ex illo palato trifidum *m*), cujus media lacinia minor est. Posterior pars floris vel in tumorem deprimitur *n*), vel omnino catcar *o*) educit, longius aut brevius. Fructus aliquot foraminibus *p*) per maturitatem patet.

I. ABSQUE CALCARE.

*333. ANTIRRHINUM *q*) foliis ellipticis obtusis, floribus spicatis, calycibus obtusis, calcare brevissimo.

Antirrhinum DODON. coron. p. 85. PASSÆI. RIVIN. t. 82.

Antirrhinum vulgare I. B. III. p. 1163. GARIDEL.

β. *Antirrhinum majus alterum*, folio longiore MILLER t. 42.

Antirrhinum corollis ecaudatis, floribus spicatis, calycibus rotundatis LINN. II. p. 859.

Inter Riviera & Bellinzona in arenosis. Ex muris antiquis passim, *Berna*, *Vivisci*, sed ea exempla non veræ cives sunt.

Pulchra planta & coronaria, caule erecto, etiam tripedali, ramoso: foliis ellipticis obtusis, floribus in spicam nudam congestis: calycis segmentis obtusis: flore amplo, purpureo *r*), cum palato flavo, initio calcaris evidente. Fructus cylindricus, capituli vitulini non dissimilis *s*), curvus. Ostiti inferioris squamæ duæ inferiores, una superior: ostitum inferiorum squamæ una major, & recta. Semina angulosa, atra.

334. ANTIRRHINUM foliis ellipticis obtusis, floribus sparsis, calycibus subulatis longissimis, calcare brevissimo.

Antirrhinum sylvestre seu minus DODON. coron. p. 87. 88.

Antirrhinum sylvestre HORT. AICHSTETT. est. ord. I. t. 9. f. 3.

Antirrhinum arvense RIVIN. t. 82.

Antirrhinum corollis ecaudatis, floribus subspicatis, calycibus digitatis, corolla longioribus LINN. II. p. 860.

β Flore albo BOERHAAVE.

Basilicæ passim inter segetes, sic circa *Roche*. Genevæ, versus *la Batie* I. B.

Multa similia. Caulis erectus, ramosus, sed non facile pede altior. Folia angusta, elliptica, obtuse lanceolata, mollia. Flores pauci, sparsi, sessiles. Calyx peramplus, quinquefolius, imis duobus foliis rectoribus, minimis, toto flore longior: iste purpureus

f) TOURNEF. G.H.

g) IDEM t. 75. H. t. 76. I. & in *Asarina* C.

h) t. 75. D.F.R.C. t. 76. a B. ad G. & in *Asarina* A.B.

i) t. 75. ad B. t. 76. B. & in *Asarina* ad A.

k) t. 75. B. t. 76. in *Asarina* A.

l) t. 75. A.A. in *Asarina* ibid.

m) t. 75. D. in *Asarina* sub A.

n) t. 75. sub C.

o) t. 76. G.

p) t. 75. G.H.I.K. in *Asarina* F.

q) *Herba* caule & foliis *Anagallis*, flore albæ violæ purpureo minore, semine vituli narium simili *Dioscor.* L. IV. c. 128. *Antirrhinum* folio lini, hyacinthi flore, semine vitulinarium *PLIN.* L. XXV. n. 81. *Ανθισσορον* aparines simile, fructu simili vituli narium *THEOPHRAST.* L. IX. c. 21.

r) Pingitur a TOURNEFORTIO t. 75.

s) ibid. G.H.I.K.

pureus, tomento flavo: fabrica ut in priori. Calcar brevissimum. Fructus tribus foraminibus aperitur, quorum primum est in loculo superiori, & tres squamas habet inferius eminentes: in inferiori loculo hinc duæ squamæ, inde unica, ad se invicem inclinantur. Figura non recedit a capite vitulino.

II. CALCARE LONGIORI.

I. PALATO DONATA.

335. ANTIRRHINUM viscidum, foliis inferioribus conjugatis, ellipticis, obtusis, hirsutis, calcare dimidii floris longitudine.

Antirrhinum tertium CAMERAR. *Epit.* p. 922.

Linaria arvensis minima RIVIN. t. 85.

β Foliis reflexis HERMANN.

Antirrhinum foliis plerisque alternis lanceolatis, obtusis, caule ramosissimo, diffuso LINN. II. p. 852.

In agris glareis, muris, passim frequens.

Tota planta pinguis est, unguinosa, villosa, mollis. Caulis ramosus, dodrantalis. Folia elliptica, obtuse lanceolata. Flores ex foliorum alis, in petiolis unifloris. Calycis foliola longa, angusta. Segmenta tria superiora a duobus inferioribus hiatu distantia, per quod calcar exit. Flos exiguus, calcare curvo, dimidii floris longitudine, tubo & labio superiori violaceo: barba & mento albidis. Fauces villo aurantio clausæ. Fructus ovalis, duobus foraminibus apertus.

336. ANTIRRHINUM foliis linearibus adscendentibus, congestis, caule erecto, spicato.

Linaria t) prima DODON. *Pempt.* p. 183.

Linaria lutea vulgaris I. B. III. p. 456. BLAKWELL. t. 115.

Linaria RIVIN. t. 83.

Linaria vulgaris nostras. Ic. Reg. 128.

β Flore minore C. B. in ipsa urbe Basilea, prope portam D. *Johannis*.

Antirrhinum foliis lanceolato linearibus, confertis, caule erecto, spicis terminalibus, sessilibus, floribus imbricatis LINN. II. p. 858.

Caulis erectus, sæpe ramosus. Folia adscendentia, rubra, glauca, linearia, acuta, glabra. Flores in summis ramis spicas faciunt, breves & densas. Calycis dentes lanceolati, pene æquales. Calcar curvum, conicum, dimidio flore longius. Floris v) labium superius strictius, replicatum, sulfureum, mento & medio labii inferioris tumore flavis. Fructus ovalis. Semina rotunda, plana, ala foliacea marginata. Accedit staminibus stamen quintum, imperfectum x), spongiosum.

Sapor falsus, amarus & ingratus est, & oleum y) empyreumaticum inter elementa abundat. Intus sumta *Linaria* urinam movet, ex antiqua observatione, etiam alvum z); ad icterum laudata a), acris tamen, & mihi suspecta aliisque b). Extus admota, cataplasmatibus forma, & unguenti potissimum, ad hæmorrhoides magnis laudibus celebratur c).

Celebris est *Peloria*, in quam *Linariæ* d) flores in Suecia degenerasse visi sunt. In ea flores sunt pentapetaloides, quinque calcaribus cornuti, pentastemonos e). Semina non maturat, ut a monstro expectes f). In eadem planta & *Linariæ* florem, & *Peloriæ* vidit Ill. FABRICIUS g). Quare monstrum est, non distincta species h).

337. ANTIRRHINUM foliis linearibus, adscendentibus, confertim spicatis, calcare flore longiori.

Linaria

t) *Oxyris* ramos fert lentos, tenues, in iis folia nigra, quasi *Lin.* In ramulis semen rubescens PLIN. L. XXVII. n. 88.

v) *TOURNEF.* t. 75.

x) *GLEICHEN Reich der Pflanzen* t. 21.

y) *GROFROI* III. p. 731.

z) *TRAGUS.*

a) *PLIN. l. c. LOBEL.*

b) *BLAIR.*

c) *CHESNEAU* obsl. p. 346. L. III. c. XI. *TOURNEFORT.* *PURMAN. Lorberkranz* p. 607.

d) *Amenit. I.* p. 55. t. 3. & in propria disp. de *Peloria.* *Pelorioides* *LUDOLF.* p. 160.

e) *T. III.*

f) *DUCHESNE des fraiziers.*

g) *Hort. Elth. II.* p. 210. Imos flores monstrosos, superiores naturales *KRASCHENINNIKOF* p. 99.

h) Ita etiam *Cl. DU CHESNE fraizier. remarq.* p. 52-53.

Linaria lutea montana Geniste tinctoria folio C. B. ad pedem Montis S. Bernardi reperta.
Linaria αλκυμαδουμλωκαδος RICHER.

Eo loco nuper lecta, quo C. B. & in valle S. Nicolai circa Praborgne.

Omnia simillima prioris, folia, habitus, flores. Tantum flos totus satore flavus est, mento quidem tinctoria, calcare longiori, quod totam floris longitudinem superet. Calycis segmenta longiora, minus lanceolata. III. LINNÆUS pro varietate habet, neque valde repugnare.

338. ANTIRRHINUM caule procumbente, breviter spicato, foliis verticillatis.

α Flore purpureo, rictu non aureo, humilior, *Osyris purpureocerulea repens* LOBEL. *advers.* p. 410.

Linaria parva purpurea foliis sine ordine dispositis I. B. III. p. 460.

Linaria minor flore ceruleo MANGET. *Pharm.* T. II. t. 15. p. 567.

β Pulcherrima & humillima, galea alba, purpureis lineis parallelis striata, barba alba, sed mento miniato.

γ Varietas purpurea rictu aureo.

Linaria αλκυμαδουμλωκαδος RICHER.

Linaria Pannonica II. CLUS. *Pannon.* p. 309.

Linaria quadrifolia supina C. B. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 42. *It. IV.* p. 338.

δ. *Linaria hispanica* IV. CLUS. *hist.* p. 321. ex fide horti sicci C. B.

α. δ. *Antirrhinum foliis quaternis lineari lanceolatis, caule diffuso, floribus racemosis, calcare recto,* LINN. II. p. 856.

In alpium lapidosi, & glareosi, secundum fluvios rivosque, & secundum labium lapidum ruinas ubique. In planitiem etiam cum fluviis descendit, im *Kandergrien* i); in confluenta fl. *Rhodani* & *Arve* CHERLER. In montosis rarior, tamen in *Chasseralle* lecta est.

Pulchræ plantulæ caules vix dodrantes, ramosi, procumbentes. Folia glauca, crassula, ovata, aut elliptica, etiam lanceolata, quaterna in verticillo, etiam terna & quina. Flores in summa planta congesti brevem in spicam: pro portione maximi & speciosissimi. Calcar longissimum, incurvum; galea stricta: utrumque labium violaceum, mentum aureum: sic apices staminum. Semina plana, marginata.

339. ANTIRRHINUM caule repente, foliis reniformibus, quinquelobatis.

Cymbalaria MATTHIOLI p. 1124. CAMERAR. *Epit.* p. 860. RIVIN. t. 36.

Flore albo PONTEDER. *anthol.* p. 249.

Frequens in muris vetustis *Basileæ*, *Seduni*, *Tugii*, *Altdorfi*, *Lugani*, *Mendrisii*. CHERLERI tempore nondum in Helvetia nascebatur.

Caulis ramosissimus longe reptat, & muros cespitibus suis obducit. Folia alterna, circa pediculum excisa, fere reniformia, septiloba, levia. Flores ex alis foliorum in oblongis petiolis unifloris. Calyx purpureus, foliis brevibus, lanceolatis, pene æqualibus. Galeæ duo lobi, subrotundi: mentum barbæ bifidum: descendentia tria segmenta in universum violacea. Sic calcar, quod incurvum est, tertiæ partis floris longitudine. Mentum flavum. Fructus globosus, ventricosus.

Non est hybrida k) planta, quam duæ species Elatine produxerint. Neque enim eodem locos natales habet. Arvenses sunt Elatinæ, in tota Helvetia frequentes, ubi nusquam *Cymbalaria* reperitur. *Cymbalaria* muraria planta est.

Succulenta est, tota aquosa, cum aliquo amarore & adstrictione. Extractum aquosum succi amarum est, non ingratum: aqua inodora; sal volatilis nullus HERMAN D). *Vulnerariam* esse IDEM. Ad scabiem WELSCH, quod credas, ob saporem fumarie adfinem.

340. ANTIRRHINUM caule procumbente, foliis hastatis, imis conjugatis, superioribus alternis.

Elatine CAMERAR. *Epit.* p. 754.

Elatine seu Veronica femina BLAKWELL. t. 170.

β Flore ceruleo C. B.

Antirrhinum foliis hastatis alternis, calycibus procumbentibus LINN. II. p. 851.

In agris & inter stipulas, sequenti similis, magis villosa.

Folia

z) Etiam circa *Memmingen* EHRMARD. *Pflanzenbist.* II. p. 159. k) LINN. *plant. Hybrid.* p. 22. n. 30. l) *Disp. de Cymbalar.*

Folia ima conjugata, superiora alterna: ima etiam sagittata, inde alter hamus deficit, deinde uterque. Passim dens aliquis accedit. Flores ex alis foliorum in petiolis unifloris. Calycis foliola ex ellipticis lanceolata. Flos brevis & latus; galea fature violacea, erecta: barba pallida, cum palato & trifida barba, cujus segmenta ovalia. Calcar antrorsum incurvum, flore paulo brevius.

341. ANTIRRHINUM caule procumbente, foliis villosis, ovatis, imis conjugatis, superioribus alternis.

Veronica femina CAMERAR. *Epit.* p. 462.

Elatine RIVIN. t. 86.

Antirrhinum foliis ovatis alternis, caulibus procumbentibus LINN. II. p. 851.

Passim in agris & inter stipulas.

Habitus repens, ramosus; folia ima conjugata, superiora alterna, ovata, integerrima, vel minutis dentibus ferrata, lanceolata. Flores solitarii ex alis in longis petiolis. Calycis segmenta ovata, lanceolata, se contegunt imbricata. Tubus floris brevissimus, labium superius atropurpureum, inferius & mento & barba luteum. Calcar acute conicum, flore brevius. Linariam esse sensit JUNGIUS.

Peloriam *m*) in hac specie Cl. RAMSPEK *m**) reperit circa *Gundeldingen*, vario gradu difformem, limbo plano sexpartito, tribus segmentis violaceis, sex etiam vestigiis tumorum labii inferioris: calcaribus sex, staminibus sex. Ea omnia alias simplicia fuerunt, alias tantum calcar bifidum, labium inferius quadrifidum.

Ex hac planta, cum hyoscyami succo expresso, & cum oleo inspissato balsamum faciunt *n*).

II. PALATO NULLO.

*342. ANTIRRHINUM foliis imis elliptico lanceolatis, acute dentatis, caulinis capillaribus trifidis.

Linaria Bellidis folio C. B. *Prodr.* p. 106.

Linaria odorata DODON. *coron.* p. 399.

Antirrhinum foliis radicalibus, oblongis, serratis, corollis calcaratis patulis LINN. II. p. 860.

In segetibus Genevæ versus *Vernier* Gen. DE SAUSSURE.

Folia ad terram ex ovatis lanceolata, argute circumferrata. Ad caulem capillaria, bipartita & tripartita. Caulis erectus, bipedalis, ramosus, longa & rara spica terminatus. Flores perexigui, violacei, in brevibus petiolis. Calyx capillaribus pene segmentis: fauces apertæ absque palato, calcar breve & curvulum. Ob defectum palati *Dodartia* a MILLERO accensetur.

m) *Comm. Gotting.* T. I. p. 351. t. 15. f. 4.

*m**) *Conf. Abt. Helvet.* II. p. 25.

n) *Hecquet. pharmac.* p. 83.

IV. PLANTÆ FLORIBUS DIFFORMIBUS.

II. POLYPETALÆ.

STAMINIBUS CONNATIS.

I. INTER DIDYNAMIAS & PAPILIONACEAS MEDIÆ.

I. OCTOSTEMONES TRIPETALÆ.

POLYGALA a) TOURNEF. t. 79.

POLYGALÆ LINN. n. 851. sp.

Calycis tria foliola viridia, brevia, superius nempe & duo infima: duo vero media petalodea b), venis coloratis picta, ovalia, acuta, perampla, quæ paulatim in viridem colorem redeunt, & fructui utrinque adfident. Flos tripetalos c), in oblongum tubum figuratus d). Supremam carinam ejus tubi efficiunt duo petala cava, extrema parte conjuncta, plicata: inferiorem unicum petalon absolvit, carinæ simile, sursum cavum, fructum amplectens. Idem replicat duos margines in acuti cordis speciem: a quo corde duæ laminæ profunde sexfidæ descendunt e). Fructus compressus, cordiformis f), bilocularis, dicoccus. Unguis unicus, in duo plana plicatus, educit octo stamina brevissima g). Non est vera diadelphia.

343. POLYGALA procumbens, foliis imis subrotundis, supremis linearibus.

Polygala minor, foliis ad radicem rotundiusculis HELWING. flor. quas. p. 40.*Polygala cerulea, purpurea, alba* TABERNÆM. p. 831.*Polygala buxi minoris folia, flore ceruleo* VAILLANT. t. 32. f. 2. ☉ p. 161. n. 4.*Polygala floribus cristatis, monerofis, caulibus erectiusculis, foliis radicalibus obovatis majoribus* LINN. II. p. 987.

In pratis & alpinis.

Caules semisubrecti, breviores, vix semipedales. Folia prima subrotunda, firmula: superiora linearia; in alpinis tamen omnia ovato lanceolata. Flores plerumque cærulei.

Amaror in ista est diuturnus & valens: purgat absque incommodo. Cum in Virginiana Polygala vires ad peripneumoniam ex Cl. TENNENT experimentis innotuissent, & cum IDEM vir Cl. in pleuritide, & peripneumonia, & podagra pari felicitate ea herbula usus fuisset; etiam hanc Cl. viri BOUVART & DU HAMEL b) ad similem usum revocant. In pleuritide ergo Polygalæ infusum exscreationem promovet: minori dosi data febrem minuit; continuo symptomata mitigat, expectorationem promovet, ad unum cochlear data: una alvum, urinam, & vomitum ciet i), ut tamen Virginiana Polygala viribus excellat k). Deinde in hydrope, & in anasarca, aqua cum Polygala decocta bono cum effectu, & cum lotii incremento data fuit, cum in pinta uncia herbæ decocta ad dimidiam exhalasset, & per horam tria cochlearia fumerentur l). Non sine successu in phthisi datam fuisse Ill. CRANZ m). Et nuper ad sanguinem dissolvendum eximius medicus SARCONIUS Polygala usus est.

344. POLYGALA caule erecto, foliis linearibus, acutis.

Polygala vulgaris major C. B. VAILL. t. 32. f. 1.

Variat flore albo, cæruleo, purpureo.

Polygala floribus cristatis, racemosis, caulibus herbaceis, simplicibus, procumbentibus, foliis linearibus lanceolatis LINN. II. p. 986.

In pratis ficcis & sylvis.

Folia ima etiam breviora, latiora, sed lanceolata, leviter amara, reliqua linearia, lanceolata. Caules erecti. Reliqua eadem.

Prior in vulgarem culta non redit HILL. brit. herb. p. 82.

POLYGA-

a) Polygala palmum alta, in summo caule semen lentica, adstricto gustu. Lac auget DIOSCOR. LIV. c. 737. PLIN. L. XXVII. n. 96.

b) TOURNEF. K. L.

c) Pro monopetalo IDEM.

d) A. B.

e) TOURNEF. E. MALPIGH. n. 144.

f) TOURNEF. E.F.G.

g) LINN. n. 364.

h) DU HAMEL Mem. de l'Acad. ann. 1739.

i) BOUVART. mem. de 1744.

k) Mem. de 1739. p. 184.

l) Mem. de 1744.

m) Mat. medic. II. p. 180.

POLYGALOIDES GUNDELSHEIMERI apud JOHRENIUM.

DILLENII *nov. gen.* p. 152. t. 9.CHAMAEBUXUS TOURNEF. *Mem. de l'Acad.* ann. 1705.

Calyx trifolius, foliolis ovato lanceolatis, venosis, supremo maximo. Flos tripetalos *n*), fabricam imitatus floris papilionacei, duobus petalis *o*) pro vexillo subpositis, cujus finis ovalis est, imo petalo ex carina *p*) connato, & ex duabus alis, quarum dimidia pars libera ex carina rostro obtuso terminatur, & cis id rostrum, utrinque, ovalem appendicem *q*) educit, quæ conjunctæ appendices cavum intercipiunt, ut in floribus papilionaceis, quo stamina continentur & tubæ. Ex initio rostri octo stamina oblongis filamentis. Ornamenti flabelliformis defectus, & calyx triphyllos hanc plantam a polygala separant.

345. POLYGALOIDES procumbens foliis duris, ovatis, nervo aristato.

Anonymos flore coluteæ CLUS. *Pann.* p. 47.*Pseudo-Chamaebuxus* HORT. AICHSTETT. *vern. ord.* 6. t. 12. f. 3.*Polygala floribus inberbibus sparsis, carina apice subrotundo, caule fruticoso, foliis lanceolatis* LINN. II. p. 989.

β Macula in flore purpurea CLUS.

In omnibus montosis frequens, in ascensu *Planfavey* prope *Roche*, *Plantour* prope *Aigle*, *M. Hauenstein* &c.

Caules lignosi, semiprostrati, vix dodrantales. Folia folida, sicca, ovata, nervo aristato; superiora elliptica, lanceolata. Flores inter folia sessiles, in petiolis unifloris, qui vagina trifolia excipiuntur. Flos ochroleucos, cum macula in extremis alis aut crocea, aut purpurea, quæ etiam petala superiora extrema simili colore tingit.

II. HEXASTEMONES.

Hæ veriores diadelphicæ stamina habent, utrinque terna connata.

FUMARIA TOURNEFORT. t. 237. & LINNÆI n. 849.

FUMARIA RIVIN. *tetrapetal. irreg.*& CAPNOIDES *r*) TOURNEF. *ibid.*

Character non est in calyce, qui alias bifolius est *s*), nullis alias; neque in fructu, qui modo brevis, rotundus, monospermos, modo filiquosus, longus, polyspermos, modo alterius est fabricæ. Sed flos constantem fabricam servat. Tetrapetalos est, tantum ut petala alias firmiter connascantur, alias laxius, quod idem in papilionaceis accidit. Figura, quæ in papilionaceis. Vexillum reliqua petala *t*) comprehendit, longissimum, sine lato, ovale, per medium gibbum: idem retrorsum in erectum cylindricum calcar *v*) producitur in eo a papilionaceo diversus. Alæ paulo breviores, strictæ *x*), sine in juga tria majora, duo minora, plicato, isque finis cum altera ala mediam tubam comprehendit. Carina fulcata *y*), vexilli longitudine, gracilis, extrema parte cava, sæpe divisa *z*). In calcar squama ex altero ungue staminum retrogreditur. Stamina duo *a*), lato ungue: singulum sustinet tres apices *b*) longos, gracilesque, & cum sodali filiquam comprehendit.

346. FUMARIA foliis multifidis, lobis subrotunde lanceolatis, fructibus monospermis.

Fumaria MATTHIOLI p. 1158. RIVIN. *tetrap. irreg.* T. I. BLAKWELL. t. 237. cum caractere.

β Flore pallescente I. R. H.

γ Flore

n) TOURNEF. C.D.E.

o) C.D.

p) E.

q) F.

r) Capnos seu pes gallinaceus foliis tenuissimis, sparsis, flore purpureo viridi PLIN. L. XXV. n. 98. Fructuosa, per tenera, coriandri similis, foliis candidioribus, undique numerosis, cinereis, flore purpureo, succo acri DIOSCOR. L. IV. c. 105. Nostra esse videtur.

s) Ad I.

t) B.B.

u) B.B.I.

x) Ad E.

y) C.C.

z) ibid.

a) Ad G.

b) ibid.

P p

γ Flore albo TABERNÆMONT. p. 32.

Varietates habet MICHELI *Hort. florentin.* p. 39.

Rarissima GESNERI seculo, nunc ad muros, in vineis, hortis & agris vulgo provenit.

Radix fibrosa. Caules numerosi, intricati, ramosi, teneri, succulenti, dodrantaes. Folia glauca, plana, latitudine ubique fere eadem, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis trilobis, lobulis trifidis & bifidis. Flores in spicas densas. Calyx dentatus, bifolius; flos c) roseus vexillo integro, sine subrotundo, quem gibbus viridis dividit. Alarum finis & latera vexilli atropurpurea, rostrum carinæ subrotunde lanceolatum; media pars, ejusdem vexilli anterior viridiuscula. Squama crassa, in calcar retrogressa, sine curvo. Stamina duo lata, apice tricuspide. Siliqua globosa d), monosperma.

Planta succulenta, molliter amara e): in succo spissato nitri similes crystallos deponit: saponacea absque morfu & calore: resolvens, coagula viscerum abdominalium liquefacit: Succus f) ad duas uncias datus cum fero lactis alvum leniter solvit g), sanguinem, ut vocant, depurat, scorbuto resistit h), cutanea vitia i), & ruborem faciei nimium contemperat, si præterea corporis exercitatio accesserit, verno tempore. Hoc innocuo remedio vulgo in Gallia utuntur, eoque morbus atrabiliaris passim superatur. Debile cum sit medicamen, poterit aliquando medicum in morbo hypochondriaco fefellisse. Non putem essentiam spirituofam vires plantæ recipere, quæ sibi relicta refrigeret k). Extractum seu succum spissatum magis probavero, cujus drachma una alvum ducit l). In phthisi decoctum & succus multo usu profecit m). Fumariæ species in Dalmatia ad arthritidem magni fit n). Taniam ea superatam o) lego. In fundo decocti vel infusi salem alcalinum & tamen crystallinum visum legi p). In sale cinerum sal marinus cum sulfure admixtus est q).

*347. FUMARIA foliis pinnatis, pinnis pinnatis, pinnulis lobatis, ovatis, siliquis brevibus, incrispatis.

Fumaria montana TABERNÆM.

Pseudo Fumaria flore luteo RIVIN. t. 74.

Fumaria tingitana radice fibrosa, perennis, flore ex albo flavescente, siliquis curtis PLUKNET. *almag.* p. 262. t. 90. f. 2.

Fumaria siliquis linearibus tetragonis, caulibus diffusis, angulosis LINN. II. p. 984.

In Helvetia transalpina vulgo, circa *Capo di Lago, Mendris* &c.

Caulis ramosissimus. Folia pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis petiolatis, trilobatis, ovatis & simplicibus. Flores in spicas breves congetti, lutei. Folia calycis lanceolata, bina. Vexilli pars anterior margine suo contracta, media linea elevata dividitur. Retrosum idem calcar semiplanum remittit, in quod duo ungues tendunt, conglutinati, incurvi. In alis rotam elevatam sex radiorum habent. Carina & stamina similia. Fructus latiusculus, brevis, incrispatus. Semina magna, nigra, reniformia.

348. FUMARIA radice bulbosa, caule simplici bifolio, bracteis ovato lanceolatis.

Fumaria altera CAMERAR. *Epit.* p. 891.

Fumaria bulbosa I. TABERNÆM. p. 35. & II. EJUSDEM p. 36. & III. p. 37. & IV. p. 38.

Fumaria bulbosa radice cava major C. B. I. R. H. GARIDEL. p. 194. ic. 38.

Pseudo-Fumaria RIVIN. *tetrapet. irreg.* t. 72.

Variat flore albo, cujus quatuor icones TABERNÆMONTANUS dedit p. 35. 36. 37. 38. subflavescente, &c.

Ubique ad sepes, in umbrosis, primo vere.

Radix difformiter subrotunda, modo solida, modo cava, ut certo vidi. Caulis ex radice unicus, erectus, non ramosus, levis, supra terram bifolius. Folia glauca, tenera, glabra, pinnis alternis pinnatis, pinnis primis denuo pinnatis, pinnis secundis multilobis, lobis obtusis, pinnulis simplicibus & incisis, circumscriptione totius folii triangulari, ut in umbelliferis. Scapus floralis fert racemum laxum, florum

c) Tetrapetalos FABRIC. *histibac.* p. 49. 50.

d) Q. R.

e) Analysin habet RIECKE *de fumaria.*

f) Recentem herbam recte præfert SALADIN p. 250. b.

g) MESUE p. 14. Etiam Syrupus p. 139. b.

h) LINN. p. 247.

i) MALOUIN. *chym.* p. 104.

k) Putat STAHL. *mater. med.* p. 328.

l) NICOLAI *mat. med.* p. 227.

m) FÆK *sel om chroniska Sjukd. bot.* p. 17.

n) RUMLER *obl.* 82. *Fumaria Split.*

o) Succo ROUSSEY *de fumar.*

p) *Journ. de Trecoux* ann. 1711. m. Juillet.

q) GMBLIN. *Comm. Acad. Petrop. V.* p. 289.

rum fere duodecim, transversorum, quibus interponuntur folia simplicia; ex ovatis lanceolata. Calyx nullus. Flos *r*) vulgo purpurascit: alarum pars plicata saturatiori colore est. Calcar floris longitudine. Vexillum reflexum, cordatum, carina bifida. Intra calcar squama bifida retrocedit, parieti adnata. Siliqua oblonga, in uncum terminata, bivalvis, sed difformis, tumens, feminibus subrotundis, duodenis, de valvularum commissione pendentibus.

Vetustiores inter nuperos Aristolochiam dixerunt, hactenus non bene. Vulnerarias vires tamen ei tribuunt *s*), & radicis pulvis carnes spongiosas *t*), de osse efflorescentes, absumere dicitur. In febribus intermittentibus laudatus *v*); ut alia amara. Emmenagogam vim ei tribuunt, quæ sit in aristolochia, cui tamen radicem inodoram non supposuerim *x*) pro succedaneo. In radicum cinere sal communis admiscetur *y*).

349. FUMARIA radice bulbosa, solida, caule simplici, multifolio, bracteis digitatis.

Fumaria bulbosa seu tuberosa minor TABERNÆM. p. 39.

Aristolochia vulgaris, flore purpureo HORT. AICHSTETT. *hybern.* t. 7. f. 2.

β Minor, junior, flore sæpe virente.

Radix cava viridi flore LOBEL. ic. p. 760.

Fumaria bulbosa radice non cava, minor C. B.

Aliquanto rarior. In subalpinis, circa *les Plans*, & inde sursum per alpes, aux *Nombriaux*. Prope *Ebrodunum* I. B. *Geneva* STROBELBERGER p. 181. *Basilea* versus novam domum, & extra urbem minorem C. B. de minore, inter salices ad *Wiesam* CHERLER, tum circa *Münchenstein*, *Neubaus*, *klein Hüningen*, *Bottigen*. Im *Gebüsch bey Rieben*, *Basler Merkwürd.* VII.

Certo differt, neque est planta prior 348. anno secundo adultior, cum *Berna* nunquam palmata, circa *les Plans* ea sola nascatur; neque ullo modo probabile est, ex una planta utramque natam esse *z*).

Radix solida, multo quam priori minor, neque avellanam nucem facile superatura. Folia numerosiora, quatuor ad sex, plerumque teneriora, angustiora. Folia inter flores, sive bractæe, profunde digitatæ, in digitos pene parallelos divisæ. Squama in calcar retrocedens mucronata, non bifida, libera, neque parieti adnata. Tumores laterales vexilli minores: Habitus totus humilior. Non bene etiam nuper LINNÆUS *z*z) cum priori conjungit. Flos cæterum & folia, & facies satis similes.

III.

I. PLANTÆ PETALODÆ.

II. POLYPETALÆ.

II. FLORIBUS DIFFORMIBUS.

III. STAMINIBUS DENIS, IN DUO SYSTEMATA DISPOSITIS.

DIADELPHIÆ LINN.

PAPILIONACEÆ TOURNEF. t. 209. OEDERI II. n. 64. & 207.

LEGUMINOSÆ BOERHAAVII.

Classis naturalis est, quam floris difformitas cum didynamiis, fructus cum filiquosis tetrapetalis conjungit, & feminum ex valvarum commissione suspensio, atque nidi in valvarum cavitate pro feminibus exsculpti. Calyx monophyllos *a*), ex suo tubo in quinque segmenta inæqualiter divisus. Flos difformis, papilionaceus *b*), tetrapetalos *c*), aut omnino pentapetalos, si carinam sæpissime aut fissilem, aut bipedem, pro duobus petalis numeraveris, non repugnante TOURNEFORTIO. Petalum supremum, *Vexillum* TOURNEFORTII, reliqua petala immatura continet *d*): maturius plerumque partem alarum anteriorem deserit *e*), & ab iis ad rectos angulos elevatur,

P p 2

& deni-

r) Eum pingit TOURNEF. t. 217. A.B.C.D.E.F.G.H.K.L. M.N.O.P. Dipetalon esse FAERIC. ibid.

s) LOBEL. *advers.* p. 266.

t) HELD. *Eyb. Nat. Cur. Cent.* VI. obf. 86.

v) *Bresl. Saml.* 1718. Oct.

x) LUDOVICI p. 218.

y) GUKLIN. *Comment. Petrop.* T.V. p. 289.

z) LINN. *Flor. Suec.* II. p. 246. 247.

*z*z) p. 984. Conf. III. LUDWIG *de minuend. spec. plantar.* MORRING. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1740. heb. 6.

a) TOURNEF. I. c. B. B.

b) SPIGEL. *Isagog.* c. 12.

c) TOURNEF. D.E.F.

d) D.

e) ut 211. A.